

**การพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้
แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

วิทยานิพนธ์

ของ

อภิญญา เวียงไค้

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน**

กุมภาพันธ์ 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**THE DEVELOPMENT OF ACTIVITIES GROUP DRAMATIC
ART STRAND USING LEARNING GROUP PROCESS
FOR PRATHOMSUKSA 6 STUDENTS**

Apinya Waingtai

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Curriculum and Instruction**

February 2012

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6		
ชื่อผู้วิจัย	อภิญา เวียงใต้		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์มาลินี จุโฑปะมา	ที่ปรึกษาหลัก	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านแสงโตน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 34 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย และแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่แบบ Dependent Samples t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.12 / 86.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม
สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดง
นาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE	The Development of Activities Group Dramatic Art Strand Using Learning Group Process for Prathomsuksa 6 Students
AUTHOR	Apinya Wiangtai
THESIS ADVISORS	Associate Professor Malinee Chutopama Major Advisor Assistant Professor Prakong Krnchanagarun Co-advisor
DEGREE	Master of Education MAJOR Curriculum and Instruction
SCHOOL	Buriram Rajabhat University YEAR 2012

ABSTRACT

The research objectives were: 1) to develop the activities group dramatic art strand on Thai dramatic art performance for Prathomsuksa 6 students to meet the criteria set at 80/80; 2) to compare the students' achievement before and after the use of activities group dramatic art strand on Thai dramatic art performance for Prathomsuksa 6 students; and 3) to study students' satisfaction towards those learning group process. The samples were 34 Prathomsuksa 6 students of Bansalantong School, Prakonchai District, Buriram Province in the second semester of academic year 2011, selected by purposive sampling technique. The research instruments included activities group dramatic art strand on Thai dramatic art performance, lesson plans based on learning group process, achievement tests, and student's satisfaction questionnaire. The collected data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and dependent samples t-test.

The results of the study revealed that:

1. The efficiency of activities group dramatic art strand on Thai dramatic art performance for Prathomsuksa 6 students was at 86.12/86.57 which was higher than the criteria set.
2. The students' achievement after the use of activities group dramatic art strand on Thai dramatic art performance for Prathomsuksa 6 students was higher than before at the .05 level of statistical significant difference.
3. The students' satisfaction towards the activities group dramatic art strand on Thai dramatic art performance for Prathomsuksa 6 students was at the highest level.

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย และความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์มาลินี จุโฑปะมา ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง กาญจนการุณ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริราณี จุโฑปะมา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้วิจัย โดยให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ ทั้งในด้านความคิดเห็นและให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ รวมทั้งให้กำลังใจอันเป็นสิ่งที่มีค่ายิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านคือนางอัจฉรา บัวแถม ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นางเบญจวรรณ เสาวโค ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย โรงเรียนบ้านสารภี นางพรอุรา สังขพัฒน์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สาขานาฏศิลป์ โรงเรียนเสนศิริอนุสรณ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเป็นที่ปรึกษาเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนบ้านแสงโตนทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความ อนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกในการทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

และขอขอบคุณนายสมจิตร เวียงใต้ กับนางสาวกัญญาณัฐ เวียงใต้ ที่เป็นกำลังใจ ในการศึกษาของผู้วิจัยเป็นอย่างดี

คุณความดีและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมนุชาและตอบแทน พระคุณบิดา มารดา นูรพาจารย์ คณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีส่วนถ่ายทอดวิชาความรู้ จนประสบความสำเร็จให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

อภิญา เวียงใต้

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพประกอบ	ต
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	11
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ.....	14
สาระนาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	20
การวัดและประเมินผลสาระนาฏศิลป์.....	23
ชุดกิจกรรม.....	25
ความหมายของชุดกิจกรรม.....	25
ประเภทของชุดกิจกรรม.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

องค์ประกอบและลักษณะของชุดกิจกรรมที่ดี.....	28
ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม.....	31
ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรม.....	35
ประโยชน์ของชุดกิจกรรม.....	36
กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์.....	38
ความหมายกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์.....	38
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์.....	39
การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์.....	42
ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์.....	43
บทบาทของผู้เรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสัมพันธ์.....	46
ประโยชน์ของกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์.....	47
แผนการจัดการเรียนรู้.....	48
ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้.....	48
ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้.....	49
ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้.....	50
ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้.....	51
ความพึงพอใจ.....	55
ความหมายของความพึงพอใจ.....	55
ทฤษฎีความพึงพอใจ.....	56
การวัดความพึงพอใจ.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
งานวิจัยในประเทศ.....	65
งานวิจัยต่างประเทศ.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	96
สมมติฐานของการวิจัย.....	96
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	97
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	101
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	101
ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	102

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์.....	111
ภาคผนวก ข แผนการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์	233
ภาคผนวก ค แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	265
ภาคผนวก ง	272
แบบประเมินชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ.....	273
แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์	275
แบบประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) สำหรับผู้เชี่ยวชาญ.....	277
แบบสอบถามความพึงพอใจ.....	287
ภาคผนวก จ	289
ค่าความเหมาะสมของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ผู้เชี่ยวชาญ.....	290
ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ชุดกิจกรรม สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย.....	291
ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย.....	293
ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจ.....	296
ภาคผนวก ฉ	298
ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	299

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ประสิทธิภาพภาคสนามชุดกิจกรรม สารนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดง นาฏศิลป์ไทย.....	300
ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม สารนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดง นาฏศิลป์ไทย.....	302
ภาคผนวก ช	304
รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	305
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	306
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ.....	309
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	310

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1	แบบแผนการทดลอง..... 78
3.2	กำหนดการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้..... 79
4.1	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์..... 85
4.2	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์..... 87
4.3	ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ชุดกิจกรรม สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย..... 89
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์..... 90
4.5	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย..... 92
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนของระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรม สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย..... 93
5.1	ค่าความเหมาะสมของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย..... 290
5.2	ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย..... 292
5.3	ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย..... 294
5.4	ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยผู้เชี่ยวชาญ... 297
5.5	ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 300
5.6	ประสิทธิภาพภาคสนามชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดง นาฏศิลป์ไทย..... 301
5.7	ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดง นาฏศิลป์ไทย..... 302

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	53
---	--	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาหลายประการที่สำคัญคือ การจัดการศึกษายึดหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมกระบวนการคิดและความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนยังให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น ดังมาตรา 7 ซึ่งกล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ว่ามุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรา 24 กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 23-25)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงามสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อชีวิตมนุษย์ ดังนั้นกิจกรรมศิลปะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ พัฒนาการกระบวนการรับรู้ทางศิลปะการเห็นภาพรวม การสังเกตรายละเอียด สามารถสืบค้นศักยภาพของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ

หรือประกอบอาชีพได้ ด้วยการมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรมในสังคม ในบริบทของการสะท้อนวัฒนธรรมอื่น พิจารณาว่าผู้คนในวัฒนธรรมของตนตอบสนองต่องานศิลปะ ช่วยให้มีมุมมองของชีวิต สภาพเศรษฐกิจสังคม การเมือง การปกครองและความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา ด้วยลักษณะธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การเรียนรู้เทคนิค วิธีการทำงาน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดัดแปลงจินตนาการ มีสุนทรียภาพและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยและสากล (กรมวิชาการ. 2546 : 18) นอกจากนี้นาฏศิลป์เป็นศิลปะและวัฒนธรรมที่แสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ประจำชาติ เป็นมรดกที่เกิดจากการสร้างสรรค์ สังคม เป็นศิลปะที่แสดงออกทางลีลา การเคลื่อนไหว การปรุงแต่งกิริยาท่าทางของมนุษย์ให้งดงามขึ้นลักษณะของการเอียงกราบ รำรำ เนื่องจากนาฏศิลป์ถือเป็นศิลปะที่ไม่มีรูปร่างตัวตน เป็นเพียงลีลาของผู้ประดิษฐ์ ซึ่งต้องอาศัยการถ่ายทอดให้กันและกันและจำเป็นต้องมีหลักวิชา ที่เป็นแบบแผนสืบทอดไว้ มิฉะนั้นอาจทำให้เกิดการพัฒนาไปโดยผิดพลาดจากเค้าโครงเดิมจนเสียรูปไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ไว้ในหลักสูตร เพื่อให้คนไทยได้เกิดความตระหนักต่อการอนุรักษ์ และการสืบทอด นาฏศิลป์ไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมไทยในรูปแบบของศิลปะการแสดงประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การแสดงโขน ละคร ระบำ รำ ฟ้อน การบรรเลงดนตรีวรรณกรรม เป็นต้น กล่าวได้ว่าศิลปะด้านนี้เป็นศิลปะที่สร้างสรรค์ความสุข ความบันเทิง มุ่งเน้นให้ผู้เกิดความสุขจากการชมความงดงามของศิลปะการแสดงนั้น ๆ

การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาจึงมีเป้าหมายเพื่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพ และมุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ในระดับที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ได้อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ซึ่งประกอบด้วยสาระที่ 1 ทักษะศิลป์ สาระที่ 2 ดนตรี และสาระที่ 3 นาฏศิลป์ โดยสาระที่ 3 เรื่องนาฏศิลป์ไทย มาตรฐานศ.3.1 และ ศ.3.2 ในการเรียนรู้ต้องการให้ผู้เรียนเข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิด อิสระ ชื่นชมแลประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กรมวิชาการ. 2546 : 18) นาฏศิลป์ไทย เป็นศิลปะที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของชาติไทย โดยการแสดงออกทางลีลาการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นศิลปะที่เกิดจากการปรับแต่งกิริยาท่าทางของมนุษย์ให้งดงามในรูปของการเอียงกราบรำรำ การระบำ การรำ การสอน ผู้แสดงออก

จะมีความสุข สนุกสนานกับการรำรำ การเดินตามจังหวะของเสียงดนตรี ผู้ชมจะได้รับความบันเทิงใจ สนุกสนานกับการรำรำ การเดินตามจังหวะของเสียงดนตรี ผู้ชมจะได้รับความบันเทิงใจ เพลิดเพลินไปกับลีลาการเคลื่อนไหวที่งดงาม นอกจากนั้นนาฏศิลป์เป็นการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยศิลปะแก่ผู้เรียนเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักการทำงานร่วมกับคนหมู่มากได้เป็นอย่างดีและเพื่อฝึกให้กล้าแสดงออก (สุมิตร เทพวงษ์. 2541 : 3) ซึ่งนาฏศิลป์ไทยมีลักษณะเฉพาะตัว และมีความเป็นไทยในตัวเองอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่าบางอย่างเราได้นำแบบอย่างมาจากต่างชาติ แต่เราก็ได้มีการดัดแปลงให้เข้ากับรสนิยมของไทย ซึ่งนาฏศิลป์ไทยจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการซ่อมอยู่เสมอ จะทำให้เกิดความชำนาญแม่นยำในท่ารำ และจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมสืบสานศิลปวัฒนธรรมในด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทยอีกทางหนึ่ง (กาญจนา นราดี. 2552 : 3)

จากสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาทั่วไป ครูผู้สอนในวิชานาฏศิลป์จะเน้นการสอนเพียงให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้โดยการแสดงท่าทางรำรำจากเพลงรำมาตรฐานที่กำหนดไว้ในเนื้อหาของบทเรียนทั่วไป โดยไม่มีการพัฒนาเนื้อหาในการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดการเบื่อหน่ายต่อการเรียน ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ และเจตคติที่ดี สามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องสวยงาม และมีความคิดที่สร้างสรรค์แปลกใหม่ เห็นได้จากการศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ได้สรุปวิธีการสอนนาฏศิลป์ภาคปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนเลียนแบบครูเป็นหลัก ครูทำให้ดูเป็นแบบอย่าง ผู้เรียนต้องอาศัยการสังเกตและใช้ความจำในขณะที่ปฏิบัติตามอย่างครู แล้วใช้เทคนิคของการทำซ้ำบ่อย ๆ จนจำได้ขึ้นใจและสามารถปฏิบัติเองได้ เมื่อผู้เรียนจำท่ารำได้แล้วครูก็จะจับท่ารำให้เพื่อความอ่อนช้อยสวยงาม (อุษา สบถุญษ์. 2545 : 3) ผลการวิจัยที่กล่าวถึงลักษณะอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ภาคปฏิบัติว่าครูยังคงยึดแนวการสอนแบบเดิมที่เคยสอนมา คือการสอนแบบการอธิบายและการสาธิต โดยมีครูเป็นศูนย์กลาง บางครั้งการเรียนการสอนมีความเข้มงวดและมีการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องหลาย ๆ ครั้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียดและเบื่อหน่ายในการเรียน (นฤมล ชันสัมฤทธิ์. 2542 : บทคัดย่อ) ดังนั้นหากมีการพัฒนาเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้สภาพการจัดการเรียนการสอนสาระนาฏศิลป์ที่ผ่านมา ปัญหาที่พบ คือ ครูสอนวิชานาฏศิลป์ส่วนใหญ่ใช้การสอนแบบสาธิตประกอบการบรรยาย เป็นการสอนโดยที่ครูเป็นศูนย์กลางเน้นการพัฒนาทางทักษะและการปฏิบัติตามคำสั่ง หรือเรียกว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบเลียนแบบ จึงทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการคิดด้วยตนเอง ทำให้เกิดปัญหาที่ทำให้ผู้เรียนขาดการส่งเสริมและนักเรียนบางส่วนไม่

ค่อยชอบเรียนวิชานาฏศิลป์ เพราะมีความคิดที่ว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ต้องใช้ความจำ ไม่ชอบไม่สนุก จึงทำให้เจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์ไทย ซึ่งมีผลมาจากสภาพการจัดการเรียนการสอน

จากปัญหาดังกล่าวทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดหวังไว้ การวัดและประเมินผลการเรียนพบว่าเนื้อหาสาระนาฏศิลป์ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาโดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ไม่กล้าแสดงออก ขาดทักษะด้านการแสดงออกและประดิษฐ์ท่าทางด้วยตนเอง ขาดความคิดสร้างสรรค์ จากการสัมภาษณ์และสอบถามกับนักเรียนพบว่านักเรียนส่วนใหญ่โดยเฉพาะนักเรียนชายไม่ชอบเรียนนาฏศิลป์ เพราะที่น่าเบื่อหน่าย ไม่มีกิจกรรมในการเรียนที่ทำให้เกิดความสุขสนาน มีแต่ปฏิบัติตามรูปภาพในหนังสือและปฏิบัติตามครู และจากค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2553 กลุ่มศิลปะ มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) 41.10 จากคะแนนเต็ม 100 และจากผลการประเมินการศึกษาของนักเรียน จากผลการทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2553 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแสงโทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้คะแนนเฉลี่ย 34.15 จากคะแนนเต็ม 100 (โรงเรียนบ้านแสงโทอง. 2553 : 7)

จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าการใช้ชุดกิจกรรมเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ เนื่องจากชุดกิจกรรมเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา มีลักษณะเป็นสื่อประสมที่จะช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน นั่นคือผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของมาตรฐานการเรียนรู้ ดังมีผู้ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมว่า ชุดกิจกรรมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคลเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น หยิบใช้ได้สะดวกสร้างมั่นใจให้กับครูผู้สอน และช่วยผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการฝึกทักษะปฏิบัติ (บุญเกื้อ ควรวาเวช. 2543 : 110 – 111) และช่วยให้ผู้สอนรู้จักใช้เทคนิคในการสำรวจผู้เรียนที่แสดงพฤติกรรมความคิดเห็นออกมา รู้จักใช้การเสริมแรงช่วยเหลือผู้ที่เรียนช้าผิดปกติ ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความสามารถตามความถนัดของตน (จารุวรรณ เชื้อปุย. 2547 : 5) ส่วนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นวิธีหนึ่งที่น่ามาสอนแล้วได้ผลเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเป็นแนวทางการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด ทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ฝึกแก้ปัญหา รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดทางเลือกตัดสินใจในการดำเนินการอย่างเหมาะสม นอกจากสิ่งที่กล่าวมาแล้วกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ยังช่วยพัฒนาคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน การที่

ได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทำงานร่วมกันจะทำให้บุคคลเข้าใจตนเอง สามารถปรับปรุงบุคลิกภาพและพฤติกรรม ตลอดจนเสริมสร้างแนวคิดและค่านิยมของตนให้เหมาะสม สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (ชุดกาญจน์ รุ่งเรือง. 2552 : 3)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนสาระนาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยคาดว่าจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ และจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์สูงขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เป็นแนวทางพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับครูผู้สอนสาระนาฏศิลป์ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

3. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการเสริมสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแสงโตน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 69 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านแสงโตน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 34 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยคั้งนี้ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ปฐมนิเทศและสรุปกิจกรรม กิจกรรมละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 12 ชั่วโมง

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เป็นเนื้อหาสาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย จำนวน 5 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 นาฏยศัพท์

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

ชุดที่ 2 ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

ชุดที่ 3 การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการะบุชาปู่ตาแสงโตน

- : ประวัติการแสดง เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
- ชุดที่ 4 การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน
- : การปฏิบัติท่ารำ 1 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
- ชุดที่ 5 การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน
- : การปฏิบัติท่ารำ 2 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาชุดกิจกรรม หมายถึง การสร้างหรือออกแบบรายละเอียดของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคุณภาพอยู่ในระดับดีตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ชุดกิจกรรม หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการสอนสาระนาฏศิลป์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ ชุดกิจกรรมประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม คำชี้แจง ใบความรู้ รูปภาพ ใบกิจกรรม เฉลยใบกิจกรรม แบบทดสอบ แบบประเมินพัฒนาการ ในการเรียนรู้รายบุคคล แบบสังเกตพฤติกรรมความสนใจการเรียน แบบสังเกตกระบวนการกลุ่ม

3. การแสดงนาฏศิลป์ไทย หมายถึง เนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดเพื่อประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สาระนาฏศิลป์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 5 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 นาฏยศัพท์

ชุดที่ 2 ภาษาท่านาฏศิลป์ไทย

ชุดที่ 3 การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน

: ประวัติการแสดง

ชุดที่ 4 การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน

: การปฏิบัติท่ารำ 1

ชุดที่ 5 การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน

: การปฏิบัติท่ารำ 2

4. กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการที่แต่ละคนมารวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยมีการวางแผนทำกิจกรรมร่วมกัน วิเคราะห์และแก้ปัญหาร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ติดต่อกันเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และการช่วยเหลือกัน

เพื่อให้งานกลุ่มบรรลุผลสำเร็จ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ขั้นตอนการปฏิบัติงานดังนี้

4.1 **ขั้นเตรียม** สร้างบรรยากาศและสมาชิกของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียน แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวิธีเรียน กติกาหรือกฎเกณฑ์การทำงาน ระยะเวลาในการทำงาน

4.2 **ขั้นปฏิบัติ** ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม โดยคัดเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางปัญญา ทางกาย และทางอารมณ์ เช่น กิจกรรมเกม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม

4.3 **ขั้นวิเคราะห์** ผู้เรียนวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ความสัมพันธ์ในกลุ่ม ตลอดจนความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ให้คนอื่นได้รับรู้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงาน เป็นการถ่ายโอนประสบการณ์เรียนรู้

4.4 **ขั้นนำไปประยุกต์ใช้** ผู้เรียนสรุปรวบรวมความคิดให้เป็นหมวดหมู่ โดยผู้สอนกระตุ้นให้แนวทางและหาข้อสรุปไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตนเอง และนำหลักการที่ได้ไปใช้เพื่อปรับปรุงตนเองประยุกต์ใช้ให้เข้ากับคนอื่น ประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหา เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เคารพสิทธิของผู้อื่นแก้ปัญหา

4.5 **ขั้นประเมินผล** ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย จากกระบวนการและวิธีการดังกล่าวจึงส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

5. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง คะแนนจากการสอบของสาระนาฏศิลป์ ที่วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และการประเมินผลการปฏิบัติ

6. **แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

7. **แผนการจัดการเรียนรู้** หมายถึง เอกสารการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นสำหรับประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบแบบกลุ่มสัมพันธ์

8. **ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม** หมายถึง คุณภาพของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อยและประเมินผลการปฏิบัติประสิทธิภาพของกระบวนการหลังจากใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินประสิทธิภาพของผลลัพธ์ได้จากผลการปฏิบัติ หลังเสร็จสิ้นการทดลอง

9. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านแสงโตน อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

10. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกรับชอบพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 - 1.2 สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 1.3 การวัดและประเมินผลสาระนาฏศิลป์
2. ชุดกิจกรรม
 - 2.1 ความหมายของชุดกิจกรรม
 - 2.2 ประเภทของชุดกิจกรรม
 - 2.3 องค์ประกอบและลักษณะของชุดกิจกรรมที่ดี
 - 2.4 ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม
 - 2.5 ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรม
 - 2.6 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม
3. กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
 - 3.1 ความหมายกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
 - 3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
 - 3.3 การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
 - 3.4 ขั้นตอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
 - 3.5 บทบาทของผู้เรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
 - 3.6 ประโยชน์ของการกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
4. แผนการเรียนรู้
 - 4.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 4.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

- 4.3 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้
- 4.4 ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
- 5. ความพึงพอใจ
 - 5.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 5.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
 - 5.3 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ
 - 5.4 การวัดความพึงพอใจ
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงขอนำเสนอวิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 7-21)

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้าประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะเจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้ความสามารถการสื่อสารด้านการคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จากข้อมูลดังกล่าวพอสรุปได้ว่า จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีปัญญามีความสุขและเจตคติในทางที่ดีต่อการศึกษาจนสามารถประกอบอาชีพได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านแสงโตน พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วย หลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

1.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

1.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

1.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ รอบตัวและในสังคมได้ตามบริบทของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดังนี้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชาเท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ความสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ซึ่งชมความงาม มีสุนทรียภาพความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์สังคม ตลอดจน

การนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

วิสัยทัศน์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ

ทัศนศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรี เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรี ในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

นาฏศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ใน ชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. รู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาด สัดส่วน ความสมดุล น้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ 3 มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพ

แผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่แตกต่างกัน เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลด และเพิ่มในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของคน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจน รู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม

2. รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

3. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่ รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลง ประโยค และอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้องและบรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสคออย่างง่าย ใช้และเก็บรักษา เครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียน โน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่าง ๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และ การเล่าเรื่อง

4. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่าง ๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

5. รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่าย ๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่าย ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

6. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่าง ๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทัศนศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 : สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดค่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระที่ 2 คนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 : เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของ ดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 : เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 3.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์

มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยให้รู้จักแสวงหา ความรู้ด้วยและประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้และห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหา ความรู้อย่างเพียงพอ หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งนอกสถานศึกษาด้วย เช่นใน ชุมชนใกล้ ๆ บริเวณสถานศึกษา ตลาด วัด หรือสถานที่สำคัญ ๆ ในแต่ละชุมชน มุ่งส่งเสริมให้ ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ และสามารถคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิจารณ์ และแก้ปัญหาได้

กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ต้องการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้เรียนต้องเรียนรู้ให้ครบถ้วนด้วยสมอง กาย ใจ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยการจัดการเรียนรู้ให้ชวนขวยหาความรู้ เพิ่มความรับผิดชอบ กล้าแสดงออกและเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดสร้างแบบการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์จึงเพิ่มประสบการณ์การทำงานจริง ตามสถานการณ์ให้มากยิ่งขึ้นไปตามช่วงชั้น

ในการจัดการเรียนรู้ควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาความฉลาดทางสติปัญญาและ อารมณ์ ให้เห็นคุณค่าของตนเองเพื่อการแสดงออกอย่างอิสระ เพิ่มการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ได้จริง เพิ่มโครงงานตามศักยภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีความสุข มีเสรีภาพในการเรียนและแสวงหา ความรู้ได้ตามต้องการ

การวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 49-61) ได้กำหนดหลักการของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องวัดผลและประเมินผลให้ ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยม

เครื่องมือวัดและประเมินผล

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีขอบข่ายครอบคลุม 3 สาระ ได้แก่ ทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์ ซึ่งในภาพรวมจะมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีภาวะทางอารมณ์ มีสุนทรียะสามารถ แสดงออกทางด้านทัศนศิลป์ ดนตรี และนาฏศิลป์อย่างมีความสุข และพัฒนานักเรียนให้มีความคิด สร้างสรรค์

การวัดและประเมินผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จึงมีเครื่องมือที่หลากหลาย สามารถแบ่งออกเป็นเครื่องมือตามลักษณะการวัดได้ดังนี้

1. เครื่องมือวัดด้านความรู้ความเข้าใจ

การวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในด้านความรู้ความเข้าใจวิธีการ หลักที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ได้แก่วิธีการทดสอบ ซึ่งอาจใช้วิธีการเขียนตอบหรือสอบปากเปล่า จะเป็นการประเมินพฤติกรรมนักเรียนระดับความเข้าใจ ตัวอย่างเช่น เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม พฤติกรรมด้าน ความเข้าใจนี้ ผู้เรียนอาจแสดงออกโดยการพูด การเขียน อธิบายสิ่งที่เข้าใจเพื่อสื่อสารต่อผู้อื่น การประเมินอาจใช้เครื่องมือดังนี้

1.1 แบบทดสอบปากเปล่า เป็นวิธีการวัดความรู้ความเข้าใจ โดยครูตั้งคำถามแล้ว ให้นักเรียนตอบปากเปล่า ซึ่งสะดวกไม่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์มากและประหยัดเหมาะสำหรับ นักเรียนที่ยังไม่มีความสามารถทางการเรียน

1.2 แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ เป็นแบบทดสอบที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในโรงเรียน ซึ่งวัดความสามารถด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนระดับความเข้าใจ ซึ่งครูอาจสร้างแบบทดสอบอิง เกณฑ์ชนิดแบบทดสอบอิงมวลประสบการณ์ (Domain Referenced Test)

2. เครื่องมือวัดด้านการปฏิบัติงาน

การวัดด้านการปฏิบัติงานหรือด้านทักษะพิสัย จะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงด้านการปฏิบัติงานของผู้เรียน วิธีหลักที่ใช้คือการสังเกตและการตรวจผลงาน โดยอาจใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผู้สอนทราบถึงคุณภาพของการปฏิบัติงานและคุณภาพของผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติงาน อาจมีกระบวนการประเมินดังนี้

2.1 การทดสอบภาคปฏิบัติชนิดใช้ตัวแทนกลุ่มงาน (Work Sample Test)

การทดสอบภาคปฏิบัติชนิดตัวแทนกลุ่มงาน เป็นการคัดเลือกงานให้นักเรียนทำงานที่ใช้ความสามารถหลาย ๆ อย่าง ฉะนั้นการทดสอบชนิดนี้จึงสามารถวัดความสามารถนักเรียนได้หลาย ๆ ด้านในคราวเดียวกัน

2.2 การประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นวิธีการประเมินที่ใช้กันมากในปัจจุบัน โดยมีหลักการที่สำคัญคือ ดำเนินการเรียนการสอนและการประเมินผลในกระบวนการเดียวกันการประเมินตามสภาพจริงจะใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง การใช้ระเบียบสะสม การทดลองตามสภาพจริง (Authentic Test) และการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ส่วนเครื่องมือที่ใช้ก็มีได้หลายชนิดขึ้นอยู่กับวิธีการประเมินของครูผู้สอน ชนิดที่นิยมใช้กันทั่วไปได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบจัดอันดับ แบบมาตรฐานประมาณค่า แบบระเบียบสะสม แบบรายงานประเมินตนเอง เป็นต้น

2.3 การประเมินจากผลงาน / ชิ้นงาน โดยครูผู้สอน ครูผู้สอนจะทราบสิ่งที่ตนเองสอนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจว่าผลงานหรือชิ้นงานที่นักเรียนปฏิบัตินั้นแตกต่างจากแบบที่ครูสอนมากน้อยเพียงใด เพื่อตัดสินใจว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์หรือไม่ นอกจากนี้ครูผู้สอนยังทราบพัฒนาการของนักเรียนรายบุคคลในแต่ละด้าน จึงทราบว่านักเรียนแต่ละคนมีความสามารถพื้นฐานในระดับใด เพื่อเห็นผลงานหรือชิ้นงานนักเรียน จึงสามารถลงข้อสรุปว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์หรือไม่ หรืออาจประเมินโดยใช้การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม โดยที่แบบสอบถามสามารถใช้เป็นเครื่องมือ ช่วยในการตัดสินใจว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์หรือไม่ ตัวอย่างเช่นนักเรียนได้แนวคิดในการสร้างผลงานนี้มาจากที่ใด นักเรียนเคยสร้างผลงานหรือแสดงผลงานเช่นนี้หรือไม่ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจะแก้ไขได้ในส่วนใด

2.4 การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน หรือแฟ้มสะสมงานนักเรียน เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่มีศักยภาพในการให้ข้อมูลสารสนเทศในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถของผู้สร้างแฟ้มสะสมงานตามวัตถุประสงค์ ลักษณะนิสัยและเอกลักษณ์เฉพาะของบุคคล สามารถประเมินได้ในหลายกลุ่มสาระในงานชิ้นเดียวกัน

2.5 การประเมินจากโครงการ โครงการเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพสูง ที่นักเรียนใช้ทักษะในการอ่านการวิเคราะห์ปัญหา หาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ดำเนินการแก้ปัญหาสรุปผลการดำเนินงาน นำเสนอผลต่อสาธารณชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานและสอดคล้องกับทฤษฎีหลักที่อยู่เบื้องหลังของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ ทฤษฎีสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สำหรับการวัดผลและประเมินเพื่อตรวจสอบผลในการสรุปผลด้านการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เพราะจะทำให้ทราบข้อมูลสารสนเทศในด้านต่าง ๆ คือเป็นการยืนยันว่านักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างความสามารถของนักเรียนด้านการแก้ปัญหาพร้อมทั้งสามารถเห็นองค์ความรู้ได้จากการคิดและการทำงานและสามารถออกแบบการนำเสนองาน

3. เครื่องมือวัดด้านจิตพิสัย

ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีพฤติกรรมด้านจิตพิสัยอยู่เป็นจำนวนมากตัวอย่างเช่นชื่นชมเห็นคุณค่าของทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ เครื่องมือที่ได้วัดอาจใช้ดังนี้

3.1 บันทึกการสังเกตเป็นการบันทึกสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนของนักเรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรมตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในเวลาเรียนและกิจกรรมพิเศษนอกเวลาเรียน ผู้บันทึกหรือประเมินจะต้องบันทึกเป็นระยะเวลายาว

3.2 แบบประเมินตนเองเป็นแบบประเมินที่ให้นักเรียนประเมินตนเองซึ่งมีรายการให้นักเรียน

3.3 แบบประเมินตนเอง เป็นแบบประเมินที่ให้นักเรียนประเมินตนเองเองซึ่งมีรายการให้นักเรียน ซึ่งอาจใช้แบบสำรวจรายการหรือมาตราประมาณค่าก็ได้

3.4 แบบประเมินค่านิยมหรือเจตคติ เป็นแบบวัดให้นักเรียนตอบซึ่งมีหลายแบบ เช่น มาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต เพื่อตรวจสอบค่านิยมนักเรียน จำแนกในทางบวกและทางลบ หน่วยย่อย คือลีลาท่าทาง สารพันบทบาท สร้างสรรค์จินตนาการ เพื่อให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังสอดคล้องกับมาตรฐาน ศ 3.1

สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ นาฏศิลป์เบื้องต้น แสดงออกอย่างอิสระในการประดิษฐ์ท่าทางประกอบเพลงปลุกใจหรือเพลงพื้นเมืองหรือท้องถิ่น การแสดงนาฏศิลป์และละครสร้างสรรค์ การใช้เรื่องแต่ง จินตนาการ ประสบการณ์ ละครสร้างสรรค์ ระบาย ฟ้อน รำวงมาตรฐาน การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน ใช้หลักสุนทรียทางนาฏศิลป์ การบอกความหมาย ความเป็นมา ความสำคัญพร้อมทั้งระบุประโยชน์ที่ได้รับ

จากการแสดงหรือการชมการแสดงนาฏศิลป์ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการถ่ายทอดลีลา อารมณ์ สิ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์และละคร ระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดง หรือการชมการแสดงนาฏศิลป์และละคร

โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ การอภิปราย กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ / ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐาน ศ 3.1 : เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

1. สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดง โดยเน้น การถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์

2. ออกแบบเครื่องแต่งกาย หรืออุปกรณ์ ประกอบการแสดงอย่างง่าย ๆ

3. แสดงนาฏศิลป์และละครง่าย ๆ

4. บรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์ และการละครอย่างสร้างสรรค์

5. แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง

6. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละคร กับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

1. การประดิษฐ์ท่าทางประกอบเพลงปลุกใจ หรือเพลงพื้นเมืองหรือท้องถิ่น เน้นลีลา หรืออารมณ์

2. การออกแบบสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ จากประกอบการแสดง

3. การแสดงนาฏศิลป์และการแสดงละคร รวบรวมมาตรฐาน ระเบียบ ฟ้อน ละครสร้างสรรค์

4. บทบาทและหน้าที่ในงานนาฏศิลป์ และการละคร

5. หลักการชมการแสดง การวิเคราะห์ ความรู้สึกชื่นชม

6. องค์ประกอบทางการละคร

มาตรฐาน ศ 3.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อธิบายสิ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์และละคร	1. ความหมาย ความเป็นมาความสำคัญของนาฏศิลป์และละคร - บุคคลสำคัญคุณค่า
2. ระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดงหรือการชมการแสดงนาฏศิลป์และละคร	2. การแสดงนาฏศิลป์และละครในวันสำคัญของโรงเรียน

ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนบ้านแสงโตน ได้กำหนดสาระนาฏศิลป์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดการเรียนรู้การสอน 40 ชั่วโมง ต่อ 1 ปี การศึกษา สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ซึ่งในสาระนาฏศิลป์ประกอบไปด้วย มาตรฐาน ศ 3.1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วย เวลา 24 ชั่วโมง และมาตรฐาน ศ 3.2 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 หน่วย เวลา 6 ชั่วโมง รวมหน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วย เวลา 30 ชั่วโมง ทั้งนี้เพื่อจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าเกิดความซาบซึ้งในการแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ ค้นหาค้นหาภาพของตนเองคั้งหน่วยการเรียนรู้ดังนี้

มาตรฐาน ศ 3.1 หน่วยการเรียนรู้นาฏศิลป์ 4 หน่วย เวลา 24 ชั่วโมง

หน่วยที่ 1 เรื่อง พื้นฐานการแสดง	เวลา 2 ชั่วโมง
หน่วยที่ 2 เรื่อง การออกแบบสร้างสรรค์	เวลา 2 ชั่วโมง
หน่วยที่ 3 เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย	เวลา 12 ชั่วโมง
หน่วยที่ 4 เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมือง	เวลา 8 ชั่วโมง

มาตรฐาน ศ 3.2 หน่วยการเรียนรู้ 2 หน่วย เวลา 6 ชั่วโมง

หน่วยที่ 1 เรื่อง การออกแบบนาฏศิลป์	เวลา 4 ชั่วโมง
หน่วยที่ 2 เรื่อง การร่วมแสดงกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ของโรงเรียน/ชุมชน	เวลา 2 ชั่วโมง

ดังนั้นในมาตรฐานการเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยเลือกสาระนาฏศิลป์ มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คือการแสดงนาฏศิลป์ไทย เวลา 12 ชั่วโมง มาใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งหน่วยการเรียนรู้ออกเป็น 5 เรื่อง คือ นาฏศัพท์ / ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย / การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการแสดง / การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : การปฏิบัติทำรำ 1 / การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : การปฏิบัติทำรำ 2

การวัดและประเมินผลสาระนาฏศิลป์

นาฏศิลป์จะต้องมีการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยจากการอยู่และเรียนร่วมกัน จึงจำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผล การวัดก็ควรจะทำในลักษณะกลุ่มด้วย ลักษณะนิสัยสำคัญที่จะวัดและประเมินเป็นอันดับแรกก็คือความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความกล้าแสดงออกในการแสดงกิจกรรมนั้นๆ อย่างผสมผสานกลมกลืน ส่วนทักษะหรือความถูกต้อง ควรจัดลำดับความสำคัญเอาไว้รองลงมา การแสดงด้วยท่าทางยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ขัดเขินเคร่งเครียดเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ในการเรียนนาฏศิลป์ ทักษะหรือความถูกต้องเป็นสิ่งที่ต้องสะสมเพิ่มพูนและฝึกฝนในขั้นสูงขึ้นตามพัฒนาการของร่างกายและความพร้อมของเด็ก

เพ็ญณี กันตะวงษ์ (2547 : 87-88) ได้แบ่งการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้หรือความก้าวหน้าในนาฏศิลป์ว่าเป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะซับซ้อนกว่าการประเมินผลในสาขาวิชาอื่นๆ และค่อนข้างจะผิวเผินในการวัดความจำหรือการรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง การวัดและประเมินผลทางนาฏศิลป์ จะมุ่งมองด้านการแสดงออกมากกว่าด้านความรู้หรือข้อเท็จจริง รูปแบบในการประเมินทางนาฏศิลป์จึงต้องแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การประเมินผลด้านความรู้ โดยการใช้คำถามหรือข้อทดสอบ เพื่อต้องการทราบถึงความเข้าใจหรือการรับรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความลักษณะของรูปแบบการแสดงหรือดนตรี
2. การวัดและประเมินผลจากพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกซึ่งทำโดยการสังเกต ในการสังเกตนั้นนอกจากสังเกตความก้าวหน้าทางการแสดง การฟัง การร้อง ความผสมกลมกลืนในการเคลื่อนไหวแล้ว ยังต้องรวมไปถึงการสังเกตความเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติที่มีต่อนาฏศิลป์ เช่นความสนใจ ความเอาใจใส่ การทำกิจกรรมกลุ่มหรือพัฒนาการทางอารมณ์ในขณะที่ทำกิจกรรม รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ในและนอกชั้นเรียน เหล่านี้ต้องอาศัยการสังเกตของผู้สอนเป็นส่วนใหญ่

อรวรรณ บรรจงศิลป์ และอาภรณ์ มนตรีศาสตร์ (2527 : 489-490 ; อ้างถึงใน ธีรรัตน์ งามปลั่ง. 2551 : 18) ได้แบ่งแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนนาฏศิลป์

1. ตรวจสอบความรู้ความสามารถทางทักษะพิสัย จิตพิสัย และลักษณะนิสัยของผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ว่าต้องการให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายปลายทาง

ซึ่งหลังจากได้ปฏิบัติกิจกรรมและวัดผลของแต่ละจุดประสงค์แล้ว ครูจะสามารถแก้ไขข้อบกพร่องในด้านต่างๆ ได้ตามจุดประสงค์ สำหรับจุดประสงค์บางข้อที่ระบุคุณลักษณะนิสัยที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็กอาจไม่สามารถตรวจสอบหรือสรุปได้ทันที หลังจากการสอบเสร็จสิ้น ครูจึงจำเป็นต้องใช้เวลาเพื่อการสังเกตพฤติกรรมแล้วจึงประเมินผลสรุปภายหลัง

2. การวัดผลปลายภาคเรียน/ปลายปี เป็นการวัดผลเพื่อผลการเรียน โดยสรุปจากการนำจุดประสงค์ที่วัดได้ในแต่ละภาคเรียนมาพิจารณาวัดผลปลายภาคเรียน/ปลายปี โดยใช้จุดประสงค์บางข้อที่สำคัญๆ มาเป็นตัวแทนจุดประสงค์ตลอดภาคหรือตลอดปี การวัดผลปลายภาค/ปลายปี แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นการวัดและตรวจสอบพฤติกรรมในด้านการปฏิบัติจริง วิธีการวัดอาจใช้การสังเกต การปฏิบัติจริง และใช้แบบสำรวจรายการหรือแบบการจัดอันดับคุณภาพ เป็นเครื่องมือประกอบการสังเกตได้

ตอนที่ 2 เป็นการวัดผล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดความรู้ ความคิดของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบ ซึ่งอาจใช้วิธีการสอบข้อเขียน ปากเปล่าตามความเหมาะสม

วรสรวง สุทธิสวรรค์ (2541 : 15) ได้เสนอแนะเทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนนาฏศิลป์ไว้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การสังเกตโดยตรง เป็นการสังเกตทั้งในด้านการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานและพฤติกรรมการแสดงออก โดยครูจะสร้างแบบกรอกประเมินผลขึ้นใช้ให้สัมพันธ์กับหน่วยการสอนย่อย โดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ เช่นการกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้ ระดับคะแนน 3 = ดี ระดับคะแนน 2 = พอใช้ ระดับคะแนน 1 = ควรปรับปรุง เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นการประเมินผลเพื่อฟังความคิดเห็น และทัศนคติเกี่ยวกับนาฏศิลป์ การสัมภาษณ์อาจใช้การซักถามด้วยปากเปล่า เพื่อสังเกตผู้เรียน หรืออาจทำเป็นแบบทดสอบถามความคิดเห็นให้ผู้เรียนกรอก

3. การตรวจสอบ เป็นการประเมินผลว่านักเรียนมีผลการเรียนในเรื่องนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งครูผู้สอนควรประเมินผลอย่างต่อเนื่องกันไป เพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าของนักเรียนทุกระยะ

4. การทดสอบ เป็นการประเมินผลที่ต้องใช้ระยะเวลา เพราะต้องทดลองเป็นรายบุคคล จากหลักการวัดและประเมินผลนาฏศิลป์

สรุปได้ว่า การประเมินผลทั้งด้านความรู้และด้านการปฏิบัติ ต้องอาศัยการสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบ และการทดสอบ เพื่อให้ทราบก้าวหน้าในการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ก็ได้มีการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนทั้งด้าน ความรู้และการปฏิบัติด้วย

ชุดกิจกรรม

ในโลกยุคใหม่ผู้เรียนสามารถหาความรู้ได้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มากมาย เด็กบางส่วน เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ แต่บางส่วนยังขาดโอกาสที่จะเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ฉะนั้นผู้สอนจะต้องจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับบทบาทผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการ เรียน ดังนั้นชุดกิจกรรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน

ความหมายของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรม (Learning Package) เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่มีชื่อเรียก ต่าง ๆ กันเช่น ชุดการสอน ชุดการเรียน ชุดกิจกรรม ชุดการเรียนการสอน เป็นต้น ซึ่งเดิมทีมัก ใช้คำว่า ชุดการสอนเพราะเป็นสื่อที่ครูได้นำมาประกอบการสอน ต่อมาแนวคิดในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีบทบาทมาก นักการศึกษาจึงมีการเปลี่ยนมาใช้ชุดกิจกรรม ดังนั้นต่อไปนี้ผู้วิจัยของใช้คำว่า “ชุดกิจกรรม” สำหรับความหมายของชุดกิจกรรมได้มีผู้ให้ ความหมายไว้ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 14) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การใช้สื่อการสอน ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการ สื่อที่นำมาใช้ร่วมกันจะต้อง ส่งเสริมประสบการณ์ซึ่งกันและกันตามลำดับขั้นที่จัดไว้เป็นชุด บรรจุในกล่องหรือกระเป๋า

บุญเกื้อ คชรทวาช (2545 : 91) ได้กล่าวว่าชุดกิจกรรม หมายถึงสื่อการเรียน ซึ่งเป็น สื่อการสอนชนิดหนึ่งที่เป็นลักษณะของสื่อประสม (Multimedia) เป็นการใช้สื่อตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป ร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ต้องการ สื่อที่นำมาใช้ร่วมกันนี้จะช่วยส่งเสริม ประสบการณ์ซึ่งกันและกันตามลำดับขั้นตอนที่จัดเอาไว้ สำหรับหน่วยการเรียนรู้เนื้อหาแต่ละ หน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อาจจัดเอาไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในกล่อง ซองหรือกระเป๋า แล้วแต่ผู้สร้างจะทำขึ้น

วาสนา ชาวหา (2545 : 13) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการเรียนหลายอย่าง ประกอบกัน จัดเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด (Package) เรียกว่า สื่อประสม เพื่อมุ่งให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น Learning Package, Instructional Kits หรือ Self Instructional Unit

ธัญสินี ฐานา (2546 : 21) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมว่า ชุดกิจกรรม คือ ชุดการเรียนการสอนที่ใช้เป็นสื่อที่มีการนำนวัตกรรมและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ต่าง ๆ มาบูรณาการ โดยครูเป็นผู้สร้างขึ้นมามีลักษณะเป็นชุดในแต่ละชุดประกอบด้วยสื่ออุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย และแบบฝึกทักษะที่นำหลักการทางจิตวิทยา มาประกอบ ใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปรีชา วันโนนาม (2547 : 9) ให้ความหมายของชุดกิจกรรม หมายถึงสื่อการสอนที่ ครูสร้างขึ้นตามหลักทางจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วยสื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนจากกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550 : 51) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมเป็นกระบวนการ เรียนรู้ เป็นสื่อการสอนที่เป็นลักษณะของสื่อประสม เป็นการใช้สื่อตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ต้องการ โดยอาจจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนตามหัวข้อเนื้อหาและ ประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อาจจัดเอาไว้เป็นชุด ๆ บรรจุใน กล่องซอง หรือกระเป๋า ชุดกิจกรรมแต่ละชุดประกอบด้วยเนื้อหาสาระ บัตรคำสัง ใบงาน วัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร ใบความรู้ เครื่องมือหรือสื่อที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งแบบวัด ประเมินผลการเรียนรู้

จากการศึกษาความหมายที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้มีนักการศึกษาและผู้วิจัยอื่น ๆ ได้ ใช้คำว่า ชุดการสอน ชุดการเรียนการสอน อาจจะเรียกชื่อที่แตกต่างกัน แต่ลักษณะการใช้ นั้น เหมือนกัน สำหรับผู้วิจัยใช้คำว่า ชุดกิจกรรม และได้สรุปความหมายของชุดกิจกรรมได้ว่า ชุดกิจกรรมคือ สื่อการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการสอนสาระนาฏศิลป์ หน่วย การเรียนรู้เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการ เรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ ชุดกิจกรรมประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม คำชี้แจง ใบความรู้ รูปภาพ ใบงาน ใบกิจกรรม เฉลยใบงาน แบบทดสอบ แบบประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้ รายบุคคล แบบสังเกตพฤติกรรมความสนใจการเรียน แบบสังเกตกระบวนการกลุ่ม

ประเภทของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมเป็นนวัตกรรมที่มีความหลากหลาย สามารถนำมาเป็นสื่อการสอนให้เกิด การเรียนรู้ได้คืออีกวิธีหนึ่ง ซึ่งลักษณะของชุดกิจกรรมนั้นสามารถนำมาจัดทำได้หลายประเภท ด้วยกัน ดังมีผู้ที่กล่าวไว้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547 : 52) กล่าวไว้ว่า ชุดกิจกรรมที่ใช้กันอยู่แบ่ง ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ชุดกิจกรรมประกอบการบรรยายของครู เป็นชุดการสอนสำหรับผู้เรียน

กลุ่มใหญ่ หรือเป็นการสอนที่มุ่งเน้นการปูพื้นฐานให้ทุกคนรับรู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ชุคการสอนแบบนี้ลดเวลาในการอธิบายของผู้สอนให้ผู้พูดน้อยลง เพิ่มเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติมากขึ้น โดยใช้สื่อที่มีอยู่พร้อมในชุกการสอนในการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ สิ่งสำคัญคือสื่อที่นำมาใช้จะต้องให้ผู้เรียนเห็นชัดเจนทุกคนและมีโอกาสได้ใช้กันทุกคน หรือทุกกลุ่ม

2. ชุกกิจกรรมแบบกลุ่มกิจกรรม หรือชุกกิจกรรมสำหรับการเรียนกลุ่มย่อยเป็นชุกกิจกรรมสำหรับผู้เรียนร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ประมาณกลุ่มละ 4-8 คน โดยใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในชุกกิจกรรมแต่ละชุก มุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกัน ชุกกิจกรรมชนิดนี้มักใช้ในการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ชุกกิจกรรมรายบุคคลหรือชุกกิจกรรมตามเอกัตภาพ เป็นชุกกิจกรรมสำหรับผู้เรียน ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความต้องการและความสนใจของตนเองอาจจะเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ จุดประสงค์หลัก ก็มุ่งให้ทำความเข้าใจกับเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมผู้เรียน สามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ ชุกกิจกรรมนี้ส่วนใหญ่จัดในลักษณะหน่วยการสอนย่อยหรือโมดูลตัวอย่าง เช่น ชุกวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

บุญเกื้อ ควรวานิช (2545 : 94-95) ได้แบ่งประเภทของชุกกิจกรรมไว้ 3 ประเภท คือ

1. ชุกกิจกรรมประกอบคำบรรยาย สำหรับครู ใช้เป็นตัวกำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนให้ครูใช้ประกอบคำบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้ลดน้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมมากขึ้น ชุกกิจกรรมนี้จะมีเนื้อหาหน่วยเดียวใช้กับนักเรียนทั้งชั้น

2. ชุกกิจกรรมสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม ชุกกิจกรรมนี้มุ่งเน้นที่ตัวนักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ประกอบด้วยชุกกิจกรรมย่อยที่มีจำนวนเท่ากับศูนย์กิจกรรมนั้น นักเรียนอาจต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มเท่านั้น ในขณะที่ทำกิจกรรมหากมีปัญหานักเรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ

3. ชุกกิจกรรมเป็นรายบุคคล เป็นชุกกิจกรรมที่จะระบบขั้นคอนเพื่อให้นักเรียนใช้เรียนด้วยตนเอง ตามลำดับขั้น ความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อจบแล้วจะทำการทดสอบประเมินความก้าวหน้าและศึกษาชุกอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหาจะปรึกษากันได้ระหว่างนักเรียน และผู้สอนพร้อมจะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงานหรือผู้ชี้แนะแนวทาง

สรุปได้ว่า ชุกกิจกรรมการเรียนรู้ มี 3 ประเภท ได้แก่ ชุกกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบการบรรยายของครู เป็นการให้ความรู้เบื้องต้นหรือเป็นการปูพื้นฐานเพื่อสร้างความเข้าใจ

ให้อยู่ในแนวทางเดียวกัน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม มุ่งฝึกทักษะในเนื้อหาที่เรียน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกัน และชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งมุ่งให้ทำความเข้าใจกับเนื้อหาวิชาเพิ่มเติม ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้แต่ละประเภทจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมของผู้สอนและผู้เรียนให้แตกต่างกันไป

องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมประกอบด้วยสื่อประสมในรูปของวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป โดยใช้วิธีการจัดระบบ เพื่อให้ชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดของนักวิชาการในเรื่ององค์ประกอบของชุดกิจกรรม ดังนี้

ชัยขงค์ พรหมวงศ์ (2543 : 20) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรมมี 4 ส่วน ดังนี้

1. คู่มือ สำหรับครูผู้สอนใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
2. คำสั่ง หรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้นักเรียน
3. เนื้อหาสาระและสื่อ โดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อประสมและกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มหรือรายบุคคล ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงาน การค้นคว้า และผลการเรียนรู้ในรูปแบบการสอบต่างๆ

บุญเกื้อ ศวรหาเวช (2545 : 95-97) กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญๆ ภายในชุดกิจกรรม สามารถจำแนกออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ

1. คู่มือ เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอน หรือผู้เรียนตามชนิดของชุดกิจกรรมภายในคู่มือ จะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดกิจกรรมเอาไว้อย่างละเอียด อาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้ ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดหลักการเขียนในตอนต่อไป
2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่าง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บัตรจะมีอยู่ในชุดกิจกรรมแบบกลุ่มและรายละเอียด ซึ่งจะประกอบไปด้วย

- 2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา
- 2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินการ
- 2.3 การสรุปทบทวน

บัตรคำสั่งนี้ มักนิยมใช้กระดาษแข็งตัดเป็นบัตร ขนาด 6 × 8 นิ้ว

3. เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ อาจจะประกอบด้วย บทเรียนโปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง ตัวอย่างจริง รูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการสอนตามบัตรคำสั่งที่กำหนดให้

4. แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเอง ก่อนและหลังแบบประเมินผลอยู่ในชุดการเรียนการสอนอาจจะเป็นแบบฝึกหัด ให้เติมคำในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูก จับคู่ คู่มือ จากการทดลอง หรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

ส่วนประกอบข้างต้นนี้จะบรรจุในกล่องหรือซอง จัดเอาไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกแก่การใช้ นิยมแยกออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

1. กล่อง / ซอง
2. สื่อการสอนและบัตรบอกชนิดของการสื่อการสอนเรียงตามการใช้
3. แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้
 - 3.1 รายละเอียดเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และหน่วยการสอน
 - 3.2 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียน
 - 3.3 เวลา จำนวนชั่วโมง
 - 3.4 สาระสำคัญ
 - 3.5 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
 - 3.6 เนื้อหาสาระและประสบการณ์
 - 3.7 กิจกรรมและสื่อการสอนประกอบด้วยวิธีการสอน
 - 3.8 การประเมินผล วัดผล การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

4. อุปกรณ์ประกอบอื่น

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550 : 52) กล่าวไว้ว่าชุดกิจกรรม มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. คู่มือครู เป็นคู่มือหรือแผนการสอนสำหรับผู้สอนใช้ศึกษาและปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดชี้แจงไว้อย่างชัดเจน เช่นการนำเข้าสู่วิธีเรียน การจัดชั้นเรียน บทบาทผู้เรียน เป็นต้น ลักษณะของคู่มืออาจจัดเป็นเล่มหรือเป็นแผ่นพับก็ได้
2. บัตรคำสั่งหรือบัตรงาน เป็นเอกสารที่บอกให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บรรจุอยู่ในชุดกิจกรรม บัตรคำสั่งหรือบัตรงานจะมีครบตามจำนวนกลุ่มหรือจำนวนผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมและการสรุปบทเรียน การจัดทำบัตรคำสั่งหรือบัตรงานส่วนใหญ่นิยมใช้กระดาษแข็ง ขนาด 6 × 8 นิ้ว

3. เนื้อหาสาระและสื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ จัดไว้ในรูปของสื่อการสอนที่หลากหลาย อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 ประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร บทความ ใบความรู้ (Fact Sheet) ของเนื้อหาเฉพาะเรื่อง บทเรียนโปรแกรม เป็นต้น

3.2 ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภาพ แผนภูมิ สมุดภาพ เทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ สไลด์ (Slide) วิดีทัศน์ (Video) ซีดีรอม (CD-ROM) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เป็นต้น

4. แบบประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดและประเมินความรู้ด้วยตนเอง ทั้งก่อนและหลังเรียน อาจจะเป็นแบบทดสอบชนิดจับคู่เลือกตอบหรือกาเครื่องหมายถูกผิดก็ได้

จากการที่มีผู้กำหนดองค์ประกอบของชุดกิจกรรมไว้หลายรูปแบบ สรุปได้ว่าชุดกิจกรรมควรประกอบด้วยส่วนที่สำคัญได้แก่ 1) คู่มือครู 2) คำชี้แจง 3) ใบความรู้ 4) ใบกิจกรรม 5) สื่อ 6) แบบประเมินผล

ลักษณะของชุดกิจกรรมที่ดี

ชุดกิจกรรมที่ดีเป็นชุดกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระตรงตามระดับชั้นเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ นักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

วรกิต วัตขำวหลาม (2540 : 8) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้จะช่วยให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ สะดวกในการเรียนรู้เพราะสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่และสอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน ชุดการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นชุดสื่อผสมที่ผลิตได้เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน
3. ประกอบด้วยสื่อหลากหลาย ได้รับความสนใจของนักเรียนได้ดี
4. มีคำชี้แจง คำแนะนำวิธีการไว้อย่างละเอียด ชัดเจน ง่ายต่อการนำไปใช้
5. มีวัสดุอุปกรณ์ตามที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วน
6. ได้ดำเนินการผลิตอย่างมีระบบ ได้ปรับปรุงและทดลองให้มีประสิทธิภาพและ

ทันสมัย

7. มีความคงทนถาวรต่อการใช้และความสะดวกในการเก็บรักษา

ชัยขงศ์ พรหมวงศ์ (2543 : 49 - 51) ได้กล่าวว่าชุดกิจกรรมที่ดีต้องคำนึงถึงเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ระดับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมนั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียน เกณฑ์การหาประสิทธิภาพกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ครูผู้สอนคาดหมายว่านักเรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนทั้งหมด ต่อเปอร์เซ็นต์

ของผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการของผลลัพธ์

ตัวอย่าง 75 / 75 หมายความว่า เมื่อเรียนจากชุดกิจกรรมแล้ว นักเรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ผลเฉลี่ย 75% และทำการทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ย 75%

การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ครูผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักตั้งไว้ 80 / 80, 85 / 85 หรือ 90 / 90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้เช่น 70 / 70 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ เพราะตั้งไว้ต่ำก็มักจะได้ผลเท่านั้น

นิพนธ์ สุขปริศิ (2543 : 76) ได้ให้คำแนะนำว่าควรมีข้อเสนอแนะการใช้ให้นักเรียนฝึกตอบทั้งแบบจำกัดและแบบเสรี ถ้าต้องการให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง คำสั่งหรือตัวอย่างที่ยกมาควรเป็นข้อความที่ไม่ยาวหรือยากแก่การเข้าใจ แบบฝึกหัดนั้นควรมีหลายรูปแบบและให้ความหมายแก่ผู้ฝึก

สรุปได้ว่า ลักษณะและองค์ประกอบของชุดกิจกรรมที่ดีนั้นเนื้อหาควรเกี่ยวข้องกับบทเรียน ใช้ภาษาอ่านได้ง่าย มีคำชี้แจง กำหนดเวลาที่เหมาะสม บทเรียนเข้าใจ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน ในชุดกิจกรรมแต่ละชุดจะต้องมีคำชี้แจงสำหรับครู คำชี้แจงสำหรับนักเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบความรู้ ใบกิจกรรม แบบทดสอบหลังเรียน ในการสร้างชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์จึงต้องมีองค์ประกอบครบสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม

ในการสร้างชุดกิจกรรม ต้องศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนในการสร้างให้เข้าใจจะต้องมีการสำรวจพิจารณา เลือกองค์ประกอบของชุดการสอนแต่ละอย่างให้เหมาะสม แล้วมีการทดลองกับผู้เรียน ปรับปรุงแก้ไขจนเป็นที่พอใจจึงนำไปใช้ ซึ่งกรมสามัญศึกษา (2545 : 149-151) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างชุดกิจกรรมการสอนไว้ดังนี้

1. ด้านนักเรียน

- 1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.2 เนื้อหาต้องเกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว

2. การสร้างแบบฝึก

- 2.1 แบบฝึกนี้ต้องเกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
- 2.2 มีคำชี้แจงง่าย ๆ และสั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ
- 2.3 เรียงลำดับขั้นตอนของความยากง่ายเพื่อให้เด็กมีกำลังใจทำ
- 2.4 แบบฝึกหัดน่าสนใจ ทำท่ายให้แสดงความสามารถ

2.5 ต้องมีความถูกต้อง ครูจะต้องตรวจพิจารณาดูให้ดี อย่าให้มีข้อผิดพลาดได้

2.6 เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน แบบฝึกหัดที่กำหนดให้นักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ค่าความยากง่ายต่างกัน นั่นคือ ควรมีแบบฝึกหัดให้มาก ๆ เด็กที่มีความสามารถจะได้ทำมาก

วาสนา ชาวหา (2545 : 132-137) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างไว้ ดังนี้

1. ชั้นวางแผนทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 กำหนดเนื้อเรื่อง ขอบข่ายเรื่อง และระดับชั้นเพื่อจะได้ดำเนินเรื่องให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและถูกต้อง

1.2 การวางจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนบทเรียนให้เป็นไปตามจุดหมายที่วางไว้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชนิด

1.2.1 จุดมุ่งหมายทั่วไป เป็นจุดมุ่งหมายกว้าง ๆ ของวิชานั้น

1.2.2 จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะทำให้ดำเนินเรื่องได้ตามความมุ่งหมาย เพราะจุดมุ่งหมายนี้กระจำที่สุด ซึ่งทุกคนสามารถเข้าใจตรงกัน และผู้วัดสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้

1.3 การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการแตกเนื้อหาให้ละเอียด และเรียงลำดับจากง่ายไปยาก โดยระมัดระวังการข้ามขั้นตอนที่ควรจะต้องกล่าวถึง และความสับสนในการเรียงลำดับเนื้อหา สิ่งใดควรกล่าวก่อน สิ่งใดควรกล่าวทีหลัง การกระทำขั้นนี้เรียกว่า “การวิเคราะห์ภารกิจ” ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะจะทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจได้ดีตลอดบทเรียน

1.4 สร้างแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้สอบก่อนเรียน และหลังจากได้เรียนบทเรียนแล้ว ซึ่งจะเป็นเครื่องชี้ว่าบทเรียนนี้ใช้ได้หรือไม่ แบบทดสอบที่ใช้ก่อนและหลังบทเรียนนี้ควรจะเป็นฉบับเดียวกัน หรือถ้าเป็นคนละฉบับก็ควรเป็นแบบทดสอบที่วัดในเนื้อหาเดิมและตรงตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เพียงแต่ว่าข้อความหรือวิธีการพลิกแพลงแตกต่างกันออกไป

2. ชั้นดำเนินการเขียน การเขียนบทเรียนนั้นประกอบด้วยหน่วยย่อย ๆ ที่เรียกว่ากรอบ โดยเริ่มจากกรอบเริ่มต้นแล้วตามด้วยกรอบฝึก ทั้งสองกรอบนี้รวมเรียกว่า กรอบสอน ในกรอบสอนนี้จะป้อนความรู้ให้ทีละน้อยจนคาดว่ามันนักเรียนเข้าใจดีในเรื่องย่อยหรือจุดสอน ในจุดสุดท้ายของกรอบสอนจะมีกรอบสอบ เพื่อดูว่านักเรียนเข้าใจในเรื่องที่เรียนหรือยัง แล้วจึงจะไปยังกรอบสอนและกรอบฝึกต่อไป

3. ชั้นนำออกทดลอง ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การทดลองเป็นรายบุคคลและแก้ไข ควรเลือกนักเรียนในการทดลองที่อ่อนกว่าปานกลางเล็กน้อย โดยการทดสอบเสียก่อน จากนั้นให้นักเรียนเรียนบทเรียน

ในขณะที่เดียวกันผู้สร้างบทเรียนต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและจดบันทึกไว้ เพื่อที่จะได้นำไปขัดเกลาบทเรียนให้ใช้ได้เหมาะสมต่อไป เมื่อนักเรียนเรียนจบแล้วให้ทำแบบทดสอบอีกครั้งหนึ่ง

ระยะที่ 2 การทดลองเป็นกลุ่มและปรับปรับแก้ไข นักเรียนที่จะนำมาทดลองใน ระยะนี้ ควรจะเป็นนักเรียนปานกลาง 5-8 คน ก่อนจะทำการทดลองควรจะได้สร้างความเข้าใจแก่นักเรียนเสียก่อน เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจว่าคนที่เป็นที่ปรึกษาและให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปรับปรุงบทเรียนให้ดีขึ้น

ระยะที่ 3 การทดลองภาคสนาม หรือทดลองกับห้องเรียนจริง และปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการเหมือนระยะแรก ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขจนเป็นที่แน่ใจว่า เหมาะสมที่จะนำมาใช้

4. ขั้นใช้ผลผลิต เป็นขั้นนำบทเรียนที่ผ่านการทดลองทั้ง 3 ครั้ง ไปใช้กับนักเรียนที่อยู่ในสภาพชั้นเรียนทั่ว ๆ ไป ซึ่งผู้สร้างจะต้องติดตามผลการใช้บทเรียนอยู่เสมอเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2551 : 75) ได้อธิบายขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีระบบ ในการผลิตชุดกิจกรรมการเรียนรู้แผนจุฬาหรือเรียกย่อ ๆ ว่า CHULAPLAN โดยมีรายละเอียด 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ เป็นการกำหนดหมวดวิชา กลุ่มประสบการณ์หรืออาจจะเป็นการบูรณาการกับเนื้อหาวิชาอื่น

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหน่วยการสอน เป็นการแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วย สำหรับในการสอนแต่ละครั้ง ซึ่งอาจเป็นหน่วยการสอนละ 60 นาที 120 นาที หรือ 180 นาที โดยจะขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาหรือระดับชั้น

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดหัวเรื่อง เป็นการแบ่งเนื้อหาของหน่วยการสอนให้ย่อยลงมา โดยพิจารณาเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหานั้น ๆ ประกอบกัน

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดมโนทัศน์และหลักการ เป็นการกำหนดสาระสำคัญจากหัวเรื่องในหน่วยนั้น ๆ โดยพิจารณาว่าในหัวเรื่องนั้น มีสาระสำคัญหรือหลักเกณฑ์อะไรที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้หรือให้เกิดขึ้นหลังจากเรียนชุดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการเขียนจุดประสงค์ของการสอนในหน่วยนั้น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนควรจะต้องมีพฤติกรรมอย่างไร หลังจากเรียนเรื่องนั้นแล้ว

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ จะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการผลิตสื่อการสอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดการประเมินผล เป็นการกำหนดวิธีการที่จะวัดว่านักเรียนเรียนแล้วสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยเนื้อหานั้น ๆ หรือไม่ โดยพิจารณาวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เตรียมไว้

ขั้นตอนที่ 8 การเลือกและผลิตสื่อการสอน ลักษณะเนื้อหาและลักษณะนักเรียนตามที่กำหนดไว้ สื่อชนิดใดหรือกิจกรรมการเรียนรู้แบบใดจึงจะเหมาะสมสอดคล้อง และทำให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนได้มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 9 การหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม เป็นการนำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้เพื่อตรวจดูว่า ชุดกิจกรรมนั้นสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์เพียงใด และหากพบว่ามีข้อบกพร่องก็จะนำไปปรับปรุงแก้ไขจนทำให้การเรียนรู้จากชุดการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 10 การใช้ชุดกิจกรรม ชุดกิจกรรมที่ผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพและปรับปรุงแล้วจึงจะสามารถนำไปใช้ในห้องเรียนปกติได้ โดยจะมีขั้นตอนในการใช้ดังนี้

10.1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนเรียนเนื้อหานั้น ๆ

10.2 การนำเข้าสู่บทเรียน

10.3 การประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน

10.4 การสรุปบทเรียน

10.5 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อพิจารณาว่านักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพนั้น ควรจะศึกษาหลักสูตรให้ชัดเจน กำหนดความมุ่งหมาย เลือกเนื้อหา ตั้งจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับเรื่องที่จะสร้าง มีการประเมินผลก่อนเรียน และหลังเรียนเพื่อรวบรวมเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชุดกิจกรรม ให้เข้าใจ และเหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล และประเมินผลการเรียน เพื่อตรวจสอบความรู้ในเรื่องนั้น ๆ

ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรม

เมื่อสร้างชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้แล้ว จะต้องรู้ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมให้ถูกต้องด้วย ดังมีผู้กล่าวถึงลักษณะขั้นตอนการใช้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547 : 56) การใช้ชุดกิจกรรมจะใช้ตามจุดประสงค์ที่สร้างขึ้น มีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

1. ขั้นทดสอบก่อนเรียนได้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน อาจใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที และควรเฉลยผลการทดสอบให้ผู้เรียนแต่ละคนทราบพื้นฐานความรู้ของตน
2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้
3. ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียน ผู้สอนจะต้องชี้แจงหรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างละเอียดทุกขั้นตอนก่อนลงมือทำกิจกรรม
4. ขั้นสรุปบทเรียน ผู้สอนนำสรุปบทเรียนซึ่งอาจทำได้โดยการถามหรือผู้เรียนสรุปตามความเข้าใจหรือสาระที่ได้จากการเรียนรู้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนมีความคิดรวบยอดตามหลักการที่กำหนด
5. ประเมินผลการเรียน โดยทำข้อทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนในกรณีที่ยังไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดข้อใดข้อหนึ่ง

บุญเกื้อ คชรหาเวช (2545 : 110) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมผู้เรียนต้องลงมือทำกิจกรรมในการเรียนด้วยตนเองตลอด ถ้าผู้เรียนยังเป็นเด็กเล็ก ไม่มีวุฒิภาวะและวินัยในตนเองหรือความรับผิดชอบพอแล้ว ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้เด็กอาจจะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียนไม่เข้าใจงานที่สั่งให้ทำหรือขาดความมีส่วนร่วมในการเรียน เพราะมีช่วงความสนใจสั้น เกิดความเบื่อหน่าย เป็นต้น

พอสรุปได้ว่า ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมนั้นผู้เรียนต้องลงมือทำกิจกรรมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ก่อนการเรียนรู้ครูควรชี้แจงการเรียนกับผู้เรียนให้เข้าใจเนื้อหาที่จะเรียน และกิจกรรมจุดประสงค์การเรียนรู้ เริ่มต้นจากการให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามก่อนเรียนสอนชี้นำ ต่อมาเริ่มให้ความรู้โดยวิธีการที่จัดไว้ในแผน ปิดการสอนโดยสรุปร่วมกัน อาจสนทนาถึงชุดกิจกรรมว่าเป็นอย่างไร ครูต้องควบคุมเวลาในการจัดกิจกรรมด้วย

ประโยชน์ของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมประเภทใดก็ตาม ย่อมมีคุณค่าและประโยชน์ต่อการเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ดังมีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

วรกิต วัชชาวลาม (2540 : 8) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. ช่วยเร้าและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากชุดการสอนเป็นชุดสื่อประสมที่มีกิจกรรม และสื่อที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเต็มที่ จึงทำให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น

2. สนับสนุนและสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล ชุคการสอนส่วนใหญ่ มักจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อประกอบ ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนตามความสนใจ ความสามารถ หรือความต้องการของตนเองได้

3. ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในแนวทางเดียวกัน เพราะชุกการสอนเป็น สื่อประสมที่ผลิตขึ้นมาอย่างมีระบบ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์เฉพาะของเนื้อหา นั้น ๆ ผู้สอนที่แตกต่างกันก็สามารถให้ประสบการณ์ได้เหมือนกัน

4. ช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์และบุคลิกของผู้สอน สภาพการเรียนรู้จากชุกการสอนผู้เรียนจะทำกิจกรรมจากสื่อต่าง ๆ ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เพียงเป็นผู้ดูแลควบคุมให้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้เต็มที่เท่านั้น บุคลิกของครูหรือ อารมณ์ของครู จึงไม่มีผลต่อการเรียนของผู้เรียนแต่อย่างใด

5. ช่วยลดภาระและสร้างความมั่นใจให้แก่ครูผู้สอน เพราะชุกการสอนแต่ละ ชุกจะแบ่งหมวดหมู่ มีอุปกรณ์ กิจกรรม ตลอดจนมีข้อเสนอแนะชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ไว้อย่างละเอียด ชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้ทันที

6. ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครูหรือผู้มีประสบการณ์เฉพาะทางได้ เพราะ ชุกการสอนโดยเฉพาะชุกการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม และชุกการสอนรายบุคคล ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ได้ด้วยตนเองและกลุ่มได้ โดยที่ไม่ต้องให้ครูหรือผู้เชี่ยวชาญสอน โคนตรงก็ได้

7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนในด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น เชื่อมั่นในการ คัดสินใจการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ชุกการสอนมี คุณค่าและประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากสื่อการเรียนการสอนที่ครูนำมาใช้ และเป็นสิ่งเร้าความ สนใจให้ผู้เรียนอยากเรียนมากยิ่งขึ้น

พรรณี บรรจง (2542 : 96) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุกกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ
2. ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน
3. ครูดำเนินการสอนได้ตามวัตถุประสงค์
4. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
5. ลดภาระของครูผู้สอน ไม่ต้องสอนโดยวิธีการบรรยาย หรืออธิบายและแก้ปัญหา ครูผู้สอนที่ยังไม่พร้อมที่จะสอนได้

บุญเกื้อ ควรรหาเวช (2545 : 110-111) ได้กล่าวว่ประโยชน์ของชุกกิจกรรมไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบรายบุคคล ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ ความสนใจตามเวลาและโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละคน
 2. ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองหรือต้องการความช่วยเหลือจากผู้สอนเพียงเล็กน้อย
 3. ช่วยในการศึกษานอกระบบ โรงเรียน เพราะผู้เรียนสามารถนำเอาชุดการสอนไปใช้ได้ทุกสถานที่และเวลา
 4. ช่วยลดภาระและช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครู เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถนำไปใช้ได้ทันที
 5. เป็นประโยชน์ในการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
 6. ช่วยให้ครูได้วัดผลผู้เรียนได้ตามความมุ่งหมาย
 7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
 8. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ
 9. ช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเคารพ นับถือความคิดเห็นของผู้อื่น
- นวลละออง ห่วงรักษ์ (2548 : 42) ได้กล่าวไว้ว่า ชุดกิจกรรมมีประโยชน์ดังนี้
1. ช่วยให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากขึ้น
 2. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน
 3. ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถและสนใจของตนเอง
 4. ช่วยลดภาระ สร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ครู
 5. แก้ไขปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล
 6. ช่วยให้ผู้วัดผลได้ตรงตามความมุ่งหมาย
 7. ช่วยให้ครูสามารถถ่ายทอดเนื้อหาวิชาที่มีความสลับซับซ้อนได้ดี
 8. ช่วยแก้ปัญหาในกรณีที่ครูขาด หรือขาดแคลนผู้ชำนาญเฉพาะวิชา
 9. ทำให้การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ และบุคลิกภาพของครู
 10. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แบบต่อเนื่องหรือการศึกษานอกระบบ เพราะผู้เรียนสามารถศึกษาจากชุดกิจกรรมได้ตลอดเวลา

กล่าวโดยสรุปประโยชน์ของชุดกิจกรรมคือ การกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน สนับสนุนและสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในแนวทาง

เดียวกัน ช่วยลดภาระและสร้างความมั่นใจให้แก่ครูผู้สอน ลดปัญหาการขาดแคลนครู เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนตนเองในด้านความกล้าแสดงออก การแสดงความคิดเห็นการตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ได้มีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างในวงการต่าง ๆ โดยเฉพาะในวงการทางการศึกษา โดยนำมาใช้เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ตรง และการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ความหมายของกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีชื่อเรียกในภาษาอังกฤษหลายคำ เช่น Group Dynamics, Group Process, Group Psychology, Human Relations และมีชื่อเรียกเป็นภาษาไทยหลายชื่อ เช่น กลุ่มสัมพันธ์ กระบวนการกลุ่ม พลังกลุ่ม พลวัตกลุ่ม กลศาสตร์ของกลุ่ม เป็นต้น แต่คำที่นิยมใช้มากที่สุดคือ กระบวนการกลุ่มและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (ทศนา แจมมณี, 2545 : 26) สำหรับความหมายของกระบวนการกลุ่ม ได้มีนักวิชาการเสนอพรรณนะไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ทศนา แจมมณี (2545 : 26) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่ม เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และมีการดำเนินงานร่วมกัน โดยผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มต่างก็ทำหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม และมีกระบวนการทำงานที่ดี เพื่อนำกลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคม และขยายขอบเขตของการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2546 : 1) ได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก มีบทบาทของผู้นำกลุ่มของสมาชิกกลุ่ม และวิธีการทำงานของกลุ่ม

กาญจนา ไชยพันธ์ (2549 : 3) ได้อธิบายความหมายของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่า คือ การที่บุคคลมารวมกันเพื่อศึกษาประสบการณ์ของกลุ่มหลายๆ ฝ่าย ศึกษาพฤติกรรมเป็นผู้นำผู้ตาม ความคิด ฝึกปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมีการศึกษาจากประสบการณ์ โดยผู้ศึกษาจะต้องเข้าไป มีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2549 : 35) กล่าวว่ากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีชื่ออีกหลายชื่อ เช่น กระบวนการกลุ่ม พลังกลุ่มหรือพลวัตกลุ่ม ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Group Dynamics หรือ

Group Process หมายถึง การที่บุคคลมารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยร่วมมือกันวางแผน ตั้งเป้าหมาย วิเคราะห์ ทำกิจกรรม แก้ปัญหาาร่วมกัน

วิชา เพ็ชรธรรม (2550 : 21) ให้ความหมายว่า กระบวนการกลุ่มเป็นการจัด สถานการณ์การเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ได้มีปฏิสัมพันธ์กันโดยมี แนวคิดการกระทำแรงจูงใจร่วมกัน แบ่งหน้าที่ช่วยเหลือกันและกันในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การ ทำงานเป็นกลุ่มที่ดีจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้น

จากความหมายของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่ากระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์หมายถึง กระบวนการที่แต่ละคนมารวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยมีการวางแผนทำกิจกรรมร่วมกัน วิเคราะห์และแก้ปัญหาาร่วมกัน มี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และการช่วยเหลือกัน เพื่อให้งานกลุ่มบรรลุผลสำเร็จ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการเรียนรู้ให้ กว้างขวางขึ้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีด้วย ซึ่งทฤษฎี เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นี้ ทิศนา แจมมณี (2545 : 1-4) ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการและ ความเป็นมาของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีและวิธีการในการศึกษาพลังกลุ่มเกิดจากแนวความคิดของเคิร์ต เลวิน (Kert Lewin) นักจิตวิทยาสังคมที่ทำการศึกษเกี่ยวกับพลังคนสำคัญ ซึ่งทำการศึกษเกี่ยวกับกลุ่มในแง่ ของพฤติกรรมของมนุษย์ (Human Behavior) ตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ. 1920 เป็นต้นมา

ระหว่างปี ค.ศ. 1930-1948 เลวินและคณะได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเป็นมาของ กลุ่มในสังคม และสร้างทฤษฎีสถาน (Field Theory) ขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีสำคัญทาง จิตวิทยาของเกสทอลท์ (Gastalt Theory) และเลวินนี่เองเป็นผู้ริเริ่มคำว่า "พลังกลุ่ม" **Group Dynamics** "ตั้งศูนย์วิจัยพลังกลุ่ม" (Reserch Center for Group Dynamics) ขึ้นใน สหรัฐอเมริกา โดยมีเลวินเป็นผู้ดำเนินการของศูนย์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับพลังกลุ่มพลังกลุ่มอย่างแท้จริง โดยมีการทดลองปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ

ต่อมาได้นำพลังกลุ่มมาใช้ในการฝึกมนุษย์สัมพันธ์ โดยใช้วิธีการฝึกในห้องทดลองใน ปี ค.ศ 1947 ได้มีการนำเอาวิธีการฝึกที่เรียกว่า "T. Group" (Training Group) มาใช้ในการฝึกจาก วงการอุตสาหกรรมคณะรัฐบาลมหาวิทยาลัยและสถาบันต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวครั้งสำคัญ ของการนำเอาพลังกลุ่มมาใช้เป็นเครื่องมือ ตลอดจนเรียนรู้ถึงกระบวนการกลุ่มและเป็นจุดเริ่มต้น ของวิธีการให้การศึกษแบบใหม่ในสังคม

นับจากปี ค.ศ. 1947 เป็นต้นมา ก็ได้มีผู้นำหลักการของพลังกลุ่มไปใช้ในการฝึก มนุษย์สัมพันธ์และความเป็นผู้นำเพื่อการแก้ปัญหาและแก้ปัญหาความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มรวมทั้ง เพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพและบำบัดผู้ป่วยทางจิต และเพื่อจุดประสงค์อื่น ๆ ในวงการต่าง ๆ อย่าง กว้างขวางซึ่งรวมทั้งในวงการศึกษาคด้วย

สำหรับในวงการศึกษาระบวนการกลุ่มเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา โดยการ เริ่มต้นจากการปฏิรูปการศึกษาในสหรัฐอเมริกาของ คิวอี้ (Dewey) ซึ่งมีรากฐานจากแนวความคิด ปรัชญา ปฏิบัตินิยม (Experimentalism) ที่ถือว่าการศึกษาคือชีวิต คือความเจริญ งามอกงาม การศึกษาเป็นประสบการณ์และกระบวนการทางสังคม (Social Process) สังคม (Social Process) ที่ต้องอาศัยความเข้าใจทางสังคมวิทยาและจิตวิทยา โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่มีหน้าที่เตรียมผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตย ได้อย่างมีความสุข ไม่ใช่มีหน้าที่เพียงถ่ายทอดความรู้เท่านั้น หลักการของคิวอี้ จึงเน้นกระบวนการเรียนการสอนมากกว่า เนื้อหาวิชา และถือว่าการเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by Doing) เป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง และเป็นแม่บทสำคัญในการจัดการศึกษาที่เน้นการรวมกลุ่มทำงานเพื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้ ความคิด และแสดงความคิดเห็น

จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่มาของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ หรือพลังกลุ่มนี้ มีที่มานาน มากแล้วตั้งแต่การศึกษาขั้นคว่ำของเลวิน (Lewin) ประมาณปี ค.ศ. 1920 อีกทั้งคิวอี้ ได้นำ กระบวนการกลุ่มเข้ามามีบทบาทในวงการศึกษาล่วงแล้วเช่นกัน

การจัดการศึกษาจำเป็นต้องนำทฤษฎีมาเกี่ยวข้อง ซึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ แบบกลุ่มสัมพันธ์ ทิศนา แคมมณี (2522 : 10-12 ; อ้างถึงในชุดวิทยานิพนธ์ รุ่งเรือง. 2552 : 20) ได้นำทฤษฎีต่าง ๆ มาเกี่ยวข้องดังนี้

1. ทฤษฎีภาคสนาม (Field Theory) ของเลวิน (Lewin) ซึ่งเป็นแนวคิดที่พอสรุปได้ดังนี้คือ
 - 1.1 พฤติกรรมจะมีผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่ม
 - 1.2 โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะต่างกัน
 - 1.3 การรวมกลุ่มแต่ละครั้งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน ระหว่างสมาชิกในกลุ่มในรูปของการกระทำ ความรู้สึกและความคิด
 - 1.4 องค์ประกอบต่าง ๆ ดังที่กล่าวจะทำให้เกิดโครงสร้างของกลุ่มแต่ละครั้งซึ่งมีความแตกต่างกัน ตามลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม
 - 1.5 สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงาน ซึ่งจะ

ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้เกิดแรงผลักดันของกลุ่ม ทำให้การทำงานเป็นไปด้วยดี

2. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ของเบลส์ (Bales) โฮมาน (Homans) และไวท์ (Whyte) มีแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีดังนี้

2.1 กลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ โดยการกระทำของกิจกรรมอย่างหนึ่ง หรือมีการปฏิสัมพันธ์กับทางร่างกาย ทางวาจาและจิตใจ

2.2 กิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ จะก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก

3. ทฤษฎีระบบ (System Theory) มีแนวคิดที่สำคัญดังนี้

3.1 กลุ่มจะต้องประกอบด้วยโครงสร้างหรือระบบ ซึ่งมีการแสดงบทบาท การกำหนดบทบาทและตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิก ถือเป็นการลงทุนเพื่อให้ได้ผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

3.2 การแสดงบทบาทหรือตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิก จะกระทำโดยการสื่อสารระหว่างกัน และจากการเปิดเผยตัวในกลุ่ม

4. ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociopathic Theory) ของโมเรโน (Moreno) มีแนวคิดสำคัญดังนี้

4.1 การกระทำและจริยธรรม หรือขอบเขตการกระทำของกลุ่มจะเกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือการแสดงบทบาทจำลองหรือการใช้เครื่องมือวัดการเลือกทางสังคม

5. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Orientation) ของซิกมันด์ฟรอยด์ (Sigmund Freud) มีแนวคิดที่สำคัญคือ

5.1 เมื่อบุคคลอยู่รวมกันเป็นกลุ่มจะต้องอาศัยแรงจูงใจ ซึ่งอาจเป็นรางวัลหรือความสำเร็จภายในกลุ่ม เป็นผลมาจากการทำงานกลุ่ม

5.2 การรวมกลุ่มจะทำให้บุคคลมีโอกาสดังคน หรืออาจพยายามปิดบังตนโดยวิธีต่าง ๆ การใช้แนวคิดนี้ในการวิเคราะห์กลุ่มโดยให้บุคคลแสดงออกตามความเป็นจริง โดยใช้วิธีการบำบัดทางจิต ก็จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ยิ่งขึ้น

6. ทฤษฎีจิตวิทยาทั่วไป (General Psychology) มีแนวคิดว่าการใช้หลักจิตวิทยาต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับรู้ การเรียนรู้ ความคิด ความเข้าใจ การให้แรงจูงใจ ฯลฯ จะช่วยให้เข้าใจ

พฤติกรรมของบุคคลในแง่ของรวบรวมข้อมูล และการใช้ข้อมูลนั้นเป็นประโยชน์กับการแสดงพฤติกรรมของตน

จากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์คือพฤติกรรมของสมาชิกที่ปฏิบัติต่อกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ตัวบุคคลและกลุ่ม โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เป็นตัวกำหนด ทำให้เกิดผลงานกลุ่ม ทำให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เป็นการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้อีกทางหนึ่ง

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

การจัดการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพในด้านความรู้ต่างๆ ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ถือเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เอกชัย ยุติศรี (2550 : 2) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียน หรือสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. กิจกรรมที่จัดทำทุกครั้งก่อให้เกิดความรู้สึทางอารมณ์ เกิดความประทับใจ และมีความหมายต่อผู้เรียน เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนค้นพบสิ่งที่เรียนได้ด้วยตนเอง
3. การเรียนที่เกิดขึ้น ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมได้วิเคราะห์ มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันและกัน ไม่ได้เกิดจากตัวผู้นำฝ่ายเดียว
4. ครูมีหน้าที่เป็นเพียงผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน โดยคำนึงถึงเป้าหมายให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาที่วางไว้ และคอยช่วยเหลือให้กลุ่มดำเนินไปด้วยดี ครูมีหน้าที่คอยเชื่อมหรือประสานเท่านั้น
5. การเรียนรู้ของกลุ่มมีลักษณะ 3 ประการคือ การเรียนรู้เรื่องตนเอง การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกันในกลุ่มและการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกันในกลุ่ม
7. การเรียนรู้ที่ได้ผลต่อเมื่อสมาชิกหรือผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

จันทิมา ลิ้มปิเจริญ (2522 : 44 ; อ้างถึงในน้ำอ้อย สุนทรพฤกษ์. 2551 : 17) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้ โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนหรือสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. กิจกรรมที่จัดทุกครั้งก่อให้เกิดความรู้สึทางอารมณ์ เกิดความประทับใจ และมีความหมายต่อผู้เรียน เพราะเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนค้นพบสิ่งที่เรียนได้ด้วยตนเอง

3. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมได้วิเคราะห์ มีการอภิปรายแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ระหว่างกันและกัน ไม่ได้เกิดจากผู้นำฝ่ายเดียว

4. ครูมีหน้าที่เป็นผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน โดยคำนึงถึงเป้าหมายให้สอดคล้องกับ
จุดประสงค์และเนื้อหาที่วางไว้ และคอยช่วยเหลือให้กลุ่มดำเนินไปด้วยดี ครูคอยมีหน้าที่เชื่อม
ประสานเท่านั้น

5. การเรียนของกลุ่มมีลักษณะ 3 ประการคือ การเรียนรู้เรื่องตนเอง การเรียนรู้
ของผู้เรียนด้วยกันในกลุ่ม และการเรียนรู้เรื่องของกลุ่ม

6. การเรียนรู้ที่ได้ผลก็ต่อเมื่อสมาชิกหรือผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ให้เกิด
ประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

จากลักษณะการเรียนรู้กลุ่มสัมพันธ์ จะต้องมียุทธศาสตร์ขั้นตอนในการจัดกระบวนการ
เรียนการสอนดังนี้

ทิสนา แชมมณี (2545 : 54) ได้อธิบายถึงลักษณะของกิจกรรมที่นำมาจัดให้ผู้เรียน
ได้มีโอกาสกระทำดังนี้

1. กิจกรรมนั้นต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม
2. กิจกรรมนั้นทำให้มีการรวมกันได้ดีมั่นคง
3. กิจกรรมนั้นต้องช่วยลดความเครียดมีเรื่องให้ทำ มีการหัวเราะบ้าง
4. กิจกรรมนั้นต้องสร้างความเข้าใจเห็นใจกัน
5. กิจกรรมนั้นต้องให้ข้อคิด มีการประเมินผล มีการวิเคราะห์
6. กิจกรรมนั้นเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น มีการซักถามอภิปรายกัน
7. กิจกรรมนั้นมีส่วนร่วมให้ความรู้ มีการย้าให้สมาชิกเข้าใจเนื้อหาที่ซ่อนเร้นอยู่
8. กิจกรรมนั้นช่วยชี้แนะแนวทางให้สมาชิกรู้จักตัวเอง
9. กิจกรรมนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคนอื่น ๆ ได้ดีขึ้น
10. กิจกรรมนั้นต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ เพื่อจะได้นำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวันได้

เพื่อให้บรรลุจุดหมายและสอดคล้องกับเนื้อหาที่กล่าวมา ทิสนา แชมมณี

(2545 : 152) ได้แนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีกระบวนการ
กลุ่มดังนี้

1. เกม (Games) เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูสร้าง

สถานการณ์สมมุติขึ้น ให้ผู้เรียนเล่นด้วยตนเอง ภายใต้อัตลักษณ์หรือกติกาที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง ผลที่ออกมาจะอยู่ในรูปแพ้-ชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

2. บทบาทสมมุติ (Role Play) วิธีนี้เป็นสถานการณ์สมมุติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้นมา แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก วิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของตนได้อย่างลึกซึ้ง

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีหนึ่งซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์อภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกการแก้ปัญหา วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับ ตลอดจนนำเอากรณีต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริง หรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนไปอยู่ในสถานการณ์จำลอง และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสทดลองและแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดงออก

5. ละคร (Action or Dramalization) เป็นวิธีที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่กำหนดไว้ให้ ผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมตามที่กำหนดไว้ โดยไม่เอาบุคลิกภาพและความรู้สึกของตนมาเกี่ยวข้อง อันจะทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกการทำงานร่วมกัน

6. การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น การจัดกลุ่มย่อยมีหลายแบบต่าง ๆ กัน แล้วแต่วัตถุประสงค์ผู้จัด เช่นการอภิปรายกลุ่มแบบระดมสมอง การอภิปรายกลุ่มแบบฟิลลิป 66 หรือแบบกลุ่มหึ่ง การอภิปรายกลุ่มแบบเวียนรอบวงและอภิปรายกลุ่มแบบกลุ่มซ้อนเป็นต้น

เรวดี วงศ์พรหมเมฆ (2521 : 27 ; อ้างถึงในน้ำอ้อย สุนทรพฤกษ์. 2551 : 17) ได้นำมาลำดับเป็นขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ไว้ 4 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Participation)

เป็นขั้นที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

2. ขั้นค้นพบ (Discovery)

เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมโดยมรการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแล้ว เขาจะเกิดความรู้สึกและความเข้าใจด้วยตนเอง อันจะนำไปสู่การค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ขั้นวิเคราะห์ ประเมินผล (Evaluation)

ขั้นที่สำคัญที่สุดคือ การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไป โดยครูจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม และอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ให้รวมกันเข้าเป็นจุดเดียว

4. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น (Application)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวนำไปอีกขั้นหนึ่ง คือสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่น ได้จากการศึกษาทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์และการเรียนรู้ โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เน้นกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง มีการปรึกษาหารือวางแผน การทำงานและการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เน้นกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง การทำงานและร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ สรุปหลักการนำไปประยุกต์ใช้ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ประสานงาน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียม สร้างบรรยากาศและสมาชิกของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียน แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวิธีเรียน กติกาหรือกฎเกณฑ์การทำงาน ระยะเวลาในการทำงาน
2. ขั้นปฏิบัติ ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม โดยคัดเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางปัญญา ทางกาย และทางอารมณ์ เช่น กิจกรรมเกม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม
3. ขั้นวิเคราะห์ ผู้เรียนวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ความสัมพันธ์ในกลุ่ม ตลอดจนความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ให้คนอื่นได้รับรู้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงาน เป็นการถ่ายโอนประสบการณ์เรียนรู้
4. ขั้นนำไปประยุกต์ใช้ ผู้เรียนสรุปรวบรวมความคิดให้เป็นหมวดหมู่ โดยผู้สอนกระตุ้นให้แนวทางและหาข้อสรุปไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตนเอง และนำหลักการที่ได้ไปใช้เพื่อปรับปรุงตนเองประยุกต์ใช้ให้เข้ากับคนอื่น ประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหา เช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน เคารพสิทธิของคนอื่นแก้ปัญหา

5. **ขั้นประเมินผล** ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย จากกระบวนการและวิธีการดังกล่าวจึงส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เน้นกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง ดังนั้นผู้เรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์จะต้องรู้จักหน้าที่และบทบาทของตนเองภายในกลุ่ม ดังมีผู้กล่าวไว้ดังนี้

ประกาศรี สีอำไพ (2524 : 243 ; อ้างถึงในชุดกาญจน์ รุ่งเรือง. 2552 : 24) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่และบุคลิกภาพของผู้เรียนที่จะเป็นผู้นำกลุ่มดังนี้

1. หน้าที่ของผู้นำกลุ่ม

ผู้นำกลุ่ม ได้แก่ ประธานหรือรองประธาน ควรมีหน้าที่ดังนี้

1.1 นำการอภิปรายแนะนำสมาชิกในกลุ่มให้รู้จักกัน แลกงจุดประสงค์ของการประชุมเพื่อเริ่มต้นเสนอปัญหา

1.2 ควบคุมขอบเขตการพูดให้อยู่ในประเด็นเรื่อง และคอยสรุปเรื่องให้เป็นไปตามประเด็นเรื่อง

1.3 สร้างบรรยากาศของการร่วมมือ และความเป็นประชาธิปไตย

1.4 เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นและกระตุ้นให้ผู้ไม่พูดให้ได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

1.5 ประนีประนอมเมื่อเกิดการโต้แย้งสรุปเรื่องและมติของกลุ่ม

1.6 ดำเนินการประชุมตั้งแต่ต้นจนจบ พยายามให้ข้อมูลและรายละเอียด

ตรวจบันทึก

2. บุคลิกภาพของผู้นำกลุ่ม

ผู้นำต้องมีบุคลิกภาพแสดงลักษณะความเป็นผู้นำ คือ

2.1 มีศิลปะการใช้ภาษาที่ดี สามารถนำการพูดได้

2.2 มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2.3 มีความเป็นกันเองแต่น่านับถือเชื่อฟัง ไม่เป็นเผด็จการรวมอำนาจการพูดหรือสรุปมติโดยไม่เป็นไปตามความคิดเห็นของกลุ่ม

2.4 แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

2.5 กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
นักวิชาการ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการเรียนการ
สอนดังนี้

เอกชัย บุคศิริ (2550 : 30) ได้กล่าวถึงผลดีของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนรู้จักเข้าใจตนเองดีขึ้น ขอมรับข้อบกพร่องของตัวเองเพื่อจะได้พยายามหาทางแก้ไข แม้จะทำได้เพียงบางส่วนก็นับว่ามีคุณค่า
2. ผู้เรียนรู้จักคิด สังเกต มากขึ้นกว่าเดิม
3. ทำให้เป็นคนใจกว้างขึ้น เข้าใจผู้อ่านมากขึ้น ขอมรับว่าบุคคลอื่นมีทั้งข้อดีและข้อเสีย พฤติกรรมทุกอย่างมาจากสาเหตุ ขอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น
4. มีระเบียบวินัยในตัวเองมากขึ้น มีการวางแผนการทำงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งรอบคอบกว่าเดิม
5. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงกว่าเดิม จะตัดสินใจปัญหาใด ๆ ก็ใช้เหตุผลมากขึ้น
6. รู้จักมองอะไรเป็นกลาง ๆ ไม่ค่อยโอนเอียงไปตามสิ่งที่ได้เห็น ได้ฟังมาทันที มีการไตร่ตรองมากขึ้นกว่าเดิม
7. ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทันที

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง กิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่ครูได้วางแผนไว้ก่อนอย่างเหมาะสม จึงทำให้ผู้เรียนมีความสนใจกระตือรือร้นในการทำงาน มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและกัน ได้เรียนรู้เรื่องของตัวเองและของกลุ่ม สามารถค้นพบสิ่งที่เรียนได้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมได้

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมสร้างประสบการณ์ร่วมกัน ตัวผู้วิจัยจึงขอกำหนดขั้นตอนในการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม เตรียมความพร้อมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน
2. ขั้นปฏิบัติ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยผู้สอนเป็นผู้ประสานงานและให้คำแนะนำ
3. ขั้นวิเคราะห์ ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์และสรุปผลการเรียนรู้และองค์ความรู้

ที่เกิดขึ้น

4. ชื่อนำไปประยุกต์ใช้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์
5. ชั้นประเมินผล ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย จากกระบวนการและวิธีการดังกล่าวจึงส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

แผนการจัดการเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายที่สำคัญ ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้หลายท่านดังนี้ รุจิร ภูสาระ (2545 : 159) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นเครื่องมือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 1) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการหรือโครงการ ที่จัดทำขึ้นเป็นลยลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และเป็นเครื่องมือที่ครูผู้สอนใช้พัฒนาการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2545 : 1) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า คือ เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแจกแจงรายละเอียดของหลักสูตร ทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนเป็นรายคาบหรือรายชั่วโมง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นเป็นลยลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียดชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นรายคาบหรือชั่วโมง มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอน เพราะเป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ (2548 : 164) ได้ให้ความสำคัญและประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. กำหนดแนวทางการสอนให้ผู้สอน จะสอนอะไร จะสอนทำไม จะสอนอย่างไร และจะประเมินผลอย่างไร
2. ทำให้ผู้สอนมั่นใจในการสอน เพราะได้เตรียมการไว้พร้อมแล้ว
3. ทำให้สอนมีประสิทธิภาพ เพราะผู้สอนมีความพร้อม มีความมั่นใจและทราบเนื้อหาที่จะสอนแล้ว
4. ทำให้ประหยัดเวลาในการสอน

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2545 : 4) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูแบบมืออาชีพ มีการเตรียมการล่วงหน้า แผนการจัดการเรียนรู้ของครูสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการสอน สื่อ นวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก มาผสมผสานกันหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนที่ตนสอนอยู่
 2. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิคการสอน สื่อ นวัตกรรม และวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน
 3. แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนและครูที่จะปฏิบัติการสอนแทนสามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมั่นใจ และมีประสิทธิภาพ
 4. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป
 5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปี เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งหรือระดับให้สูงขึ้น และเพื่อใช้ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
- จากการศึกษาถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้สามารถสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องศึกษาถึงวิธีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ทั้งหลักสูตรและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสม ครูได้เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้

ไว้ล่วงหน้าอำนวยความสะดวกให้กับครูที่ไม่มีประสบการณ์ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทน
เมื่อคิด

ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 125) ได้ระบุถึงข้อคิดเบื้องต้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะ 4 ประการ คือ

1. มีกิจกรรมให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูผู้สอนคอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นนักเรียนให้ดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามความมุ่งหมาย
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้นักเรียน คิดแก้ปัญหา หาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเอง
3. เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งเน้นให้นักเรียนรับรู้ และนำกระบวนการไปใช้จริง
4. ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุ อุปกรณ์สำเร็จรูป

สมนึก ภักทิษณี (2541 : 5) ได้กล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้น จะต้องทำตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. เนื้อหา ต้องเป็นรายคาบหรือรายชั่วโมง โดยเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องและเขียนเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญพอสังเขป
2. ความคิดรวบยอด หรือหลักการสำคัญต้องเขียนให้ตรงเนื้อหาที่จะสอน ส่วนนี้ถือเป็นหัวใจของเรื่อง ผู้สอนต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนจนเข้าใจอย่างถ่องแท้ จึงจะสามารถเขียนความคิดรวบยอดได้อย่างมีคุณภาพ
3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ต้องเขียนให้สอดคล้องกลมกลืนกับความคิดรวบยอดมิใช่เขียนจุดประสงค์ตามอำเภอใจ หรือเขียนสอดคล้องเฉพาะเนื้อหาที่จะสอนเท่านั้น เพราะจะได้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เป็นเพียงพื้นฐานหรือเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ ความจำเท่านั้น
4. กิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นนี้ควรลำดับขั้นตอนที่คาดว่าจะสอนจริง ๆ โดยยึดเทคนิควิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
5. สื่อที่ใช้ควรเลือกใช้ หรือจัดทำให้สอดคล้องกับเนื้อหา โดยยึดหลักที่ว่าสื่อดังกล่าวต้องช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย
6. การวัดผลต้องคำนึงถึงเนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

และช่วงที่จะทำการวัด (วัดก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน) เพื่อตรวจสอบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมมากที่สุด มีกิจกรรมที่หลากหลาย สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางและกระตุ้นให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้นั้นให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรมีการวางแผนและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของตน ซึ่งมีหลายรูปแบบและควรเลือกรูปแบบที่เห็นว่าเหมาะสมและมีความสะดวกต่อการนำไปใช้ ขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 82-87) ได้เสนอขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีหรือบรรลุ ซึ่งมีทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ จุดประสงค์การเรียนรู้จะได้อาจมาจากจุดหมายของหลักสูตรการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์นั้นจะต้องเขียนให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน และเขียนในเชิงพฤติกรรม จุดประสงค์สามารถจำแนกได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. พุทธิพิสัย (Cognitive) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถทางสมอง หรือความรู้ในเนื้อหาวิชาหรือทฤษฎี
2. ทักษะ (Skill) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติที่ต้องลงมือทำ
3. จิตพิสัย (Affective) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม หรือเจตคติ หรือความรู้สึกในจิตใจ

ระดับของจุดประสงค์การเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ

1. จุดประสงค์ปลายทาง คือ จุดประสงค์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการเรียนแต่ละเรื่องหรือและแผนการสอน

ลักษณะของจุดประสงค์ปลายทาง

- 1.1 ตอบสนองพฤติกรรมสำคัญของจุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชาและจุดประสงค์รายวิชาที่วิเคราะห์ได้จากคำอธิบายรายวิชา
- 1.2 สะท้อนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เป็นผลจากการเรียนรู้ โดยครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถในการปฏิบัติ และความรู้สึก เช่น เจตคติและค่านิยมต่าง ๆ
- 1.3 การเขียนควรใช้คำบรรยายเป็นลักษณะใหญ่ เช่น มีความรู้ความเข้าใจ ในลักษณะปัญหาสิ่งแวดล้อม

2. จุดประสงค์นำทาง คือ จุดประสงค์ที่วิเคราะห์แยกออกจากจุดประสงค์ปลายทางเป็นจุดประสงค์ย่อย โดยกำหนดพฤติกรรมสำคัญที่คาดหวังให้เกิดแก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน จากจุดย่อยไปถึงจุดใหญ่ปลายทาง ในการสอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอนให้บรรลุจุดประสงค์นำทางไปสู่จุดประสงค์ปลายทาง

วิธีเขียนจุดประสงค์นำทาง

2.1 นำจุดประสงค์ปลายทางมาย่อยเป็นจุดประสงค์นำทางหลาย ๆ ข้อ ทำได้โดยพิจารณาว่า ผู้เรียนควรต้องมีพฤติกรรมอะไรบ้าง จึงจะเกิดการเรียนรู้ถึงจุดประสงค์ปลายทาง

2.2 ถ้ามีจุดประสงค์นำทางหลายข้อควรเรียงลำดับพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นจุดประสงค์นำทางบางหัวข้อจำเป็นเขียนลำดับกัน แต่บางข้อเป็นอิสระต่อกัน

2.3 คำกริยาเชิงพฤติกรรมในจุดประสงค์นำทาง ควรแสดงพฤติกรรมที่ต่ำกว่าจุดประสงค์ปลายทาง

2.4 เขียนในลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เช่น ระบุลักษณะความแตกต่างระหว่างร่างกายที่สะอาดกับไม่สะอาดได้ บอกสาเหตุของความไม่สะอาดของร่างกายและระบุแนวทางแก้ไขได้

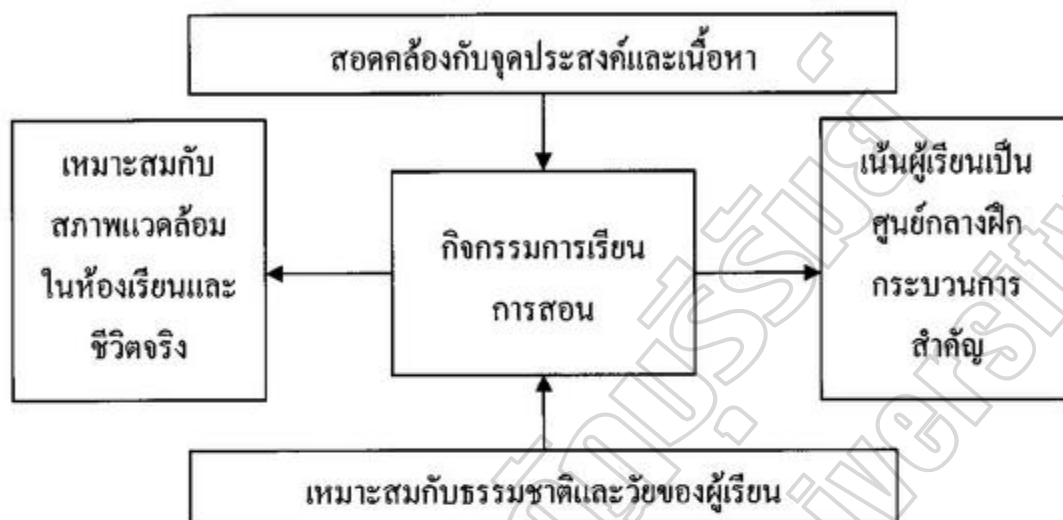
ขั้นที่ 2 การกำหนดแนวการจัดการเรียนรู้ (Learning) เป็นการพิจารณาว่าการเรียนการสอนในแผนนั้นมีจุดเน้นหรือสาระสำคัญอย่างไร จะต้องสอนเนื้อหาใด จึงจะครอบคลุมครบถ้วน จะเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีสอนใดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงจะสอดคล้องและเหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนด การจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย

2.1 สาระสำคัญ หมายถึงความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหา หลักการ วิธีการที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่องนั้น ๆ แล้วทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ สาระสำคัญจะเป็นข้อความที่เขียนในลักษณะสรุปเนื้อหา เป้าหมายอย่างสั้น ๆ

2.2 เนื้อหา คือ รายละเอียดของเรื่องที่จัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการ วิธีการ และแนวปฏิบัติ การเขียนเนื้อหาสาระในแผนการสอน ครูจะเขียนรายละเอียดทั้งหมดไว้ในแผนการสอนตามหัวข้อที่อยู่ในแผนการสอบก็ได้ หากรายละเอียดของเนื้อหามีมากควรเขียนเฉพาะหัวข้อเนื้อหานั้น ๆ ไว้ ส่วนรายละเอียดให้นำไปไว้ในส่วนท้ายของแผนการสอน

2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน คือ สภาพการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น เพื่อนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ จึงเป็นความสามารถและทักษะของครูมืออาชีพในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผล

กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีลักษณะดังภาพประกอบ 1 (วันทา มลาศรี. 2554 : 39)

ภาพประกอบ 1 ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนการสอน และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วยิ่งขึ้น

ประเภทของสื่อการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท

- 2.4.1 ประเภทวัสดุ ได้แก่ ชอล์ก สี แผนภาพ ฯลฯ
- 2.4.2 ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ
- 2.4.3 ประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารตำราเรียน แบบเรียนใบความรู้ ฯลฯ
- 2.4.4 ประเภทเทคนิค ได้แก่ วิธีสอนแบบต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 การกำหนดวิธีวัดและประเมินผล (Evaluation)

การวัดและการประเมินผล จัดเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอน จะเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ระหว่างการเรียนการสอน จะเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงผล การเรียนและให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะ ๆ และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา / ภาคเรียน จะเป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน เพื่อตรวจสอบให้แน่ชัดว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนที่กำหนดไว้

องค์ประกอบของการประเมินผล

1. การวัดผล (Measurement) คือ การตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมทางด้านความรู้ ทักษะ เจตคติเปลี่ยนแปลงไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เป็นตัวสำรวจ ผลที่ได้จากการวัดจะเป็นเชิงปริมาณ เช่น เป็นคะแนนหรือคำร้อยละ ซึ่งไม่สามารถตัดสินได้ว่าผู้เรียน มีคุณภาพอย่างไร จนกว่าจะมีการประเมินผล

2. การประเมินผล (Evaluation) คือ การตัดสินว่าผู้เรียนมีคุณภาพอย่างไร เมื่อนำ คะแนนที่ได้จากการวัดผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เช่น ผู้เรียนทำแบบทดสอบได้ 70 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 โดยตั้งเกณฑ์ไว้ว่า หากได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป ถือว่าผ่านการ ทดสอบ เพราะฉะนั้นผู้เรียนคนนั้นถือว่าผ่านการทดสอบ การประเมินผลจะออกมาในเชิงคุณภาพ

การกำหนดวิธีวัดและประเมินผล จะต้องเริ่มจากการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ ว่าเป็นจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมด้านใดในระดับใด แล้วจึงกำหนดวิธีการวัด และเครื่องมือวัดให้สอดคล้อง

สำหรับขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของกรมวิชาการ (2545 : 22) มีขั้นตอนดังนี้

- 1.เลือกรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาพิจารณาจัดทำแผนการเรียนรู้
- 2.ตั้งชื่อแผนการจัดการเรียนรู้
- 3.กำหนดเวลา ระบุระดับชั้น
- 4.วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้รายปี /รายภาค ที่เลือกไว้เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา โดยยึดหลักการเขียนจุดประสงค์ของลินน์ มอร์ริส (Lynn Morris) ที่ว่าจุดประสงค์ การเรียนรู้ต้อง
- 5.เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ไว้แล้วเฉพาะข้อที่สัมพันธ์กับสาระการ เรียนรู้กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ตามธรรมชาติวิชา
- 6.วิเคราะห์สาระการเรียนรู้เป็นรายละเอียดสำหรับนำไปจัดการเรียนรู้ สาระการ เรียนรู้จะเป็นเนื้อหาใหม่ของมวลเนื้อหาที่กำหนดไว้ที่จำเป็นต้องสอน
- 7.กำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหา
- 8.เลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม
- 9.เลือกสื่ออุปกรณ์ใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ที่ เลือกมา เช่น รูปภาพ บัตรคำ วีดิทัศน์

10. จัดทำลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงธรรมชาติวิชาตามจุดประสงค์นำทาง

11. กำหนดการวัดผลและประเมินผล โดยวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนตามจุดประสงค์นำทางและที่เกิดขึ้นหลังการเรียนรู้เมื่อจบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การวัดหลายรูปแบบตามความเหมาะสม เช่น ปฏิบัติจริง ทดสอบความรู้ ทำงานกลุ่ม

กล่าวโดยสรุปว่า ครูผู้สอนควรศึกษาหลักสูตรประกอบการวางแผนและการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน เพื่อจะได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับทุก ๆ ด้าน และเมื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนก็จะส่งผลต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งเป็นผลให้นักเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคล เป็นพฤติกรรมตอบสนองซึ่งมีความพึงพอใจสิ่งต่าง ๆ นั้น จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ ความรู้สึกอาจมีความเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาและสถานการณ์แตกต่างกันไป

ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่าความพึงพอใจหรือความพอใจไว้หลายท่าน ดังนี้

กาญจน์ เรืองมนตรี (2543 : 1) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึก เช่นความรู้สึกรัก ชอบ ภูมิใจ สุขใจเต็มที่ ประทับใจ เห็นด้วย อันจะมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

ศุภสิริ โสมาเกตู (2544 : 49) ได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง เป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นที่เข้าได้ในทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

อุทัยพรรณ สุดใจ (2545 : 7) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่า ว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

วัชรภรณ์ กองมณี (2546 : 52) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางบวกและความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาและสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป

สุลักษณ์ สุขแก้ว (2549 : 40) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับบุคคลว่าจะคาดหมายกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไรถ้าคาดหวัง หรือมีความตั้งใจมากเมื่อได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้หรือได้รับน้อยกว่าที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้จะมีมากหรือน้อย ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนรู้หมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่อการได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้

จากข้อความดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่ทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ได้ปฏิบัติตามแนวทางที่ตั้งไว้ เป็นความรู้สึกในทางบวก

ทฤษฎีความพึงพอใจ

ทฤษฎีความพึงพอใจของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory)

มาสโลว์ (Maslow, : 1962, อ้างถึงในทิตนา แจมมณี. 2550 : 69) กล่าวว่า ทฤษฎีความพึงพอใจของมาสโลว์ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์โดยนักจิตวิทยาชื่อมาสโลว์ มองว่าความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังนี้

มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติเป็นลำดับขั้น คือ

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน
2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Security or Safety Needs) เมื่อมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการทางร่างกายได้แล้ว มนุษย์ก็จะเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เช่น ความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการความมั่นคงในชีวิตและหน้าที่การงาน
3. ความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับความต้องการทางสังคม (Affiliation or Acceptance Needs) เป็นความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เช่น ความต้องการให้และได้รับซึ่งความรัก ความชื่นชมจากผู้อื่น
4. ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) หรือความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความต้องการได้รับการยกย่อง นับถือ และสถานะจากสังคม เช่น ความต้องการได้รับ

ความเคารพนับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการสูงสุด

6. มนุษย์มีความต้องการที่จะรู้จักตนเองและพัฒนาตนเอง ประสบการณ์ที่เรียกว่า “Peak Experience” เป็นประสบการณ์ของบุคคลที่รู้จักตนเองตามสภาพความเป็นจริง เป็นช่วงเวลาที่บุคคลเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยแท้ เป็นสภาพที่สมบูรณ์ลักษณะผสมผสาน เป็นช่วงเวลาแห่งการรู้จักตนเองอย่างจะสามารถพัฒนาตนไปสู่ความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์

การนำทฤษฎีทฤษฎีความพึงพอใจไปใช้ในการจัดการศึกษาและการสอน

1. การเข้าใจถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ สามารถให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้ เนื่องจากพฤติกรรมเป็นการแสดงออกความต้องการของบุคคล

2. การที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี จำเป็นต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเขาเสียก่อน

3. ในกระบวนการเรียนการสอน หากครูสามารถหาได้ว่านักเรียนแต่ละคนมีความต้องการอยู่ในระดับใดขั้นใด ครูสามารถใช้ความต้องการพื้นฐานของนักเรียนนั้นเป็นแรงจูงใจ ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้

4. การช่วยให้นักเรียนได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของคนอย่างพอเพียง การให้อิสราภาพและเสรีภาพแก่นักเรียนในการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ในการรู้จักตนเองตรงตามสภาพความจริง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีของความพึงพอใจ เป็นการศึกษาความต้องการของมนุษย์ ที่แสดงถึงความต้องการของมนุษย์ที่ไม่เท่ากัน เช่น ความต้องการที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ ความต้องการทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง และความพึงพอใจของบุคคลจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับได้รับการตอบสนอง

การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความต้องการทางร่างกาย มีความรุนแรงในตัวบุคคล ในการร่วมกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายเป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจแล้วจะรู้สึกต้องการความมั่นคง ปลอดภัยเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองแล้วบุคคลจะเกิดความผูกพันมากขึ้นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มซึ่งมีวิธีการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อประเมินผล ประเมินค่า เพื่อให้ได้มาซึ่งปริมาณ หรือคุณภาพต่าง ๆ ของพฤติกรรมแบบสอบถามเป็นที่นิยมกันมากในการวิจัยทาง

สังคมศาสตร์ เพราะเป็นวิธีการที่สะดวกและสามารถใช้วัดได้อย่างกว้างขวาง นักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ (2542 : 192-266) ได้กล่าวว่า แบบสอบถาม คือ เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อประเมินผล ประเมินค่า เพื่อให้ได้มาซึ่งปริมาณ หรือคุณภาพต่าง ๆ ของพฤติกรรม แบบสอบถามเป็นที่นิยมกันมากในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพราะเป็นวิธีการที่สะดวกและสามารถใช้วัดได้อย่างกว้างขวาง

ข้อดีของแบบสอบถาม

1. ประหยัดทั้งเงินและเวลา
2. รวบรวมข้อมูลได้ได้จำนวนมากในเวลาวันเดียว
3. ผู้ตอบมีอิสระที่จะตอบได้ตามใจ ถ้าตั้งใจตอบจะได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้
4. สามารถควบคุมให้ถึงมือผู้ตอบได้ในเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นของเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ในเวลาใกล้เคียงกันได้ ความเชื่อมั่นและความแน่นอนของข้อมูลจึงมีมากขึ้น

ข้อจำกัดของแบบสอบถาม

1. ใช้ได้เฉพาะคนที่อ่านหนังสือออกหรือเขียนหนังสือได้เท่านั้น
2. มักจะได้แบบสอบถามกลับมาคืนโดยไม่ครบจำนวน
3. ผู้ตอบบางคนอาจตอบโดยไม่พิจารณาให้รอบคอบ หรือไม่ตั้งใจ ทำให้ตรวจสอบความเชื่อมั่นได้ลำบาก
4. แบบสอบถามควรมีขนาดสั้น ดังนั้นข้อความจึงมีได้จำกัด
5. เป็นของยากมากที่จะสร้างคำถามหรือประโยคให้ได้ความชัดเจนเพื่อให้ทุกคนอ่านแล้วเข้าใจและตีความได้เหมือนกันหมด

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถาม เป็นการวิเคราะห์รายข้อและการวิเคราะห์ทั้งฉบับ ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์รายข้อ การวิเคราะห์รายข้อมีหลายวิธี ในที่นี้จะเสนอเฉพาะการวิเคราะห์รายข้อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเพียงวิธีเดียวในกรณีนี้ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า
2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยทั่วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสูตรสัมประสิทธิ์ของแอลฟา ซึ่งใช้กันอย่างกว้างขวาง คือ ใช้ได้ทั้งแบบทดสอบอันดับ ประนัย รวมทั้งการวัดความพึงพอใจ ซึ่งมีน้ำหนักคะแนนที่แตกต่างกัน

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 66-101) ได้กล่าวว่า แบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล สามารถใช้วัดความพึงพอใจได้ ประกอบด้วยชุดของข้อคำถามที่ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยกาเครื่องหมายหรือเขียนคำตอบหรือกรณีที่กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือไม่ได้หรืออ่านได้ยาก อาจใช้วิธีสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม นิยมถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของบุคคล

โครงสร้างแบบสอบถาม

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 72) ได้กล่าวถึง โครงสร้างแบบสอบถาม โดยทั่วไปมีส่วนประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1. คำชี้แจงการตอบ ซึ่งมักจะระบุถึงจุดประสงค์ อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมตัวอย่าง
2. สถานภาพส่วนตัวผู้ตอบ เช่น ชื่อ-สกุล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ฯลฯ
3. ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เป็นส่วนสุดท้ายและเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

รูปแบบของการแบบสอบถาม

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ (2542 : 194) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการสอบถาม เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม มีลักษณะดังนี้

1. ข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Form or Unstructured Questionnaire) เป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ให้เลือก แต่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบใช้คำพูดของตนเอง
2. ข้อคำถามปลายปิด (Closed Form or Structured Questionnaire) เป็นคำถามที่มีคำตอบให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย / ลงหน้าข้อความหรือตรงช่องข้อกับความจริง

หลักการในสร้างแบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจ เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีคุณภาพสูง ควรยึดหลักในการสร้างดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการถามอะไร
2. สร้างคำถามให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้และให้ครอบคลุม
3. เรียงข้อคำถามตามลำดับ ตามหัวข้อที่ได้วางโครงสร้างไว้
4. ไม่ควรให้ผู้ตอบ ตอบมากเกินไป เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายไม่ให้ความร่วมมือหรือตอบแบบไม่ตั้งใจ
5. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุด
6. สร้างคำถามให้มีลักษณะที่ดี ดังนี้
 - 6.1 ใช้ภาษาให้ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่มีความซับซ้อน

6.2 ใช้ข้อความที่กะทัดรัด ไม่มีความฟุ่มเฟือย

6.3 เป็นข้อความที่เหมาะสมกับผู้ตอบ โดยคำนึงถึงสติปัญญา ระดับการศึกษา
ความสนใจของผู้ตอบ

6.4 แต่ละข้อถามเพียงคำถามเดียว

6.5 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง

6.6 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะให้ผู้ตอบตีความแตกต่างกัน เช่น บ่อย ๆ เสมอ ๆ

6.7 หลีกเลี่ยงคำถามที่จะเกิดความเบื่อหน่ายหรือไม่สามารถตอบได้

6.8 ไม่เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบเกิดความอึดอัด ลำบากใจ

6.9 ไม่ถามในเรื่องที่เป็นความลับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล อาจทำได้ 3 วิธี

1. การรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งทางไปรษณีย์

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปหาข้อมูลจะต้องเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จะต้องพิจารณาคุณภาพด้านอำนาจจำแนกรายข้อ ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

สรุปได้ว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความพึงพอใจได้แต่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับตัวแบบสอบถามคือ คำถามต้องครอบคลุมประเด็นทั้งหมด และในด้านคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามต้องมีจำนวนพอเหมาะ คำตอบแต่ละข้อไม่มีข้อขัดแย้งกัน

แบบสังเกต (Observation)

แบบสังเกต เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยที่ผู้สังเกตเป็นหัวใจของการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการณ์ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะถูกต้อง แม่นยำ เพียงใดขึ้นอยู่กับผู้สังเกต จึงขอนำเสนอแนวคิดไว้ โดยกล่าวถึงประเภทของการสังเกต และหลักการสังเกตไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 74-78)

การสังเกตเป็นเทคนิคการรวบรวมข้อมูลการวิจัยอย่างหนึ่ง ที่ผู้สังเกตต้องใช้สายตา
เฝ้าดูศึกษาเหตุการณ์

ประเภทของการสังเกต แบ่งได้เป็น 2 ประเภท

1. การสังเกตทางตรง เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตสัมผัสกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงด้วยตนเอง

2. การสังเกตทางอ้อม เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตการณ์ไม่ได้เฝ้าดูหรือศึกษาเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์นั้น ๆ โดยตรง แต่จะศึกษาจากที่ได้บันทึก เช่น จากโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เทป บันทึกภาพ เป็นต้น

หลักการสังเกต เพื่อให้สามารถสังเกตได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ควรมีหลักการ ดังนี้

1. มีเป้าหมายในการสังเกตที่แน่นอน กำหนดขอบเขตของเรื่องให้ชัดเจน
2. ทำการสังเกตอย่างถี่ถ้วน มีความตั้งใจตลอดเวลา
3. ทำการบันทึกผลการสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องไม่ควรทิ้งระยะเวลาไว้นาน

เพราะอาจทำให้ลืมได้

4. พยายามสังเกตให้ได้ข้อมูลจำนวนมาก
5. ศึกษาทฤษฎีที่จะช่วยในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับข้อมูล
6. ก่อนสังเกตการณ์จริง ควรฝึกการสังเกตการณ์และการบันทึกเหตุการณ์ เช่น
 - 6.1 เทคนิคการระลึกความจำอย่างเป็นระบบ
 - 6.2 การให้ความสนใจในเหตุการณ์ที่มีกมองข้าม
 - 6.3 การสังเกตการณ์เป็นไปตามเป้าประสงค์
 - 6.4 การหยั่งรู้หรือความสามารถในการมองเห็นไปอย่างทะลุปรุโปร่ง
7. ในการสังเกตการณ์บางครั้งต้องสังเกตหลายครั้ง จึงสามารถสรุปผลได้
8. กำหนดระยะเวลาในการสังเกตให้แน่นอน
9. วางตัวเป็นกลาง บันทึกเหตุการณ์ตามการรับรู้ว่าเป็นปรนัย

การสังเกต เป็นการที่ผู้ศึกษาใช้ประสาทสัมผัสทุกอย่างเพื่อค้นหาความจริงของปรากฏการณ์อย่างใกล้ชิด ในระยะเวลาที่กำหนด โดยมีการกล่าวถึงประเภทของการสังเกตและเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 217-221)

ประเภทของการสังเกต แบ่งออกได้ 2 ประเภท

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปมีส่วนร่วมหรือคลุกคลีในกลุ่มบุคคลที่จะสังเกต โดยร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน

2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้สังเกตภายนอกกลุ่มผู้ถูกสังเกต ไม่ได้เข้าร่วมกระทำการกิจกรรมกับกลุ่มผู้สังเกต แบ่งได้ 2 แบบ คือ

2.1 การสังเกตแบบมีเค้าโครงล่วงหน้า เป็นการสังเกตที่กำหนดเรื่องที่สังเกตไว้แล้ว เช่น การสังเกตความประพฤติของนักเรียน ฯลฯ

2.2 การสังเกตแบบไม่มีเค้าโครงล่วงหน้า เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตไม่ได้กำหนดเรื่องเอาไว้ แบบนี้เหมาะกับการสำรวจสภาพการณ์ทั่วไป การสังเกตวิธีนี้จะนำไปสู่

การสังเกตแบบมีเค้าโครงต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกต การสังเกตที่ดีจะต้องบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ การใช้เครื่องมือบันทึกประกอบการสังเกตที่สำคัญ ดังนี้

1. การถ่ายภาพหรือบันทึกเสียง
2. แบบตรวจสอบรายการ เช่น บัญชีรายการแสดงขั้นตอน กิจกรรมหรือพฤติกรรม การบันทึกจะเป็นในแง่ มี - ไม่มี ใช่ - ไม่ใช่ จริง - ไม่จริง
3. มาตรฐานประมาณค่า เป็นการประเมินค่าสถานการณ์หรือคุณลักษณะต่างๆ ออกมาเป็นระดับต่าง ๆ ผู้สังเกตจะเป็นผู้บันทึกและประเมินเอง
4. ตารางจดบันทึกข้อมูล เป็นแบบฟอร์มสำเร็จรูป เพื่อตรวจสอบสถานการณ์หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนกี่ครั้งในเวลาที่กำหนด
5. ระเบียบพฤติกรรม เป็นการจดบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เห็นจริง ๆ โดยไม่ต้องวิเคราะห์ทั้งสิ้น หรืออาจแสดงความเห็นไว้ได้

สรุปได้ว่า การสังเกตเป็นวิธีการวัดความพึงพอใจได้เป็นอย่างดี เพราะช่วยให้มองเห็นพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่ต้องการสังเกตในสถานการณ์นั้น ได้จริง ๆ จะช่วยในการเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน หรือเป็นหลักฐานเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันทั้งในทางสนับสนุนและขัดแย้ง แต่ต้องใช้เวลาในการสังเกต วิธีการสังเกตถือว่าเป็นข้อมูลแบบปฐมภูมิซึ่งเชื่อถือได้

การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ประกอบด้วยผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ จึงขอนำเสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้เก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเรียกว่า ผู้สัมภาษณ์ไปค้นหาความจริงด้วยการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเรียกว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ตอบออกมา ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว บุคลิกภาพ เจตคติ ความคิดเห็น ฯลฯ โดยมีการกล่าวถึงประเภทของการสัมภาษณ์ ส่วนประกอบของการสัมภาษณ์ และหลักในการสัมภาษณ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 78-80)

ประเภทของการสัมภาษณ์ แบ่งได้ 2 ประเภท โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ เป็นเกณฑ์ ดังนี้

1. สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบนี้ผู้สัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์ตามคำถามที่ได้สร้างขึ้น ผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกคนจะตอบคำถามชุดเดียวกัน ข้อดีคือ ผู้วิจัยสามารถจัดหมวดหมู่ สรุปได้ง่าย และคลลเวลาในการสัมภาษณ์
2. สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์อย่างมีอิสระ ไม่มีคำถาม

กำหนดไว้แน่นอน อาจมีแนวทางการสัมภาษณ์ซึ่งจะมีหัวข้อของข้อมูลที่ต้องการระบุไว้ ผู้สัมภาษณ์ต้องมีความสามารถและความชำนาญในการสัมภาษณ์มาก

ส่วนประกอบของการสัมภาษณ์ จะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. ส่วนแรก เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ เช่น ชื่อ โครงการวิจัย วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ฯลฯ ในส่วนนี้ผู้สัมภาษณ์ควรกรอกไว้ล่วงหน้า
2. ส่วนที่สอง เป็นส่วนที่บันทึกรายละเอียดของผู้ถูกสัมภาษณ์ เช่น เพศ อายุ อาชีพ ศาสนา สถานภาพการสมรส ฯลฯ
3. ส่วนที่สาม เป็นส่วนของข้อคำถามและที่จะเป็นคำตอบ ตามจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์

หลักในการสัมภาษณ์ เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ดำเนินไปได้ด้วยดี ได้ข้อมูลเที่ยงตรง ควรมีหลักการดังนี้

1. การเตรียมตัวก่อนสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้สัมภาษณ์ต้องเข้าใจจุดประสงค์ของการวิจัยอย่างแจ่มชัด
 - 1.2 นัดแนะเวลาและสถานที่กับกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.3 กรณีสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ต้องเตรียมแบบสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า
 - 1.4 ทำการซักซ้อมการสัมภาษณ์รวมทั้งวิธีการบันทึกข้อมูลไว้ล่วงหน้า จะช่วยให้การสัมภาษณ์เป็นไปด้วยความราบรื่น
2. การเริ่มต้น
 - 2.1 ก่อนสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรแนะนำตัวเองก่อน บอกจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ให้ผู้ที่จะผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจ
 - 2.2 สร้างความคุ้นเคย ความเป็นมิตร โดยสนทนาในเรื่องที่คาดว่าผู้ถูกสัมภาษณ์จะสนใจ โดยใช้เวลาเล็กน้อย
3. การดำเนินการสัมภาษณ์
 - 3.1 ผู้สัมภาษณ์ต้องมีกิริยาสุภาพเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส
 - 3.2 ใช้ภาษาง่าย ชัดเจน
 - 3.3 ใช้คำถามตอบได้ทันที
 - 3.4 สัมภาษณ์ทีละคำถาม
 - 3.5 ไม่เร่งรัดหรือคาดคั้นคำตอบจากผู้ถูกสัมภาษณ์
 - 3.6 กล่าวขอบคุณผู้ถูกสัมภาษณ์หลังจากสัมภาษณ์เสร็จแล้ว

ข้อดีของการสัมภาษณ์

1. เป็นเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยชรา เหมาะอย่างยิ่งสำหรับผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ หรือมีปัญหาในการอ่านและเขียน
2. สามารถปรับคำถามให้ชัดเจนขึ้นได้ ถ้าผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่เข้าใจก็เปลี่ยนคำถามให้เกิดความเข้าใจ
3. ผู้ถูกสัมภาษณ์จะให้ความร่วมมือดีกว่าวิธีส่งแบบสอบถาม

ข้อจำกัดของการสัมภาษณ์

1. ต้องใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาก การสัมภาษณ์แต่ละครั้งจะต้องใช้เวลาในการเดินทางในการสัมภาษณ์แต่ละคน ค่าใช้จ่ายสูง
2. ผู้ถูกสัมภาษณ์อาจตอบคำถามไม่ตรงกับข้อความจริงของตนด้วยความจงใจ การสัมภาษณ์เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้กันมากโดยเฉพาะการวิจัยแบบสำรวจ ประกอบด้วยผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยมีการกล่าวถึงชนิดของคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะในการสัมภาษณ์ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 214-217)

ชนิดของคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบ่งได้ 2 ชนิด

1. แบบมีตัวเลือกคงที่ เป็นแบบที่มีคำตอบกำหนดไว้แล้ว เหมือนกับข้อสอบชนิดปลายปิด เพียงแต่ใช้วิธีการสัมภาษณ์แทนเท่านั้น
2. แบบปลายเปิด เป็นแบบเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเสรี คำถามประเภทนี้มักลงท้ายว่า “อะไร” “เพราะเหตุใด”

ข้อเสนอแนะในการสัมภาษณ์

1. เมื่อได้รับคำตอบที่ไม่เป็นตามที่คาดหวัง ไม่ควรแสดงอาการตกใจ โกรธ
 2. การสัมภาษณ์ต้องดำเนินแบบตัวต่อตัว
 3. ไม่ควรใช้เวลาในการสัมภาษณ์นานเกินไป
 4. ผู้สัมภาษณ์ต้องเป็นผู้ฟังที่ดี
 5. การบันทึกขณะสัมภาษณ์ ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรทำ ถือว่าเป็นการเสียมารยาท ถ้ามีความสำคัญเกรงจะลืมและผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้มีเกียรติ มีอาวุโส ควรกล่าวขอภัยเสียก่อน
 6. ถ้ามีการบันทึกเสียง ควรขออนุญาตจากผู้ถูกสัมภาษณ์เสียก่อน
- สรุปได้ว่า การสัมภาษณ์เป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลสองคนเพื่อแลกเปลี่ยนความหมายตามจุดมุ่งหมาย โดยวิธีการสื่อสารต่าง ๆ เช่น การพูด ตัวหนังสือ ท่าทาง ความรู้สึกที่แสดงออกของสีหน้าหรืออื่น ๆ เป็นเทคนิคเหมาะสมการเก็บข้อมูลที่ซับซ้อน โดยเฉพาะการแสดงความรู้สึกทางอารมณ์และทัศนคติ ผู้สัมภาษณ์สามารถสร้างบรรยากาศให้อบอุ่น

เป็นมิตร จึงเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความรู้สึกได้เต็มที่

จากการศึกษาการวัดความพึงพอใจ สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจ สามารถวัดได้ด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ หรือการใช้แบบวัด ซึ่งแต่ละวิธีจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัดให้ชัดเจนและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายในแต่ละหัวข้อนั้น ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าโดยรวบรวมงานวิจัยในด้านต่าง ๆ คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสัมพันธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

กัลยา ต๊ะมะครุฑ (2542 : บทคัดย่อ) ได้สร้างชุดการสอนนาฏศิลป์เบื้องต้น สำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ทดลองกับครูผู้สอนนาฏศิลป์จำนวน 7 คน ซึ่งไม่มีวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ และจำนวนนักเรียน 196 คน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังจี้ว จังหวัดแพร่ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยชุดการสอนนาฏศิลป์เบื้องต้นเรื่องลักษณะการรำรำเบื้องต้นและรำวงมาตรฐาน แบบทดสอบ แบบประเมินการปฏิบัติ และแบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความเข้าใจและทักษะปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนในด้านความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่าชุดการสอนดังกล่าวสามารถเพิ่มพูนความรู้และทักษะปฏิบัติต่อผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

กัลณผกา ทับทิมธงไชย (2545 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องทฤษฎีโน้ตสากลเบื้องต้น วิชาศิลปะกับชีวิต 4 (ศ 204) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุนารีวิทยา ปีการศึกษา 2545 จำนวน 104 คน ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนด้วยตนเองเรื่อง ทฤษฎีโน้ตสากลเบื้องต้น วิชาศิลปะกับชีวิต 4 (ศ 204) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มที่เรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉิมณประภา จำเนียรกุล (2547 : 108) ศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้และภาวะผู้นำด้านการทำงานเป็นกลุ่มของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการศึกษากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ได้เสนอขั้นตอนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ดังนี้ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นกิจกรรม 3) ขั้นสรุป และประยุกต์หลักการไปประยุกต์ใช้ และใช้กิจกรรมกลุ่มประเภท เกม บทบาทสมมติ กรณี

ตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง พบว่า 1. ความรู้เกี่ยวกับผู้นำการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านระดับสติปัญญาหลังเข้ารับการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง 2. ภาวะผู้นำด้านการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านระดับสติปัญญาหลังเข้ารับการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง 3. ความรู้เกี่ยวกับผู้นำการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านระดับสติปัญญา หลังเข้ารับการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4. ภาวะผู้นำด้านการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านระดับสติปัญญา หลังเข้ารับการฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรินทร์ คำรงสกุลชัย (2547: บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหลักสูตรบูรณาการสาระดนตรี นาฏศิลป์และอาชีพในท้องถิ่น เรื่องระบำกริดขาง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ ผลการศึกษาเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อดนตรีและนาฏศิลป์ ตามหลักสูตรบูรณาการดนตรีนาฏศิลป์กับอาชีพในท้องถิ่น โดยเป็นการสอบถามความคิดเห็นหรือความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อดนตรีและนาฏศิลป์ไทยพบว่าผู้เรียนมีเจตคติต่อดนตรีและนาฏศิลป์ไทย หลังการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าหลังการทดลองใช้หลักสูตร ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อดนตรีและนาฏศิลป์ไทยสูงขึ้น

อภิสิทธิ์พร แม้นวิเศษพงศ์ (2549 : จ) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการสอนเรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏว่าได้ชุดการเรียนสอนเรื่อง เรื่องนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ 85.34/ 89.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้และผลการศึกษาเจตคติต่อนาฏศิลป์ไทยภายหลังการเรียนด้วยชุดการสอน นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อนาฏศิลป์ไทยอยู่ในระดับมากที่สุด

จิตรารมณ์ แก้วดี (2549 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดการเรียนรู เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ชุดการเรียนรูมีประสิทธิภาพ 80.37/81.60 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทักษะทางด้านนาฏศิลป์ของนักเรียนที่เรียน โดยการใช้ชุดการเรียนรูอยู่ในระดับดี คิดเป็น คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.65 เจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์หลังใช้ชุดการเรียนรูอยู่ในระดับมาก

ภาวนา จันทร์ส่องศรี (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 2 พบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 การสอนก่อนเรียนและหลังเรียน

แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมพันธ์ หอมทวนลม (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ชุดการสอน เรื่อง ผลงานสวยด้วยการพับสี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.3 ความยากง่าย 0.2 – 0.5 ค่าอำนาจจำแนก 0.2 – 0.5 ค่าความเชื่อมั่น 0.816 ประสิทธิภาพเท่ากับ 83.85/86.30 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

สุริยน ภูผาใจ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนวิชาทัศนศิลป์ เรื่อง ศิลปะกับชีวิต ศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจำปาโม่งวิทยาคาร อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี สรุปผลการศึกษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.49 ค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ประสิทธิภาพชุดการสอนเท่ากับ 80.96/72.22 และ ประสิทธิภาพผลเท่ากับ 0.47

ชุดกาญจน์ รุ่งเรือง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์ วิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โรงเรียนวัดโคกโพธิ์ อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับความรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความรู้หลังทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับความรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทักษะปฏิบัติสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับความรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

บารอน และคณะ (Barron et al. 1993 : 4389B) ได้ศึกษาความร่วมมือในการแก้ปัญหา ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการทำงานคนเดียว โดยการทดลองการทำงานและการอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพของบุคคลกับกลุ่มในระยะเวลาอันสั้น ในมหาวิทยาลัยเวอเบิร์ตผลการศึกษาพบว่า การทำงานเป็นทีมจะทำให้การดำเนินงานสำเร็จเป็นที่เชื่อถือได้ แตกต่างกับการทำงานคนเดียว การทำงานเป็นทีมจะมีประโยชน์ในด้านการวางแผน การแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหา ร่วมกัน การทำงานเป็นทีมทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จสูง และการที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นมีองค์ประกอบคือกระบวนการกลุ่ม ได้แก่ ความพยายามในการที่จะพิจารณาแก้ปัญหาโดยการที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กล้าที่จะแสดงออกการเปิดเผยความรู้สึกร่วมกัน การสื่อสารความร่วมมือ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ฮิลเคย์ และ ซิลลิเวน (Hulley & Sullivan. 1998 : Abstract) ได้ทำการวิจัยการใช้ชุดการเรียนการสอนบูรณาการวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนช่วยสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษาได้ด้วยตนเอง

มาสัน (Mason. 1998 : 3450) ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ เรียนรู้ด้วยตนเองได้ โดยมีความรับผิดชอบการเรียนรู้เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วิกัลันต์ (Wicklund. 2003 : 3457 – A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการเรียนแบบรายบุคคล และการเรียนรู้แบบร่วมมือในมหาวิทยาลัย ที่นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน ในการศึกษาได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ประยุกต์มาใช้ในห้องเรียน กลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบรายบุคคล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันในเรื่องของการใช้เวลาในการทำงานส่งครูโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานส่งครูใช้เวลา น้อยกว่านักเรียนที่เรียนรู้แบบรายบุคคล

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่าการสอนด้วยชุดกิจกรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์เป็นการสอนที่ใช้สื่อที่หลากหลาย เรียนรู้จากง่ายไปหายาก ควรเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการใช้ชุดกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะและพฤติกรรมรวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดเป็นการวิจัยเชิงทดลองซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแสงทอง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียน 69 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านแสงทอง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 34 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

1. ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประกอบการใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ใช้เวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อทดสอบความรู้ความสามารถในการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากทีนักเรียนได้ใช้ชุดกิจกรรมครบจำนวน 5 ชุด ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านแสงโตน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ คำอธิบายรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ สาระแกนกลาง และตัวชี้วัด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง วิธีสร้างชุดกิจกรรม เนื้อหาสาระนาฏศิลป์ คำอธิบายรายวิชา หนังสือแบบเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 กำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อสร้างชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย

1.4 สร้างชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ชุด ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 เรื่องนาฏยศัพท์ จำนวน 1 เล่ม

ชุดที่ 2 เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทย จำนวน 1 เล่ม

ชุดที่ 3 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุดรำลึกการะบุชาปู่ตาแสงโตน : ประวัติการแสดง จำนวน 1 เล่ม

ชุดที่ 4 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน: การปฏิบัติทำรำ 1 จำนวน 1 เล่ม

ชุดที่ 5 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน: การปฏิบัติทำรำ 2 จำนวน 1 เล่ม

1.5 นำชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ด้านโครงสร้างของชุดกิจกรรม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว พร้อมกับแบบประเมินชุดกิจกรรมในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบของชุดกิจกรรม ด้านการนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอน โดยประยุกต์ใช้แบบประเมินลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจให้คะแนนความคิดเห็นดังต่อไปนี้

ระดับ 1	คะแนน	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด
ระดับ 2	คะแนน	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 3	คะแนน	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 4	คะแนน	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 5	คะแนน	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด

ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ

1.6.1 นางอัจฉรา บัวเข็ม ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

1.6.2 นางเบญจวรรณ เสาวโค ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสารภี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.6.3 นายพรอรา สังข์พัฒน์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเสนศิริอนุสรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา นาฏศิลป์ไทย

1.7 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาระดับคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
 โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านจะต้องมีคะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด.
 2545 : 74) ผลการประเมินพบว่า ผ่านเกณฑ์ประเมินโดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.95 แสดงว่า
 ชุคกิจกรรมมีความเหมาะสมมากที่สุด (ภาคผนวก จ)

1.8 นำชุกกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง
 หนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.9 นำชุกกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลอง (Try-Out) หากคุณภาพโดยทดลองควบคู่กับแผนการจัดการ
 เรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนการหาคุณภาพดังนี้

1.9.1 ชั้นทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ผู้วิจัยได้ทำการทดลองเพื่อคุณภาพของ
 ชุคกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 /1 โรงเรียนบ้านแสงโตน อำเภอประโคนชัย
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้นักเรียน 3
 คน เป็นนักเรียนที่มีระดับความรู้และความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อน ประเภทละ 1 คน
 เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับภาษา แนวการจัดกิจกรรมความยากง่าย ความเป็นไปได้ของเวลาที่ใช้ และ
 ความเหมาะสมของกิจกรรม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ผู้เรียน ตลอดจนการทำ
 กิจกรรมในชุกกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 6 เสร็จแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน พบข้อบกพร่องคือความชัดเจน
 ความถูกต้องของภาษา ใช้เวลามากกว่าที่กำหนด เนื้อหามากเกินไป จึงได้ปรับปรุงแก้ไขความ
 ชัดเจน ความถูกต้องของภาษา ขั้นตอนการทำกิจกรรมและเนื้อหาใหม่

1.9.2 ชั้นทดลองกับกลุ่มเล็ก ผู้วิจัยทำการทดลองเพื่อหาคุณภาพของชุกกิจกรรม
 สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้าน
 แสงโตน โดยนำชุกกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ไปทดลองใช้กับ
 นักเรียนจำนวน 9 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง โดยเป็นนักเรียนเก่ง 3 คน
 ปานกลาง 3 คน และอ่อน 3 คน เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับภาษา แนวการจัดกิจกรรมความยากง่าย

ความเป็นไปได้ของเวลาที่ใช้ และความเหมาะสมของกิจกรรม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ผู้เรียน ตลอดจนดูการทำกิจกรรมในชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เสร็จแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน พบ ข้อบกพร่องคือ เนื้อหาที่เป็นตัวอักษรน้อยเกินไป และรูปภาพประกอบบทเรียนไม่ค่อยชัดเจน จึงได้ ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาที่เป็นตัวอักษรมากขึ้น และได้ถ่ายรูปภาพประกอบใหม่ให้ชัดเจนกว่าเดิม

1.9.3 ชั้นทดลองภาคสนาม ผู้วิจัยทำการทดลองเพื่อหาคุณภาพของชุดกิจกรรม สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านแสงโตน อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ซึ่งเป็นนักเรียนทั้งห้อง จำนวน 35 คน เสมือนการทดลองจริง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยนำชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับปรุงแก้ไขจากการทดลอง กลุ่มเล็กแล้ว โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำผลการทดสอบภาคสนามนี้มา วิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม สัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.04/80.16 (ภาคผนวก ฉ)

1.10 นำชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับปรุงแก้ไข เรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

1.11 นำชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องแล้ว ไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์รวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านแสงโตน อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 34 คน ผลปรากฏว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.12 / 86.57

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 ศึกษาค้นคว้าวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ เนื้อหาสาระการเรียนรู้นาฏศิลป์ คำอธิบายรายวิชา หนังสือแบบเรียนและคู่มือการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ

2.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอนนี้

2.3.1. ขั้นเตรียม เตรียมความพร้อมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงงูใจในการเรียน

2.3.2 ขั้นปฏิบัติ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์โดยผู้สอนเป็นผู้ประสานงานและให้คำแนะนำ

2.3.3 ขั้นวิเคราะห์ ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์และสรุปผลการเรียนรู้และองค์ความรู้ที่เกิดขึ้น

2.3.4 ขั้นนำไปประยุกต์ใช้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรมทางนาฏศิลป์

2.3.5 ขั้นประเมินผล ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการหลากหลาย จากกระบวนการและวิธีการดังกล่าวจึงส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านความรู้จักชะปฏิบัติและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์ผ่านจะต้องมีคะแนนเฉลี่ย 3.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 74) ผลการประเมินพบว่ามิต่ำเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.97 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ภาคผนวก จ)

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเกณฑ์การให้คะแนนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือ เทคนิคการสร้างแบบทดสอบ เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระนาฏศิลป์

3.2 ศึกษาเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง ในแผนการจัดการเรียนรู้ สาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 5 แผน

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ต้องการใช้จริงจำนวน 30 ข้อ

3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

+ 1	หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงจุดประสงค์ที่กำหนด
0	หมายถึง	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงจุดประสงค์ที่กำหนด
- 1	หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงจุดประสงค์ที่กำหนด

3.6 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า Index of Item – Objective Congruence (IOC) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 244) ซึ่งแสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงในการวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมีค่าเท่ากับ 0.67 – 1.00 และผ่านเกณฑ์ทุกข้อ (ภาคผนวก จ)

3.7 นำแบบทดสอบมาดำเนินการคัดเลือกให้เหลือ จำนวน 30 ข้อ

3.8 นำแบบทดสอบไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านแสงโตน อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ที่เคยเรียนมาแล้ว

3.9 นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนสอบเสร็จแล้วมาตรวจให้คะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ข้อให้ 0 คะแนน

3.10 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแต่ละข้อ ผลปรากฏว่ามีความยากง่ายอยู่ระหว่าง .47 - .60 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .40 - .60 (ภาคผนวก ฉ)

3.11 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการของของโลเวท ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8123 (ภาคผนวก ฉ)

4. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับ ดังนี้

4.1 กำหนดกรอบเนื้อหา แนวคิดและขอบข่ายโครงสร้างของคำถามในด้านเนื้อหา รูปแบบ โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกด้าน

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบด้านเนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกประเด็น โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.90 ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ภาคผนวก จ)

4.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนด ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง

4.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบ้านแสงโตน อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. รูปแบบการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบที่เรียกว่า One Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 249) ดังแสดงในตาราง 3.1

ตาราง 3.1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest - Posttest Design

การทดลอง	Pretest	Treatment	Posttest
กลุ่มทดลอง	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

X หมายถึง ชุดการเรียนรู้ (Treatment)

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังเรียน (Posttest)

2. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 ก่อนทำการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 ทดสอบก่อนเรียน กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 ข้อ แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้พร้อมทั้งเก็บข้อมูลไว้

2.3 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากชุดกิจกรรมชุดที่ 1-5 ทำการสอนรวม 10 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.4 ทดสอบหลังเรียน หลังการทดลองสิ้นสุด ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับเดียวกับที่ทดสอบก่อนเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.5 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ในการดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้กำหนดวัน เวลา ในการทดลองดังตาราง 3.2

ตาราง 3.2 กำหนดการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	เวลา / ชั่วโมง
23 ส.ค. 2554	ปฐมนิเทศและทดสอบก่อนเรียน	1 ชั่วโมง
30 ส.ค. 2554	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องนาฏยศัพท์	2 ชั่วโมง
6 ก.ย. 2554	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทย	2 ชั่วโมง
13 ก.ย. 2554	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการระบุงาปูดาแสดง โทณ: ประวัติดและลักษณะการแสดง	2 ชั่วโมง
20 ก.ย. 2554	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำชุดรำลึกการระบุงาปูดาแสดง โทณ: การปฏิบัติทำรำ 1	2 ชั่วโมง
27 ก.ย. 2554	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการระบุงาปูดาแสดง โทณ: การปฏิบัติทำรำ 2	2 ชั่วโมง
4 ต.ค. 2554	ทดสอบหลังเรียน / สอบถามวัดความพึงพอใจ	1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 วิเคราะห์โดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรม
สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์โดยสถิติ Dependent Samples t-test กำหนดค่าสถิติ
ที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. ศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่อง
การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน (Standard Deviation)
แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 74)

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากสูตร (กาญจนา วัฒนาฯ. 2545 : 112)

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของนักเรียน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของนักเรียนแต่ละคน ยกกำลังสองทีละตัว
	N	แทน	จำนวนนักเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

2.1 หาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1 / E_2 (กรมวิชาการ. 2545 : 63-64)

2.1.1 การคำนวณหาประสิทธิภาพของกระบวนการ

$$\text{สูตร } E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	คือ	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	คือ	คะแนนรวมทุกเรื่องในชุดกิจกรรมที่นักเรียนทำได้
	A	คือ	คะแนนเต็มของคะแนนทุกเรื่องรวมกัน
	N	คือ	จำนวนนักเรียน

2.1.2 การคำนวณหาประสิทธิภาพของผลลัพ์

$$\text{สูตร } E_2 = \frac{\sum F}{\frac{N}{B} \times 100}$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพ์
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของผลลัพ์หลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนเรียน

2.2 การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัทธิยชน. 2549 : 220)

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.3 การหาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบ โดยการใช้สูตร ดังนี้ (สมนึก ภัทธิยชน. 2549 : 212)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าความยากของข้อสอบ
	R	แทน	จำนวนคนตอบถูก
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

2.4 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของ
เบรนแนน (Brennan) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 87)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	N_1	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
	N_2	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบซึ่งมีลักษณะเป็นแบบ
อิงเกณฑ์ใช้สูตรของโลเวท (Lovett) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 93)

$$\text{สูตร} \quad r_{cc} = 1 - \frac{K \sum X_i - \sum X_i^2}{(K-1) \sum (X_i - C)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอิงเกณฑ์
	K	แทน	จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	X_i	แทน	คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนจุดตัดของแบบทดสอบ (C = 18)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตร

Dependent Samples t-test ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 112)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะเปรียบเทียบกับค่าวิกฤติเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	D	แทน	ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
	N	แทน	จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง หรือจำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมาย และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้อง ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียน
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการของชุดกิจกรรม
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของชุดกิจกรรม
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการแจกแจงใน t - distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและ

หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 ปรากฏดังตาราง 4.1 - 4.2

ตาราง 4.1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	คะแนนระหว่างเรียนด้วยการทำชุดกิจกรรมที่ (คะแนนเต็ม)					รวม	ร้อยละ
	1	2	3	4	5		
	50	50	50	50	50	250	100
1	39	41	38	41	42	201	80.4
2	40	41	40	40	41	202	80.8
3	41	43	42	43	43	212	84.8
4	39	43	40	41	42	205	82
5	42	43	42	41	43	211	84.4
6	40	42	40	41	42	205	82
7	42	43	41	42	42	210	84
8	43	44	42	42	43	214	85.6
9	38	40	39	41	42	200	80

ตาราง 4.1 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนระหว่างเรียนด้วยการทำชุดกิจกรรมที่					รวม	ร้อยละ
	(คะแนนเต็ม)						
	1	2	3	4	5		
	50	50	50	50	50	250	100
10	43	44	45	44	43	219	87.5
11	38	41	43	43	42	207	82.8
12	42	42	43	42	43	212	84.8
13	39	40	42	41	42	204	81.6
14	39	41	41	43	42	206	82.4
15	45	46	44	46	44	225	90
16	42	43	41	43	43	212	84.8
17	43	43	46	44	45	221	88.4
18	43	44	42	43	44	216	86.4
19	46	45	44	44	45	224	89.6
20	44	45	44	45	45	223	89.2
21	45	46	44	45	44	224	89.6
22	43	42	42	43	43	213	85.2
23	45	44	43	44	45	221	88.4
24	44	45	44	45	45	223	89.2
25	42	41	42	43	44	212	84.8
26	47	46	45	45	46	229	91.6
27	43	44	42	45	46	220	88
28	43	43	44	45	46	221	88.4
29	47	46	45	44	45	227	90.8
30	44	43	45	45	47	224	89.6
31	45	44	44	44	47	224	89.6
32	46	45	45	45	47	228	91.2

ตาราง 4.1 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนระหว่างเรียนด้วยการทำชุดกิจกรรมที่ (คะแนนเต็ม)					รวม	ร้อยละ
	1	2	3	4	5		
	50	50	50	50	50		
33	42	41	43	43	42	211	84.4
34	44	42	43	44	41	214	85.6
รวม	1,448	1,466	1,450	1,470	1,486	7,320	-
เฉลี่ย	42.59	43.12	42.65	43.24	43.71	215.29	-
S.D	2.50	1.77	1.91	1.58	1.77	8.46	-
ร้อยละ							86.12

จากตาราง 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยระหว่างเรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 5 ชุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 215.29 จากคะแนนเต็ม 250 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.12

ตาราง 4.2 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดง นาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	คะแนน	ร้อยละ
1	23	80.00
2	25	85.00
3	24	82.50
4	23	80.00

ตาราง 4.2 (ต่อ)

เลขที่	คะแนน	ร้อยละ
5	24	82.50
6	25	85.00
7	26	86.66
8	25	83.33
9	24	80.00
10	26	86.66
11	24	80.00
12	25	83.33
13	24	80.00
14	24	80.00
15	26	93.33
16	26	86.66
17	25	83.33
18	26	86.66
19	28	93.33
20	26	86.66
21	27	90.00
22	25	83.33
23	27	90.00
24	27	90.00
25	26	86.66
26	29	96.66
27	28	93.33
28	26	86.66
29	29	96.66

ตาราง 4.2 (ต่อ)

เลขที่	คะแนน	ร้อยละ
30	28	93.33
31	29	96.66
32	29	96.66
33	26	83.33
34	26	83.33
รวม	883	86.57
\bar{X}	25.97	86.57
S.D.	1.77	-
	ร้อยละ	86.57

จากตาราง 4.2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 25.97 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.57

ตาราง 4.3 ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของชุดกิจกรรม
สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ
กลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	\bar{X}	รวม	ค่าประสิทธิภาพ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	250	215	7320	86.12
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	33.20	883	86.57
ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ (E_1 / E_2)				86.12 / 86.57

จากตาราง 4.3 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.12/86.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังแสดงในตาราง 4.4

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย

ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	ทดสอบก่อนเรียน (30)	ทดสอบหลังเรียน (30)	คะแนนความก้าวหน้า (D)	คะแนนความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D^2)
1	10	23	13	169
2	11	25	14	196
3	10	24	14	196
4	10	23	13	169
5	14	24	10	100
6	15	25	10	100
7	12	26	14	196
8	14	25	11	121
9	11	24	13	169
10	16	26	10	100
11	12	24	12	144
12	14	25	11	121
13	13	24	11	121

ตาราง 4.4 (ต่อ)

เลขที่	ทดสอบก่อนเรียน (30)	ทดสอบหลังเรียน (30)	คะแนนความก้าวหน้า (D)	คะแนนความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D ²)
14	10	24	14	196
15	16	28	12	144
16	17	26	9	81
17	17	25	8	64
18	15	26	14	196
19	16	28	11	121
20	17	26	12	144
21	17	27	9	81
22	18	25	10	100
23	17	27	7	49
24	18	27	10	100
25	17	26	9	81
26	17	29	9	81
27	18	28	12	144
28	16	26	10	100
29	19	29	10	100
30	16	28	10	100
31	17	29	12	144
32	16	29	12	144
33	17	26	13	169
34	15	26	9	81
รวม	508	883	375	4,247
\bar{X}	14.94	25.97	11.03	124.91
S.D.	2.71	1.77	1.83	40.98

จากตาราง 4.4 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระ
นาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.71
และคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.77

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม
สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้
t-test Dependent ดังตาราง 4.5

ตาราง 4.5 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม
สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ
กลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การทดสอบ	N	(\bar{X})	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	34	14.97	2.71	375	4,247	35.07 *
หลังเรียน	34	25.97	1.77			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.5 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม
สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วย
ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ
กลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตาราง 4.6

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ
ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้
แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	รายการ	ระดับความ พึงพอใจ		ความหมาย
		(\bar{X})	S.D.	
1	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย มีความยากง่ายเหมาะสม	4.82	0.39	มากที่สุด
2	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย เหมาะสมกับเวลา	4.91	0.29	มากที่สุด
3	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย น่าสนใจ	4.88	0.33	มากที่สุด
4	ความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.85	0.36	มากที่สุด
5	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและอยากเรียนรู้เพิ่มเติมมาก ยิ่งขึ้น	4.91	0.29	มากที่สุด
6	นักเรียนมีความสุขเมื่อทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ	4.88	0.33	มากที่สุด
7	สื่อที่ใช้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น	4.88	0.33	มากที่สุด
8	การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดง นาฏศิลป์ไทย ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและ สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้	4.85	0.36	มากที่สุด
9	ครูใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	4.82	0.39	มากที่สุด
10	ผู้เรียนมีความสุขและชอบเรียนนาฏศิลป์มากขึ้น	4.88	0.33	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.87	0.17	มากที่สุด

จากตาราง 4.6 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดง
นาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
มีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.17)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อเช่นเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 2 ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย เหมาะสมกับเวลา และ ข้อ 5 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและอยากเรียนรู้เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.29) รองลงมาคือ ข้อ 3 ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยน่าสนใจ ข้อ 6 นักเรียนมีความสุขเมื่อทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ข้อ 7 สื่อที่ใช้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และข้อ 10 ผู้เรียนมีความสุขและชอบเรียนนาฏศิลป์มากขึ้น ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรไน
Buniraam Rajabhat University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยขอสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแสงโตน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 69 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 34 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ชุดกิจกรรม แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดกิจกรรมจำนวน 5 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแสงโตน อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ใช้รูปแบบการทดลองแบบ One Group Pretest - Posttest Design โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนคือ เตรียมนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยทำการปฐมนิเทศชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรม และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) เสร็จแล้วดำเนินการสอนด้วยชุดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ใช้เวลาในการทดลอง 10 ชั่วโมง ในระหว่างเรียนได้เก็บคะแนนการฝึกปฏิบัติและการทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียนไว้ เมื่อเรียนจบเนื้อหาทั้งหมดแล้วให้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Posttest) ซึ่งเป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เสร็จแล้วให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ข้อที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80 ด้วยค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ / ผลลัพธ์ (E_1/E_2)

ข้อที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักกาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่า Dependent Samples t-test

ข้อที่ 3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยหาคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการการพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพของ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.12/ 86.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแสงโตน อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.12 / 86.57

ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 อาจเนื่องจากชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีกระบวนการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบและใช้วิธีการที่เหมาะสม มีการวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ชุดกิจกรรมมีการเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย รูปภาพชัดเจนน่าสนใจ และผ่านการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดสอบหาประสิทธิภาพ 3 ครั้ง และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง ร่วมกับพื้นฐานความรู้เดิม ศักยภาพของผู้เรียน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วรกิต วัชชาวลาม (2540 : 8) กล่าวว่าชุดกิจกรรมจะช่วยให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ สะดวกในการเรียนรู้เพราะสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่และสอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน และชัยขงศ์ พรหมวงศ์ (2543 : 43-51) ได้กล่าวไว้ว่าชุดกิจกรรมที่ดีต้องคำนึงถึงเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ระดับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่ช่วยให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมนั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินิหาร แม้นวิเศษพงศ์ (2549 : จ) ที่พบว่าการพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่องนาฏศิลป์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ 85.34/ 89.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และจิตรภรณ์ แก้วดี (2549 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องนาฏศิลป์และภาษาทำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 80.37/81.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยสามารถกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างชุดกิจกรรมได้ศึกษาแนวคิด หลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีการเลือกเนื้อหาสาระที่นำมาสร้างอย่างเหมาะสม เรียบเรียงเนื้อหาได้ชัดเจนเข้าใจง่าย นอกจากนี้ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งทำให้นักเรียนได้มีบทบาทในการมีส่วนร่วม ในกิจกรรม ได้เรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในกลุ่ม เรียนรู้กระบวนการควบคู่กับการสร้างผลงาน สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง มีทักษะในการปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอน ซึ่งส่งเสริมกระบวนการคิดให้แก่ นักเรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีความหมาย ส่งเสริมการจดจำความรู้ระยะยาวของสมองและสามารถเรียกกลับมาใช้ได้ อีก ด้วยเหตุนี้ จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสัมพันธ์ หอมทวนลม (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาชุดการสอนเรื่อง ผลงานสวดด้วยการพนธ์ี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และสุริยน ภูผาใจ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาการสร้างชุดการสอนวิชาทัศนศิลป์เรื่อง ศิลปะกับชีวิต ศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจำปาโมงวิทยาคาร อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี สรุปผลการศึกษาลักษณะของ ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเป็นการส่งเสริมกระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเกิดจากชุดกิจกรรมมีรูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา มีความยาก ง่ายพอเหมาะ มีภาพที่ชัดเจนสวยงามน่าสนใจ ทำให้สามารถกระตุ้นและเรียกความสนใจในการ เรียน นักเรียนสามารถกลับมาศึกษาเนื้อหาที่ไม่เข้าใจได้ด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่ม ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย ทำให้นักเรียนสนใจ เกิดการเรียนรู้และเชื่อมโยงความรู้กับวิชาอื่นได้ ประกอบกับแผนการจัดการ เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียน สามารถวิเคราะห์ สรุปความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง มีการแก้ปัญหาร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนได้นำเสนอผลงานของตนเอง ทำให้ทราบถึงผลคะแนนการพัฒนาของตนเอง รวมทั้งผู้วิจัย ได้ให้ความสนใจกับนักเรียนทุกคน คอยให้คำชี้แนะและช่วยเหลือนักเรียนหรือผู้ที่มีปัญหา สังเกตเห็นได้ว่านักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรม มีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ผู้เรียนมีความสุข มีความขี้มั่นแหม่มใส มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันและตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้ดี นั้น แสดงว่าผู้เรียนเกิดความพึงพอใจและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ หลักการของสุตถกษณ์ สุขแก้ว (2549 : 40) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกภายใน จิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับบุคคลว่าจะคาดหมายกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไรถ้า คาดหวัง หรือมีความตั้งใจมากเมื่อได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมากแต่ในทาง ตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้หรือ ได้รับน้อยกว่าที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้จะมีมากหรือน้อย ดังนั้นความพึงพอใจใน การเรียนรู้หมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่อการได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุผลหรือ เป้าหมายในการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกลิ่นผกา ทับทิมธงไชย (2545 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องทฤษฎีไม้ดสาถลเบื้องต้น วิชาศิลปะกับชีวิต 4 (ศ 204) ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนสุรนารีวิทยา ปีการศึกษา 2545 จำนวน 104 คน ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนด้วยตนเองเรื่อง ทฤษฎีโน้ตสากลเบื้องต้น วิชาศิลปะกับชีวิต 4 (ศ 204) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกลุ่มที่เรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับอภิสิทธิ์ แม้นวิเศษพงศ์ (2549 : จ) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการสอนเรื่องนาฏศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏว่า เจตคติต่อนาฏศิลป์ไทยภายหลังจากการเรียนด้วยชุดการสอนนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อนาฏศิลป์ไทยอยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ และเป็นกระบวนการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและบุคลากรปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสามารถของตนเอง กิจกรรมดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอและตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ชุดกิจกรรมสามารถเรียนรู้และสามารถนำมาศึกษาได้ล่วงหน้าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้ครูและนักเรียนเตรียมตัวล่วงหน้าได้

1.2 การใช้ชุดกิจกรรมโดยให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง จัดกิจกรรมที่หลากหลายได้ลงมือปฏิบัติร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจ มีความสุขสนุกสนาน และมีความเป็นอิสระในการเรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล ควรส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมในเนื้อหาอื่น ๆ อีก

1.3 ครูผู้สอนควรให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือนักเรียนที่พบปัญหา เช่น ในการปฏิบัติกิจกรรม ปัญหาการทำงานระบบกลุ่มที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้ด้วยตนเองควรเสริมแรงแก่ผู้เรียนด้วยการยกย่องชมเชย และให้ความสนใจกับนักเรียนทุกคน ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ และเกิดการเรียนรู้ด้วยความสุข

1.4 ครูผู้สอนควรเตรียมคำถามที่จะกระตุ้นนักเรียนให้คิด เพื่อให้เกิดแนวคิดในการ

แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เวลาที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็ยืดหยุ่นได้บ้างตามความเหมาะสม

1.5 ควรสนับสนุนให้หาวิธีสอนแบบต่าง ๆ มากกว่า 2 วิธีขึ้นไปเพื่อหาวิธีสอนที่ดีที่สุด เพื่อที่จะสามารถพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย พร้อมกับทักษะอื่น ๆ ที่ต้องการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรสร้างชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ ในเรื่องอื่น ๆ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทยและศึกษาคำเปรียบอื่น ๆ เช่น ระดับสติปัญญา ความคงทนในการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ยุทธวิธีในการแก้ปัญหา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

2.3 ควรนำชุดกิจกรรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและมีความเชื่อถือได้สูง

2.4 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ กับนวัตกรรมการเรียนรู้แบบอื่น ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2540). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎีการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- _____. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2545, มิถุนายน). "การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา". วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 12 (6) : 149-151.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2545). แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2550). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจน์ เรืองมนตรี. (2543). เอกสารประกอบการบรรยายในชั้นเรียน. มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กาญจนา นราศรี. (2552). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อความสามารถในการแสดงท่าทางประกอบเพลง ในสาระนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนบัณฑิตวิทยา จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน) นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ธนพร การพิมพ์
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2544). กระบวนการกลุ่มทางการศึกษา. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์
ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- _____. (2549). กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- กัลยา คีระมะกรูช. (2542). ปัจจัยที่เกิดจากการเรียนการสอนนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(สาขาหลักสูตรและการสอน) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กลิ่นผกา ทับทิมธงไชย. (2545). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องทฤษฎีโน้ตสากล
เบื้องต้น วิชาศิลปะกับชีวิต 4 (204) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา.
- จารุวรรณ เชื้ออุย. (2547). ผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบการสอนแบบร่วมมือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(สาขาหลักสูตรและการสอน) ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- จิตรารณณ์ แก้วดี. (2549). ผลการใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเทพสตรี.
- ชัยขงศ์ พรหมวงศ์. (2543). เอกสารการสอนชุดวิชา 21322 สื่อการสอนระดับประถมศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 18. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2551). ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตিকাญจน์ รุ่งเรือง. (2552). การเปรียบเทียบความรู้ทักษะปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์
วิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วย
กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(สาขาหลักสูตรและการสอน). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.
- ฉิมณประภา จำเนียรกุล. (2547). “การศึกษาความรู้และภาวะผู้นำด้านการทำงานเป็นกลุ่มของเด็ก
ที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการศึกษาฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์”
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ทศนา เขมมณี. (2545). “ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ในการสอน” ในกลุ่มสัมพันธ์ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2550). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2553). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญสินี ฐานา. (2546). การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านทักษะกระบวนการคิดคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรรัตน์ งามปลั่ง. (2551). การสร้างแบบวัดภาคปฏิบัติ รวบรวมมาตรฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สาขา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นฤมล จันทร์สัมฤทธิ์. (2542). “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์” วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ภาควิชาอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลละออง ห่วงรัศมี. (2548). การสร้างชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องอาหารและสารอาหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิพนธ์ ศุขปรีดี. (2543). นวัตกรรมเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพฯ : นิตนารการพิมพ์.
- น้ำอ้อย สุนทรพฤกษ์. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และเทคนิค 4 MAT. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การจัดการเรียนรู้). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญเกื้อ ควรวาเวช. (2543). นวัตกรรมการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี : SR Printing.
- _____. (2545). นวัตกรรมการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2549). การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2545). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.

- ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (2546). กระบวนการกลุ่มภาคปฏิบัติ : มิติหนึ่งของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : เมธีทิปส์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรีชา วันโนนาม. (2547). เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- พรรณี บรรจง. (2542). เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. กำแพงเพชร : วิทยาลัยครูกำแพงเพชร.
- พัฒนาพร ทองเปรี๊ยะ. (2547). การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เรื่องสารและสมบัติของสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2548). วิธีวิทยาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- เพ็ญศรี สร้อยเพชร. (2542). ชุดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ภาวนา จันทร์ส่องศรี. (2549). รายงานการสร้างชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนทัศนศิลป์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. [บทคัดย่อ]. ม.ป.ท : ม.ป.ศ.
- เรณู โกลิณานนท์. (2544). นาฏศัพท์-ภาษาทำนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- รุจิรี ภูสาระ. (2545). การเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บூค พอยท์.
- โรงเรียนบ้านแสงทอง. (2553). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2553. บุรีรัมย์ : โรงเรียนบ้านแสงทอง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรกิต วัชข้าวหลาม. (2540). ชุดการสอน. ขอนแก่น : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรสรวง สุทธิสุวรรณค์. (2541). “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนซ่อมเสริม 2 รูปแบบ” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรินทร์ คำรงสกุลชัย. (2547). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการดนตรีนาฏศิลป์และอาชีพในท้องถิ่นเรื่องระบำกริดยาง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วันทา มลาศรี. (2554). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวัน โดยใช้
กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน) บูรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- วาสนา ชาวหา. (2545). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์.
- วิรัชฎา เพ็งธรรม. (2550 : 21). การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหา
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลสกลนคร สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์. ค.ม. สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศุกสิริ โสมาเกต. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงการ
กับการเรียนรู้ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการศึกษา) มหาสารคาม
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมนึก กัททิษณี. (2546). การวัดผลการศึกษา. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์ .
- _____ . (2549). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์ .
- สัมพันธ์ หอมทวนลม. (2549). รายงานผลการพัฒนาการใช้ชุดการสอนเรื่อง ผลงานสวยด้วย
การพันสีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (บทคัดย่อ). ม.ป.ท. : ม.ป.พ
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการ
การคิด. กรุงเทพฯ : สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- _____ . (2544). แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ
: สถาบันแห่งชาติปฏิรูปการเรียนรู้.
- _____ . (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สกายบุ๊กส์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุมิตร เทพวงษ์. (2541). นาฏศิลป์ไทย. พระนครศรีอยุธยา : ภาควิชานาฏศิลป์
คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- สุริยน ภูผาใจ. (2549). รายงานการสร้างชุดการสอนวิชาทัศนศิลป์เรื่อง ศิลปะกับชีวิต
องค์ประกอบศิลปะและการเขียนภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (บทคัดย่อ). ม.ป.ท. :
ม.ป.พ.
- สุลักษณ์ สุขแก้ว. (2546). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การแก้โจทย์ปัญหา
คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิค STAD.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550). 19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ.
พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การพิมพ์.
- ไสว คุณโน. (2546). การพัฒนาแผนการสอนโดยใช้หนังสือภาพการ์ตูนประกอบการสอน
เรื่อง ความอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีสัมมาคารวะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิสิทธิ์พร แม้นวิเศษพงษ์. (2549). การพัฒนาชุดการสอนเรื่อง นาฏยศัพท์และภาษาท่านาฏศิลป์
โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอน) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัยพรรณ สุดใจ. (2545). ความพึงพอใจของผู้บริหารที่มีต่อการให้บริการขององค์การโทรศัพท์
แห่งประเทศไทย จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาสังคมวิทยาประยุกต์).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- อุษา สบถุญษ์. (2545). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสวรรค์ที่ส่งเสริมความคิด
สร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ไทยของผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ไทยในอุดมศึกษา” วิทยานิพนธ์
(สาขาวิชาอุดมศึกษา) ; กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย ยุติศรี. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทยและเจตคติต่อ
วิชาภาษาไทยของนักศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างกลุ่ม
ที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการเรียนด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การจัดการเรียนรู้). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Barron, B. et al. (1993 , December) “Collaborative Problem Solving : Is Team
Performance Greater than What is Expected from the Most Competent
Member?” *Dissertation Abstracts Intemational*. 53 (8) : 4389 –B.
- Gundlach, H. J. & Reid, P.N. (1992, August). “A Sale for Measurement of Consume
Satisfaction with Soial Services.” *Journal of Social Service Research*. 6 (7) : 37-50.

- Hulley, S. & Sullivan, K.L. (1998, February). **An Instruction Package Integrating Science and Social Studies Instruction to the Fifth-Grade Level.** Retrieved 24 January 2004. from <http://www.lip.umi.com/dissertation/fullcit/9842381>.
- Mason, A.H. (1962). **Toward a Psychology of Being.** New York : D. Van Nostarand.
- Mason, R.T. (1998, March). "Learning Algebra Personolly." **Dissertation Abstracts International.** 58 (9) : 3450-A.
- Wicklund, D.M. (2003, April). "Individual Learning Versus Cooperative Learning in a University Speradsheet Applications Class." **Dissertation Abstracts International.** 63 (10) : 3457 – A.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์

เรื่อง

การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จัดทำโดย

นางอภิญญา เวียงใต้

ครู โรงเรียนบ้านแสงโทน อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การฝึกทักษะด้านกระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกประเภท

ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์นี้ เป็นชุดกิจกรรมที่บูรณาการระหว่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่หลากหลายได้แก่ สื่อ อุปกรณ์ และกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ร่วมกันสร้างประสบการณ์ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดกิจกรรมนี้จะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อสาระนาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อันเป็นรากฐานในการที่จะพัฒนาการแสดงนาฏศิลป์ไทยในชุดต่าง ๆ ต่อไป

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้คำแนะนำในการจัดทำชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์จนสำเร็จสมบูรณ์ไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

อภิญญา เวียงใต้

ชุด

กิจกรรม

สาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชุดที่ 1 นาฏยศัพท์

ชุดที่ 2 ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

ชุดที่ 3 การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุด รำลึกการะบุชาปู่ตาแสดงโขน : ประวัติการแสดง

ชุดที่ 4 การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุด รำลึกการะบุชาปู่ตาแสดงโขน : การปฏิบัติทำรำ 1

ชุดที่ 5 การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุด รำลึกการะบุชาปู่ตาแสดงโขน : การปฏิบัติทำรำ 2

คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมนี้สร้างขึ้นจากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยนำเนื้อหาวิเคราะห์และแบ่งเนื้อหาสาระการเรียนรู้ออกเป็น 5 หัวเรื่อง แล้วนำมาสร้างเป็นชุดกิจกรรมจำนวน 5 ชุด ชุดละ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ และใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
- 1.2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวและปฏิบัติท่ารำสำหรับการแสดงนาฏศิลป์

ไทยได้ถูกต้อง

- 1.3. สามารถบอกประวัติความเป็นมาลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน

- 1.4. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
- 1.5. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่ารำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

2. จำนวนชุดกิจกรรม มีดังนี้

ชุดกิจกรรมที่ 1 นาฏยศัพท์

ชุดกิจกรรมที่ 2 ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

ชุดกิจกรรมที่ 3 การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน: ประวัติการแสดง

ชุดกิจกรรมที่ 4 การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน: การปฏิบัติท่ารำ 1

ชุดกิจกรรมที่ 5 การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน: การปฏิบัติท่ารำ 2

ชุดกิจกรรมนี้ เป็นชุดกิจกรรมที่จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแบบกลุ่มสัมพันธ์ โดยให้ผู้เรียนได้สังเกต เลียนแบบและฝึกปฏิบัติจริงเป็นกลุ่ม จนเกิดความชำนาญ และสามารถนำ ทำทางมาแสดงประกอบเพลงได้โดยการเรียนรู้จากการสาธิตของครูผู้สอน จากสื่อวีซีดีและสื่อ ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย โดยยึดหลักในการฝึกปฏิบัติเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

3. บทบาทของครู

สิ่งที่ครูควรปฏิบัติก่อนใช้ ขณะใช้และหลังใช้ชุดกิจกรรม มีดังนี้

3.1 ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจวิธีการใช้ชุดกิจกรรม วิธีสอนและวิธีวัดและ ประเมินผลของชุดกิจกรรมให้ชัดเจน

3.2 ก่อนดำเนินการสอนควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้อย่างละเอียดเพื่อเตรียมการ สอนไว้ล่วงหน้า เช่นเตรียมด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ตามที่ระบุไว้ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่าง สะดวก

3.3 ก่อนเรียนครูประชุมนิเทศทำความเข้าใจในการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรม สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ประมาณ 30 นาทีหลังจากนั้นนำแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ มาทดสอบโดยวัดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทยของนักเรียน โดยใช้เวลา 30 นาที รวมใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.4 ก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมที่ 1-5 ครูนำแบบทดสอบประจำหน่วยจำนวน 10 ข้อ มาทดสอบโดยวัดความรู้ความเข้าใจในแต่ละชุดกิจกรรมโดยใช้เวลา 10 นาที และหลังจากการเรียนรู้ ในแต่ละชุดกิจกรรมแล้วครูนำแบบทดสอบฉบับเดิมมาทดสอบ เพื่อดูความก้าวหน้าของนักเรียน

3.5 ครูจัดกลุ่มนักเรียนและชี้แจงบทบาท ขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละชุด ให้นักเรียนทราบ

3.6 ครูแนะนำนักเรียนขณะที่ใช้ชุดกิจกรรมตามคำแนะนำที่กำหนดไว้ และสาธิต ทำท่าต่าง ๆ ประกอบการบรรยาย หรือเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ

3.7 ให้นักเรียนทำบัตรกิจกรรมหลังจากเรียนจบในแต่ละชุดกิจกรรม พร้อมตรวจเฉลย ทันที เพื่อแจ้งผลให้นักเรียนทราบ

3.8 ครูควรสรุปผลการใช้ชุดกิจกรรมจากแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมแต่ละชุด เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากใช้ชุดกิจกรรมเสร็จสิ้นลง เรียบร้อยแล้ว วัดทักษะปฏิบัติสาระนาฏศิลป์ วัดความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรม สาระนาฏศิลป์ และบันทึกปัญหาและข้อเสนอแนะไว้ด้วย

4. บทบาทของนักเรียน

ในการใช้ชุดกิจกรรมผู้เรียนต้องรู้บทบาทของตนและปฏิบัติตามขั้นตอนในขณะที่ใช้ชุดกิจกรรมดังนี้

- 4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มรับเอกสารจากครู
- 4.2 ทำความเข้าใจในเอกสารต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมให้เข้าใจก่อนที่จะปฏิบัติตามกิจกรรมและปฏิบัติตามกิจกรรมให้ครบถ้วนตามลำดับ
- 4.3 ปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาในการเรียนด้วยชุดกิจกรรม
- 4.4 นักเรียนศึกษาใบคำสั่ง
- 4.5 นักเรียนดูการสาธิตประกอบการบรรยายจากครูก่อน แล้วตั้งใจปฏิบัติตาม
- 4.6 นักเรียนศึกษาและปฏิบัติตามกิจกรรมเป็นกลุ่ม จนเกิดความชำนาญในแต่ละกิจกรรม
- 4.7 ทุกกลุ่มนำเสนอผลงานจากชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย พร้อมรับการประเมิน

5. ขั้นตอนในการใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครูจะต้องศึกษาขั้นตอนในการใช้ชุดกิจกรรมให้เข้าใจและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

- 5.1 ครูอธิบายวิธีเรียนด้วยชุดกิจกรรม
- 5.2 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม
- 5.3 ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มรับเอกสารจากครู พร้อมศึกษาใบคำสั่ง
- 5.4 ครูอธิบายบทบาทของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม
- 5.5 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยและให้คำปรึกษาในการเรียนด้วยชุดกิจกรรม
- 5.6 นักเรียนศึกษาและปฏิบัติตามรายละเอียดในเอกสารชุดกิจกรรม โดยเริ่มจากศึกษาบัตรคำสั่ง จากนั้นปฏิบัติตาม
- 5.7 ครูอำนวยความสะดวกและจัดกิจกรรมเสริมตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้
- 5.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระความรู้ที่ได้จากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย

6. การวัดและประเมินผล

เมื่อจบการปฏิบัติกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทยแล้ว มีการประเมินผลดังนี้

6.1 วัดทักษะปฏิบัติ

6.2 ทดสอบด้วยแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรม

6.3 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดทักษะปฏิบัติ วัดความพึงพอใจต่อการแสดงนาฏศิลป์ไทยหลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรมแล้ว

โครงสร้างเนื้อหาชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยการจัดการเรียนรู้
ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คู่มือครู ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง นาฏยศัพท์

คำชี้แจง สำหรับชุดกิจกรรมที่ 1

ชุดกิจกรรมเรื่องนี้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ
 - 1.1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
 - 1.2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวและปฏิบัติท่าสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้ถูกต้อง
 - 1.3. สามารถบอกประวัติความเป็นมาลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปู่ตาเสลงโพน
 - 1.4. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
 - 1.5. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่าโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
2. ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมที่ 1 มีดังนี้
 - 2.1 คู่มือครู 1 ฉบับ
 - 2.2 สื่อ / อุปกรณ์ประกอบชุดกิจกรรม มีดังนี้
 - 2.2.1 ใบคำสั่ง
 - 2.2.2 ใบความรู้ เรื่องนาฏยศัพท์
 - 2.2.3 ใบกิจกรรมที่ 1 (ฝึกปฏิบัติท่ารำ)
 - 2.2.4 ใบกิจกรรมที่ 2
 - 2.2.5 ใบเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 2
 - 2.3 แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 1
 - 2.4 เฉลยแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 1
3. บทบาทของครู
 - 3.1 ศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรม
 - 3.2 จัดเตรียมเอกสาร อุปกรณ์ก่อนประกอบกิจกรรมประจำชุดการสอนให้พร้อม
 - 3.3 ศึกษาและทดลองใช้สื่อ อุปกรณ์ก่อนนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3.4 นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนไปตามลำดับ

ขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

3.5 นักเรียนช่วยกันศึกษา ใบคำสั่ง ใบเนื้อหา ใบกิจกรรม ใบเฉลยคำตอบกิจกรรม และทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม สัมพันธ์

3.6 ครูแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม

3.7 เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมแล้ว ครูต้องทำการทดสอบประจำชุดกิจกรรม

3.8 ให้นักเรียนเฉลยหลังจากทำแบบทดสอบ

ชุดกิจกรรมที่ 1
เรื่อง นาฏยศัพท์

จัดทำโดย

นางอภิญญา เวียงใต้

ครู โรงเรียนบ้านแสงทอน อำเภอประโคนชัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

ใบคำสั่ง

ให้นักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. คู่มือที่สนักการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำแม่บทเล็ก พร้อมให้สังเกตการใช้มือและการใช้เท้าในการแสดงท่ารำเช่นการตั้งวง การจับ การยกเท้า การกระดกเท้า ฯลฯ
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
3. ศึกษาใบความรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์
4. ทำใบกิจกรรมที่ 1 (ดูรูปภาพการแสดงท่า นาฏยศัพท์แต่ละท่ารำ พร้อมฝึกปฏิบัติเพื่อออกมานำเสนอ หน้าชั้นเรียน)
5. ทำใบกิจกรรมที่ 2
6. ดูใบเฉลยคำตอบตามใบกิจกรรมที่ 2
7. ทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 1 พร้อมเฉลยคำตอบ

ใบความรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในใบความรู้ พร้อมกับฝึกปฏิบัติท่ารำตามที่กำหนดให้

นาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับท่ารำ และเป็นคำที่ใช้เฉพาะในวงการนาฏศิลป์ไทย มีทั้งที่ใช้กับการแสดงโขน ละคร ระบำ รำ ฟ้อน โดยแยกได้ตามลักษณะการใช้ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. **หมวดนามศัพท์** หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อท่ารำหรือท่าที่บอกกิริยากระทำของผู้นั้น เช่น วง จีบ สัตถ์มือ ม้วนมือ คลายมือ กรายมือ ฉายมือ ปาดมือ กระทบ กระคกเท้า ยกเท้า ก้าวเท้า ประเท้า ดบเท้า กระทบ ทั้ง จรดเท้า แคะเท้า ซอยเท้า ขยั้นเท้า ฉายเท้า สะคูดเท้า รวมเท้า โย้เท้า ยักเท้า ตีไหล่ กล่อมไหล่ เป็นต้น

2. **กิริยาศัพท์** หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เรียกในการปฏิบัติบอกอาการกิริยา

2.1 **ศัพท์เสริม** หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เรียกเพื่อปรับปรุงท่าทำให้ถูกต้องสวยงาม เช่น ก้นวง ลดวง ส่งมือดึงมือหักมือหลบสอก เปิดคาง ทรงตัว ดึงไหล่ กดไหล่ กดเกลียวข้าง ดึงเอว ทับตัว หลบเข้า ถีบเข้า แข็งเข้า ก้นเข้า เปิดสัน ชักสัน เป็นต้น

2.2 **ศัพท์ที่ใช้เรียกเฉพาะขณะที่ใช้ท่า**

2.2.1 ส่วนศีรษะ คอ ไหล่ เช่น เอียง ลักคอ กล่อมไหล่ เอียงไหล่

2.2.2 ส่วนมือ แขน เช่น สะบัดมือ ม้วนมือ คลายมือ กรายมือ ฉายมือ ปาดมือ รวมมือ

2.2.3 ส่วนลำตัวใช้ตัว (ตัวพระใช้เกลียวข้าง ตัวนางใช้เกลียวหน้า)

2.2.4 ส่วนขา เท้า ยึด ขยับ กระทบ (เข้าและก้น) ดบเท้า แคะเท้า วางหลัง กระทบ ทั้ง วางสัน ฉายเท้า ซอยเท้า ขยั้นเท้าและถัดเท้า

3. **นาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด** หมายถึง ศัพท์ต่างๆ ที่ใช้เรียกในภาษานาฏศิลป์นอกเหนือไปจากนามศัพท์กิริยาศัพท์ เช่น จีบยาว จีบสั้น ลักคอ เดินมือ เอียงทางวง คืบตัว อ่อน เหลี่ยม เหลี่ยมล่าง แม่ท่า ท่าที่ ขึ้นท่า ขึ้นท่า ทลายท่า นายโรง พระใหญ่-พระน้อย นางกษัตริย์ นางตลาด ผู้เมีย ขึ้นเครื่อง ศัพท์แทน

นาฏยศัพท์เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้มือ

1. การจับ เป็นการใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้จรดเข้าหากัน โดยให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดกับข้อแรกของนิ้วชี้ โดยนับจากปลายนิ้วลงมา ส่วนนิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อย กรีดดึงออกไปคล้ายรูปพัด นิ้วหัวแม่มือควรงอเล็กน้อยพองาม การจับต้องหักข้อมือเข้าหาลำแขนเสมอ โดยหักเข้าด้านฝ่ามือ ซึ่งจะแบ่งออกได้เป็น 5 ลักษณะดังนี้

1.1 จับหงาย คือการให้นิ้วหัวแม่มือหักจรดข้อแรกของนิ้วชี้ จากนั้นกรีดนิ้วทั้ง 3 ให้ดึงออกคล้ายรูปพัด หงายข้อมือขึ้นแล้วหักข้อมือเข้าหาลำแขน โดยให้ปลายจับชี้ขึ้นข้างบน

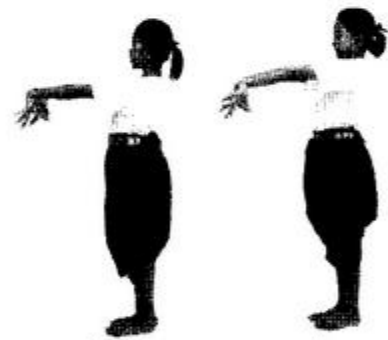

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

1.2 จับคว่ำ คือ การจับคล้ายจับหงาย เพียงแต่คว่ำจับลง ลำแขนจะงอหรือตั้งขึ้นอยู่กับท่ารำ หักข้อมือเข้าหาลำแขน

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

นาฏยศัพท์เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้มือ

1.3 จีบหลัง คือการจีบมือแล้วส่งแขนและมือที่
จีบไปข้างหลังแขนคึง พลิกข้อมือจีบให้หงาย
ขึ้น

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

1.4 จีบปรกข้าง คือการจีบมือแล้วยกส่วนแขน
และมือที่จีบให้สูงระดับวงบน
แล้วหันมือที่จีบเข้าหาแง่ศีรษะ

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

1.5 จีบปรกหน้า คือ การจีบมือแล้วยกส่วนแขน
และมือที่จีบสูงระดับหน้าผากหันฝ่ามือเข้าหา
ใบหน้า พร้อมกับหักข้อมือ

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

2. การตั้งวง คือการตั้งลำแขนเป็นวงคล้ายครึ่งวงกลม แขนงอพอสมควร มือตั้งขึ้นนิ้วทั้ง 4 เรียงชิดติดกัน หัวแม่มือหักเข้าหาฝ่ามือเล็กน้อย ฝ่ามือหันออกนอกตัว หักข้อมือให้หลังมือเข้าหาลำตัว

2.1 วงบน

ตัวพระ ปลายนิ้วมือจะอยู่ระดับแก้มศีรษะ

ตัวนาง ปลายนิ้วมือจะอยู่ระดับหางคิ้ว

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงใต้)

2.2 วงกลาง คือการยกลำแขนขึ้นเป็นวงโค้ง ทั้งตัวพระและตัวนางตั้งวงให้ปลายนิ้วอยู่ระดับไหล่

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงใต้)

2.3 วงหน้า คือ การตั้งวงโดยการให้ส่วนโค้งของลำแขนทอดโค้งมาข้างหน้าปลายนิ้วอยู่ระดับปาก

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงใต้)

2.5 วงบัวบาน คือการตั้งวงโดยการหงาย
ลำแขนพร้อมทั้งหักข้อศอก ให้แบฝ่ามือหงาย
หักข้อมือแทงปลายนิ้วออกไปข้าง ๆ ให้วงอยู่สูง
ระดับศีรษะ

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

นาฏยศัพท์เกี่ยวกับการใช้เท้า

1. จรดเท้า คืออาการของเท้าข้างใดข้างหนึ่งวาง
อยู่ข้างหน้า น้ำหนักตัวจะอยู่ที่เท้าหลัง
เท้าหน้าจะใช้เพียงปลายจมูกเท้าตะเบา ๆ ไว้กับ
พื้น (จมูกเท้า คือ บริเวณเนื้อ โคนนิ้วเท้า)

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

2. ประเท้า คือ อาการสืบเนื่องจากการจรดเท้า
โดยยกจมูกเท้าขึ้น ใช้สันเท้าวางกับพื้น
ย่อเข่าลงพร้อมทั้งแตะจมูกเท้าลงกับพื้นแล้วยก
เท้าขึ้น

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

3. ยกเท้า คือ การยกเท้าข้างใดข้างหนึ่งขึ้นไว้ข้างหน้า เียดปลายเท้าให้ตึง หักข้อเท้าเข้าหาลำขา ตัวพระกันเข่าออกไปข้าง ๆ ส่วนสูงระดับเข่าข้างที่ยืน ตัวนางไม่ต้องกันเข่า ส่วนสูงอยู่ต่ำกว่าเข่าข้างที่ยืน ชักสันเท้าแล้วเียดปลายนิ้วเข้าหาลำขา ตัวพระกันเข่าออกไปข้าง ๆ ส่วนสูงระดับเข่าข้างที่ยืน ตัวนางไม่ต้องกันเข่าส่วนสูงอยู่ต่ำกว่าเข่าข้างที่ยืน ชักสันเท้าแล้วเียดปลายนิ้ว

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงใต้)

4. ก้าวเท้า คือ กิริยาต่อเนื่องจากการยกเท้า เมื่อยกเท้าแล้วก็ต้องก้าวเท้า โดยนำหน้าหัวตัว โดยนำหน้าหัวตัวจะโน้มหนักไปข้างหน้า เท้าหลังย่อเข่าลงให้ดูพองาม จะแตกต่างกันระหว่างตัวพระกับตัวนาง คือตัวพระจะกันเข่าออกด้านข้าง ถ้าตัวนางจะหุบเข่า การก้าวเท้าจะมี 2 ลักษณะ คือ

4.1 ก้าวหน้า คือการวางฝ่าเท้าลงบนพื้นข้างหน้า โดยวางสันเท้าลงก่อน ตัวพระจะก้าวเฉียงปลายเท้าไปทางนิ้วก้อย กันเข่าแบะให้ได้เหลี่ยม ส่วนตัวนางวางเท้าลงข้างหน้าไม่ต้องกันเข่าปลายเท้าเฉียงไปทางนิ้วก้อยเล็กน้อย

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงใต้)

4.2 ก้าวข้าง คือการวางเท้าไปข้าง ๆ ตัว ปลายเท้าเฉียงไปทางนิ้วก้อยมาก ตัวพระไม่เปิดสันเท้า ตัวนางหลบเข่าตาม เพื่อให้ดูเหมาะสมกับการเป็นตัวนาง

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงใต้)

5. กระทั่งเท้า คือ การวางเท้าไว้ข้างหลังด้วยงมุกเท้า แล้วใช้งมุกเท้าแตะหรือกระทั่งพื้น เบา ๆ แล้วยกเท้าขึ้น

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

6. กระดกเท้า คือ กิริยาของเท้าที่ต่อเนื่องมาจากการกระทั่งเท้า วิธีกระดกเท้าต้องให้ส่วนของน่องหนีบชิดกับท้องขาให้มากที่สุด พร้อมทั้งถีบหน้าขาไปข้างหลังให้มาก ๆ หักข้อเท้า ให้หลังเท้าเข้าหาหน้าแข้ง ปลายนิ้วเท้าชี้ลง ระวังอย่าให้ปลายนิ้วเท้าบิดไปข้างใดข้างหนึ่งย่อเข่าที่ขึ้นเพื่อรับน้ำหนักตัว

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

ใบกิจกรรมที่ 1
เรื่อง นาฏยศัพท์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนศึกษาใบเนื้อหาที่ 2 คูณานาฏยศัพท์เกี่ยวกับการใช้มือและการใช้เท้า แล้วให้นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำตามที่กำหนดพร้อมกับเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน (คะแนน 30 คะแนน)

นาฏยศัพท์

นาฏยศัพท์เกี่ยวกับการใช้มือ

การจับ

- จับหงาย จับคว่ำ
- จับหลัง จับปรกข้าง
- จับปรกหน้า

การตั้งวง

- วงบน
- วงกลาง
- วงล่าง
- วงหน้า
- วงบันบาน

นาฏยศัพท์เกี่ยวกับเกี่ยวกับ

- การใช้เท้า
- จรดเท้า
- ประเท้า
- ยกเท้า
- ก้าวเท้า
- กระทุ้งเท้า
- กระดกเท้า

แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำร้ตามใบกิจกรรมที่ 1

เรื่งนาฏยศัพท

กัฒนสาระการเรี ยนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ั้ นประอมศีกษาปีที่ 6

เลข ร.ด.	ชื่ อ - สกุล	รายการประเมินทักษะ										ผลการ ประเมิน		
		1. การจับหงาย	2. การจับหลัง	3. การตั้งวงบน	4. การตั้งวงบัวบาน	5. การจรดเท้า	6. การประเท้า	7. การยกเท้า	8. การก้าวเท้า	9. กระทุ้งเท้า	10. กระดกเท้า	รวมคะแนน	ผ่าน	ไม่ ผ่าน
		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30		
1														
34														
	รวม													
สรุป	ระดับคุณภาพ	☐		ดีมาก		☐		ดี		☐		พอใช้/ปรับปรุง		

ระดับคุณภาพ

คะแนน 23 - 30 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 12 - 22 หมายถึง ดี

คะแนน 1 - 11 หมายถึง พอใช้/ปรับปรุง

รายละเอียดเกณฑ์ประเมินใบกิจกรรมที่ 1

เรื่อง นาฏยศัพท์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. การจับหงาย	หักข้อมือเข้าหาลำแขน กรีดนิ้วที่จับตั้ง นิ้วหัวแม่มือจรดข้อแรก ของปลายนิ้วชี้ กรีดนิ้ว ที่เหลือให้ปลายนิ้วชี้ขึ้น ข้างบนได้ถูกต้อง สวยงาม	หักข้อมือเข้าหาลำแขน ปลายนิ้วชี้ขึ้นข้างบน นิ้ว ไม่ตั้ง	ไม่หักข้อมือ นิ้วที่ จับไม่ตั้ง นิ้วหัวแม่มือไม่จรด กับข้อแรกของปลาย นิ้วชี้
2. การจับหลัง	จับนิ้วได้สวยงาม ส่ง แขนไปข้างหลังพลิก ข้อมือขึ้น ให้ปลายนิ้วชี้ ขึ้นข้างบน ได้ตั้งและ ห่างจากตัว	จับนิ้วได้สวยงาม ส่ง แขนไปข้างหลังพลิก ข้อมือขึ้น ให้ปลายนิ้วชี้ ขึ้นข้างบน ส่งแขน ออกไปได้ไม่ตั้ง	จับนิ้วและส่งจับไป ข้างหลังได้ไม่ค่อย ตั้งและอยู่ติดกับตัว
3. การตั้งวงบน	อธิบายการตั้งวงบนและ ปฏิบัติได้ถูกต้อง สวยงามตามลักษณะ ของการตั้งวงบนของตัว พระและตัวนาง	อธิบายการตั้งวงบนได้ ถูกต้องแต่ยังปฏิบัติได้ไม่ สวยงาม	อธิบายการตั้งวงบน ไม่ได้แต่ปฏิบัติท่า วงบนได้แต่ไม่ สวยงาม
4. การตั้งวงบัวบาน	อธิบายการตั้งวงบัวบาน พร้อมกับปฏิบัติท่าทำได้ ถูกต้องสวยงาม	อธิบายการตั้งวงบัวบาน พร้อมกับปฏิบัติท่าทำได้ แต่ยังไม่สวยงาม	อธิบายการตั้งวงบัว บานไม่ได้และ ปฏิบัติท่าทำได้ไม่ ถูกต้อง
5. การจรดเท้า	จรดเท้าได้ถูกต้องตาม แบบของท่ารำและ สวยงาม	จรดเท้าได้ถูกต้องตาม แบบของท่ารำแต่ไม่ สวยงาม	จรด ไม่ถูกต้องตาม แบบของท่ารำ

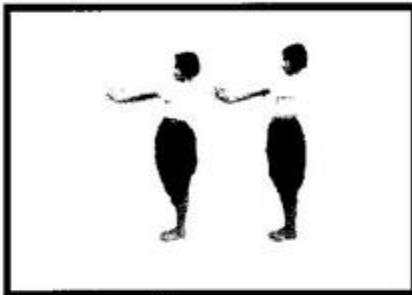
เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
6. การประเท้า	ประเท้าได้ถูกต้องตามแบบของท่าร้าและสวยงาม	ประเท้าได้ถูกต้องตามแบบของท่าร้าแต่ไม่สวยงาม	ประเท้าไม่ถูกต้องตามแบบของท่าร้า
7. การยกเท้า	ยกเท้าได้ถูกต้องตามแบบของท่าร้าและสวยงาม	ยกเท้าได้ถูกต้องตามแบบของท่าร้าแต่ยังไม่สวยงาม	ยกเท้าได้แต่ไม่ถูกต้องตามแบบของท่าร้า
8. การก้าวเท้า	ก้าวเท้าได้ถูกต้องตามแบบของท่าร้าและสวยงาม	ก้าวเท้าได้ถูกต้องตามแบบของท่าร้าแต่ยังไม่สวยงาม	ก้าวเท้าได้แต่ไม่ถูกต้องตามแบบของท่าร้า
9. การกระทุ้งเท้า	กระทุ้งเท้าได้ถูกต้องตามแบบของท่าร้าและสวยงาม	กระทุ้งเท้าได้ถูกต้องตามแบบของท่าร้าแต่ยังไม่สวยงาม	กระทุ้งเท้าได้แต่ไม่ถูกต้องตามแบบของท่าร้า
10. การกระคกเท้า	กระคกเท้าได้สูงถูกต้องตามแบบและสวยงาม	กระคกเท้าได้แต่ยังไม่ถูกต้องตามแบบของท่าร้า	ไม่สามารถกระคกเท้าไปด้านหลังให้สูงขึ้นได้

ใบกิจกรรมที่ 2
เรื่อง นาฏยศัพท์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มที่.....

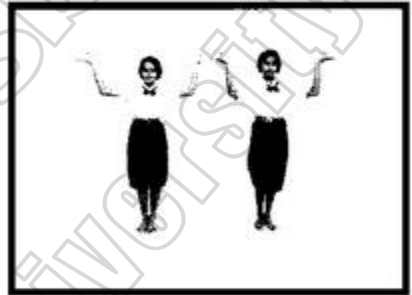
คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนชื่อทำนาฏยศัพท์ ลงได้ภาพต่อไปนี้ (คะแนน 10 คะแนน)

1.....

2.....

3.....

4.....

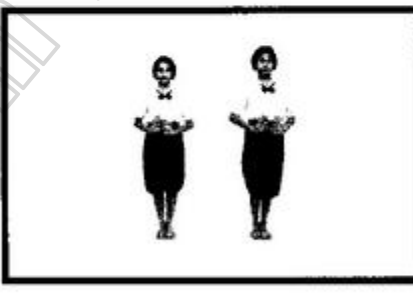
5.....

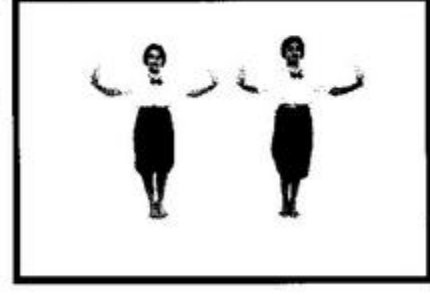
6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

ใบเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 1

ทำรูปภาพ มีดังนี้

1. จีบหงาย
2. จีบปรกข้าง
3. วงบัวบาน
4. วงหน้า
5. กระจดกเท้า
6. ก้าวเท้าหน้า
7. ยกเท้า
8. วงล่าง
9. วงกลาง
10. จีบปรกข้าง

แบบประเมินพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่องนาฏยศัพท์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มที่.....

- สมาชิก 1.....เลขที่.....
- 2.....เลขที่.....
- 3.....เลขที่.....
- 4.....เลขที่.....
- 5.....เลขที่.....
- 6.....เลขที่.....
- 7.....เลขที่.....

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม			
2. การแสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่น			
3. ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม			
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน			
5. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี			
สรุปผลการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
รวม	

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดีมาก

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ดี

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึงดี พอใช้/ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์ การประเมินพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่องนาฏยศัพท์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ หน้าที่ของตนเองในกลุ่ม	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบหน้าที่ ตั้งใจที่จะปฏิบัติ กิจกรรมอยู่ ตลอดเวลา	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบ หน้าที่ตั้งใจที่จะ ปฏิบัติกิจกรรม เป็นบางครั้ง	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบหน้าที่ ตั้งใจที่จะปฏิบัติ กิจกรรมน้อยมาก
2. การแสดงความคิดเห็นและ รับฟังผู้อื่น	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและ รับฟังผู้อื่นอยู่ เสมอ	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็น และรับฟังผู้อื่น เป็นบางครั้ง	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและ รับฟังผู้อื่นอยู่ น้อยมาก
3. ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมอยู่ ตลอดเวลา	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมบ้างเป็น บางครั้ง	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมน้อยมาก
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันอยู่ ตลอดเวลา	ให้ความ ช่วยเหลือซึ่งกัน และกันบ้าง เป็นบางครั้ง	ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันน้อย มาก
5. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	ร่วมกิจกรรมทุก ครั้งและรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่นเสมอ	ร่วมกิจกรรมทุก ครั้งและรับฟัง ความคิดเห็น ของผู้อื่นเป็น บางครั้ง	ไม่ร่วมกิจกรรม และไม่ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่น

แบบทดสอบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศป6101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่องนาฏยศัพท์

คำชี้แจง นักเรียนอ่านคำถามเลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (×)
ลงในกระดาษคำตอบ

1. นาฏยศัพท์ที่มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. ศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อตัวละคร

ข. ศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อเครื่องประดับ

ค. ศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อเกี่ยวกับท่ารำ

ง. ศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อเครื่องแต่งกายไทย

2. การตั้งวงบนตัวพระและตัวนาง ต่างกันอย่างไร

ก. ระดับของมือ

ข. การเอียงศีรษะ

ค. การตั้งนิ้วมือ

ง. ส่วนโค้งของลำแขน

3. ข้อใดเป็นนาฏยศัพท์เกี่ยวกับการใช้มือ

ก. จรด

ข. จีบ

ค. กระดก

ง. ประ

4. จากภาพเป็นลักษณะท่ารำใด

ก. จีบหงาย

ข. จีบคว่ำ

ค. จีบปรกข้าง

ง. จีบปรกหน้า

5. จากภาพตรงกับท่ารำใด

ก. วงบน

ข. วงกลาง

ค. วงบัวบาน

ง. วงหน้า

6. จากภาพเป็นลักษณะท่ารำใด

- ก. วงหน้า
- ข. วงกลาง
- ค. จีบหงาย
- ง. จีบคว่ำ

7. จากภาพคือลักษณะท่ารำใด

- ก. จรดเท้า
- ข. ก้าวข้าง
- ค. ก้าวหน้า
- ง. กระทุ้งเท้า

8. การจรดเท้าใช้ส่วนใดแตะพื้น

- ก. ปลายเท้า
- ค. จมูกเท้า

- ข. นิ้วเท้า
- ง. ส้นเท้า

9. จากภาพเป็นลักษณะท่ารำใด

- ก. กระดกเท้า
- ข. ยกเท้า
- ค. กระทุ้งเท้า
- ง. ประเท้า

10. จากภาพคือลักษณะท่ารำใด

- ก. ยกเท้า
- ข. ประเท้า
- ค. ก้าวเท้า
- ง. กระดกเท้า

เจดีย์แบบทดสอบชุดกิจกรรมที่ 1

เรื่อง นาฏยศัพท์

1. ก
2. ก
3. ข
4. ก
5. ง
6. ก
7. ก
8. ก
9. ข
10. ง

แบบบันทึกคะแนนกิจกรรม

ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่องนาฏยศัพท์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่	ชื่อ - สกุล	กิจกรรม	กิจกรรม	ทดสอบ	รวม
		ที่ 1	ที่ 2	หลังเรียน	
		30	10	10	50
1					
34					

ลงชื่อผู้ประเมิน

(นางอภิญญา เวียงใต้)

ครู โรงเรียนบ้านแสงโทน

ชุดกิจกรรมที่ 2

เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

จัดทำโดย

นางอภิญญา เวียงใต้

ครู โรงเรียนบ้านแสงโทน อำเภอประโคนชัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต

คู่มือครู

ชุดกิจกรรมที่ 2

เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

คำชี้แจง สำหรับชุดกิจกรรมที่ 2

ชุดกิจกรรมเรื่องนี้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง
ซึ่งประกอบด้วย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ
 - 1.1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
 - 1.2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวและปฏิบัติท่ารำสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้ถูกต้อง

- 1.3. สามารถบอกประวัติความเป็นมาลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโขน

- 1.4. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
- 1.5. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่ารำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

2. ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมที่ 2 มีดังนี้

- 2.1 คู่มือครู 1 ฉบับ
- 2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ 1 ฉบับ
- 2.3 สื่อ / อุปกรณ์ประกอบชุดกิจกรรม มีดังนี้
 - 2.3.1 ใบคำสั่ง
 - 2.3.2 ใบความรู้ เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทย
 - 2.3.3 ใบกิจกรรมที่ 1
 - 2.3.4 ใบเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 1
 - 2.3.6 ใบกิจกรรมที่ 2 (การฝึกภาษาทำนาฏศิลป์ไทย)

2.3 แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 2

2.4 เฉลยแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 2

3. บทบาทของครู

- 3.1 ศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรม
- 3.2 จัดเตรียมเอกสาร อุปกรณ์ก่อนประกอบกิจกรรมประจำชุดการสอนให้พร้อม
- 3.3 ศึกษาและทดลองใช้สื่อ อุปกรณ์ก่อนนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.4 นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม และดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอนไปตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
- 3.5 นักเรียนช่วยกันศึกษา ใบคำสั่ง ใบเนื้อหา ใบกิจกรรม ใบเฉลยคำตอบกิจกรรม และทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
- 3.6 ครูแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม
- 3.7 เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมแล้ว ครูต้องทำการทดสอบประจำชุดกิจกรรม
- 3.8 ให้นักเรียนดูเฉลยหลังจากทำแบบทดสอบ

ใบคำสั่ง

ให้นักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาศึกษาการแสดงผลงานนาฏศิลป์ไทย
2. ศึกษารูปร่างการปฏิบัติท่ารำ ให้นักเรียนปฏิบัติตาม
3. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม
4. ศึกษาใบความรู้
5. ฝึกปฏิบัติท่ารำตามใบกิจกรรมที่ 1
6. ทำใบกิจกรรมที่ 2
7. ดูใบเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 2
8. ทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 2 พร้อมเฉลยคำตอบ

ใบความรู้
เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในใบความรู้ พร้อมกับฝึกปฏิบัติท่ารำตามที่กำหนด

ภาษาทำนาฏศิลป์ หมายถึง การแสดงกิริยาท่าทางนาฏศิลป์เพื่อความสวยงามและสื่อความหมายแทนคำพูด โดยไม่ใช้เสียงเปล่งออกมา แต่อาศัยส่วนต่างๆของร่างกาย แสดงเป็นท่าทางสื่อให้ผู้ชมเข้าใจ

กิริยาท่าทางที่แสดงออกมาเป็นภาษาทำนาฏศิลป์นี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ภาษาทำนาฏศิลป์ที่ใช้กิริยาท่าทางแทนคำพูด เช่น คิ้วเรา ข้ม ปฏิสเทร เรียก เขื้อเขิญ คำจูน รุ่งเรือง ฯลฯ
2. ภาษาทำนาฏศิลป์ที่ใช้กิริยาท่ารำแสดงอาการหรืออิริยาบถ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน ฯลฯ
3. ภาษาทำนาฏศิลป์ที่ใช้กิริยาท่ารำที่แสดงอารมณ์ภายใน เช่น รัก อาย โกรธ ดีใจ โศกเศร้า

ภาษาท่านาฏศิลป์ที่ใช้กริยาท่าทางแทนคำพูด

ทำยิ้ม

ใช้มือซ้ายจับคาง หันจับเข้ามาใกล้ปาก

ตัวนาง ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

ทำท่าขน

เป็นการยกฝ่ามือแบตะแคงสูงระดับศีรษะ เอียง
ด้านตรงข้ามกับมือที่ยก
(ถ้าใช้กับผู้แสดงที่เสมอกันหรือต่ำกว่าก็ใช้นิ้วชี้
แทนได้)

ตัวนาง ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

ทำปฏิเสธ , ห้าม

ตั้งวงหน้าสันข้อมือและปลายนิ้วเล็กน้อย

ตัวนาง ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

ภาษาทำนาฏศิลป์ที่ใช้กิริยาท่าทางแสดงอาการหรืออริยาบถ

ทำยืน

ตัวพระ ใช้เท้าขวาขึ้นรับน้ำหนัก ส่วนเท้าซ้ายวางเท้าเหลื่อมเท้าขวา คืบเข่าซ้าย เชีดปลายนิ้วเท้าซ้าย มือขวาเท้าสะเอว มือซ้ายแบฝ่ามือวางแนบไว้ที่หน้าขา

ตัวนาง ขึ้นด้วยเท้าขวา เท้าซ้ายวางเหลื่อมไว้ เชีดปลายนิ้วเท้าซ้าย มือขวาจับหงายที่ชายพก มือซ้ายแบมือวางบนหน้าขาซ้าย เขยิบคางขึ้นตั้ง ศีรษะเอียงซ้าย กคไหลซ้าย

ตัวนาง ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

ทำเดิน

ตัวพระ ก้าวเท้าซ้าย ศีรษะเอียงซ้าย มือทั้งสองหุบจับ แล้วปล่อยจับมือขวาดั้งวงล่าง มือซ้ายตั้งมือเขยิบคางขึ้นตั้งข้างลำตัว กลับศีรษะมาเอียงด้านขวา

ตัวนาง ก้าวเท้าซ้าย ศีรษะเอียงซ้าย มือทั้งสองหุบจับข้างลำตัว เลื่อนมือขวามาปล่อยจับดั้งวงล่าง มือซ้ายตั้งมือเขยิบคางขึ้นตั้งข้างลำตัว กลับศีรษะมาเอียงด้านขวา

ตัวนาง ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

ทำนั่งตัวพระตัวนาง

ตัวพระ นั่งพับเพียบไปทางขวา แยกเท้าซ้ายออกให้เท้าซ้ายวางหน้าหัวเข่าขวา มือซ้ายเขยิบคางมือตั้งบนหน้าขาซ้าย มือขวาวางอแขนแบมือตั้งบนขาขวา

ตัวนาง นั่งพับเพียบไปทางขวา เชีดปลายนิ้วเท้ามาด้านหน้าเท้าขวาซ้อนบนเท้าซ้าย มือซ้ายแบมือวางบนหน้าขาด้านนอกหนึ่งแบแตะหน้าขา อีกมือหนึ่งแบแตะเหนือเข่า

ตัวนาง ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

ทำนั่งคุกเข่า

ตัวพระ นั่งทับส้นเท้าที่ตั้งขึ้น โดยให้เข่า
ติดพื้น ก้นเข่า มือทั้งสองแบและข้างหน้าขา

ตัวนาง นั่งทับส้นเท้าที่ตั้งขึ้น โดยให้เข่า
ติดพื้น เข่าติดกัน มือทั้งสองแบและหน้าขา
เหนือเข่า

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

ภาษาท่านาฏศิลป์ที่ใช้กริยาท่าทางแสดงอารมณ์ภายใน

ทำรัก

มือทั้งสองแบทาบฐานไหลไขว้กันระดับอก

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

ทำโกรธ

เป็นการใช้ฝ่ามือข้างใดข้างหนึ่งถูที่ก้านคอได้
ไบหูไปมา แล้วกระซากลง

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงไค้)

ท่าเศร้า, เสียใจ

มือไขว่กันแบบทาบระดับหน้าขา เอียงแล้วก้ม
หน้าเล็กน้อย

ตัวนาง

ตัวพระ

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงใต้)

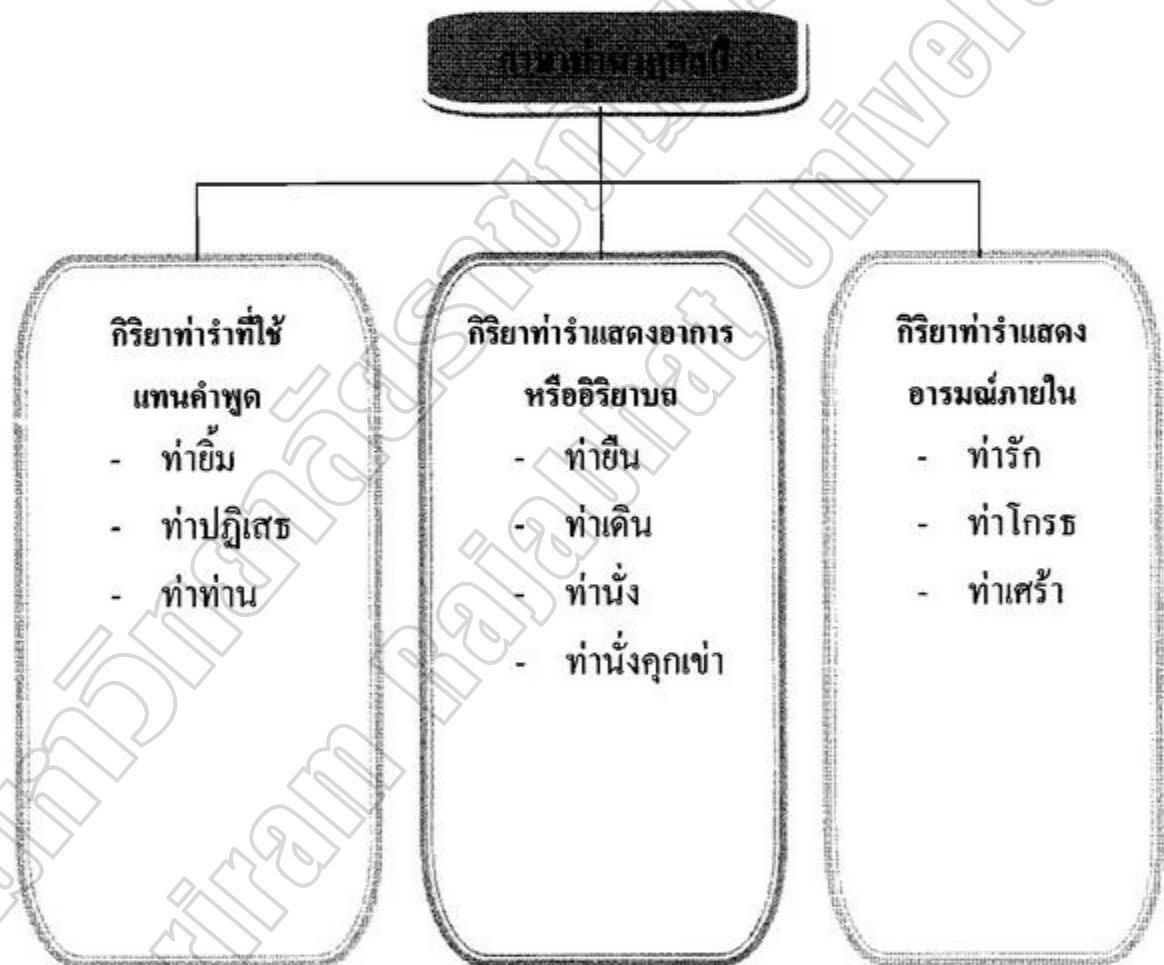

ใบกิจกรรมที่ 1
เรื่องภาษาท่านาฏศิลป์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติภาษาท่านาฏศิลป์ไทยตามท่าร่าที่กำหนดให้พร้อมกับเตรียม
นำเสนอหน้าชั้นเรียน

รายละเอียดเกณฑ์ประเมินใบกิจกรรม

เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. ทำข้ม	ปฏิบัติท่ารำตามอารมณ์ ได้ถูกต้องสวยงาม	ปฏิบัติท่ารำตามอารมณ์และ ถูกต้องแต่ยังไม่สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้แต่ ยังไม่ถูกต้อง
2. ทำท่า	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องแต่ยัง ไม่สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้แต่ ยังไม่ถูก
3. ทำปฏิเสธ	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องแต่ยัง ไม่สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้แต่ ยังไม่ถูก
4. ทำยืน	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องแต่ยัง ไม่สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้แต่ ยังไม่ถูก
5. ทำเดิน	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องแต่ยัง ไม่สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้แต่ ยังไม่ถูก
6. ทำนั่ง	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องแต่ยัง ไม่สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้แต่ ยังไม่ถูก
7. ทำรัก	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องแต่ยัง ไม่สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้แต่ ยังไม่ถูก
8. ทำโกรธ	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องแต่ยัง ไม่สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้แต่ ยังไม่ถูก
9. ทำเศร้า	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องแต่ยัง ไม่สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้แต่ ยังไม่ถูก
10. ทำนั่งคุกเข่า	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้อง สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องแต่ยัง ไม่สวยงาม	ปฏิบัติท่ารำได้แต่ ยังไม่ถูก

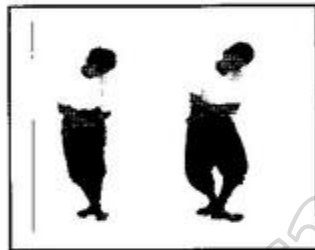
ใบกิจกรรมที่ 2
เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม โยงข้อความให้ตรงกับรูปภาพภาษาทำนาฏศิลป์ต่อไปนี้

(จำนวน 5 ข้อ 10 คะแนน)

1.

ก. เจ้าค่อยเดินจร

2.

ข. โईแสนอาลัย

3.

ค. ปวงภัยอย่าได้มาต้อง

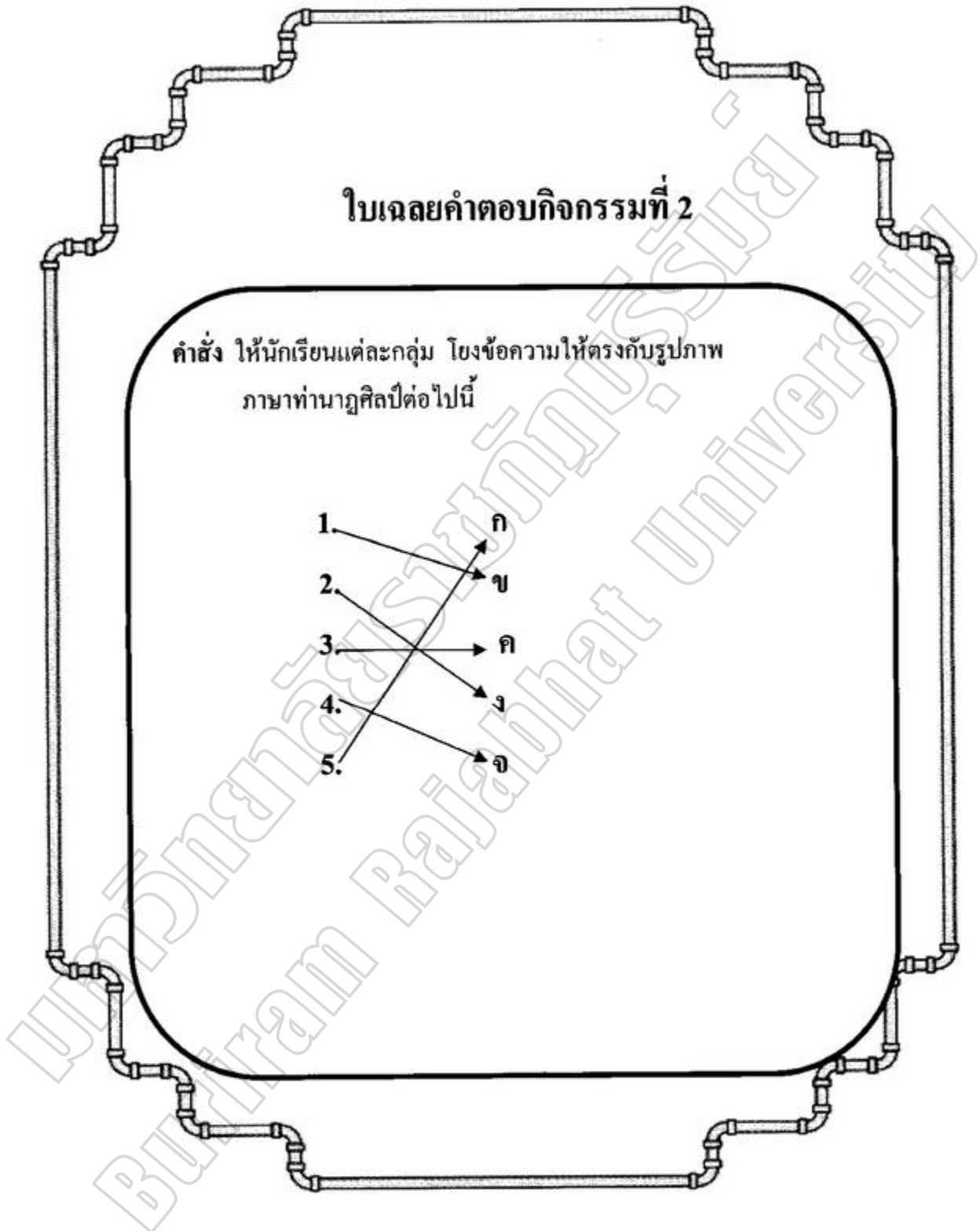
4.

ง. ผู้มีพระคุณ

5.

จ. ด้วยรักและผูกพัน

แบบประเมินพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทย
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
กลุ่มที่.....

- สมาชิก 1.....เลขที่.....
- 2.....เลขที่.....
- 3.....เลขที่.....
- 4.....เลขที่.....
- 5.....เลขที่.....
- 6.....เลขที่.....
- 7.....เลขที่.....

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม			
2. การแสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่น			
3. ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม			
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน			
5. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี			
สรุปผลการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
รวม	

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดีมาก

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ดี

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึงดี พอใช้/ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....

เกณฑ์ การประเมินพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ หน้าที่ของตนเองในกลุ่ม	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบหน้าที่ ตั้งใจที่จะปฏิบัติ กิจกรรมอยู่ ตลอดเวลา	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบ หน้าที่ตั้งใจที่จะ ปฏิบัติกิจกรรม เป็นบางครั้ง	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบหน้าที่ ตั้งใจที่จะปฏิบัติ กิจกรรมน้อยมาก
2. การแสดงความคิดเห็นและรับฟัง ผู้อื่น	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและ รับฟังผู้อื่นอยู่ เสมอ	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็น และรับฟังผู้อื่น เป็นบางครั้ง	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและ รับฟังผู้อื่นอยู่ น้อยมาก
3. ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมอยู่ ตลอดเวลา	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมบ้างเป็น บางครั้ง	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมน้อยมาก
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันอยู่ ตลอดเวลา	ให้ความ ช่วยเหลือซึ่งกัน และกันบ้าง เป็นบางครั้ง	ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันน้อย มาก
5. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	ร่วมกิจกรรมทุก ครั้งและรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่นเสมอ	ร่วมกิจกรรมทุก ครั้งและรับฟัง ความคิดเห็น ของผู้อื่นเป็น บางครั้ง	ไม่ร่วมกิจกรรม และไม่ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่น

แบบทดสอบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X)

ลงในกระดาษคำตอบ

1. ภาษาทำนาฏศิลป์ มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. การตั้งวง	ข. การยิ้ม
ค. การจับ	ง. การยกเท้า
2. การแสดงภาษาทำนาฏศิลป์มีความสัมพันธ์กับใด

ก. คนตรี	ข. เครื่องแต่งกาย
ค. ทำนอง	ง. ความหมาย
3. ภาษาทำนาฏศิลป์ที่ใช้สื่อความหมายอารมณ์ภายในคือข้อใด

ก. ทำรัก	ข. ทำขึ้น
ค. ทำนั่ง	ง. ทำเดิน
4. ภาษาทำนาฏศิลป์ข้อใดเป็นการแสดงอิริยาบถ

ก. ทำเสร์้า	ข. ทำอาย
ค. ทำนั่ง	ง. ทำยิ้ม
5. การแสดงภาษาทำนาฏศิลป์เป็นการแสดงเพื่อสิ่งใด

ก. เพื่อสื่อความหมายแทนคำพูด	ข. เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน
ค. เพื่อเป็นการออกกำลังกาย	ง. เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด
6. การตั้งวงมาด้านหน้า สันปลาขนิ้วเล็กน้อย ตรงกับภาษาทำนาฏศิลป์ข้อใด

ก. เสร์้า	ข. รัก
ค. ปฏิเสธ	ง. อาย

7. จากภาพเป็นลักษณะภาษาท่ารำใด

- ก. ท่าโสกเศร้า
- ข. ท่าปฏิเสธ
- ค. ท่ารัก
- ง. ท่าท้อ

8. จากภาพเป็นลักษณะภาษาท่ารำใด

- ก. ท่าโสกเศร้า
- ข. ท่ารัก
- ค. ท่าอาย
- ง. ท่าโกรธ

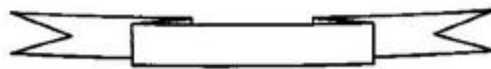
9. จากภาพเป็นลักษณะภาษาท่ารำใด

- ก. ท่ายิ้ม
- ข. ท่ารัก
- ค. ท่าอาย
- ง. ท่าปฏิเสธ

10. การแบมือไขว้ระดับหน้าขา ก้มหน้าเล็กน้อย ตรงกับภาษาท่านาฏศิลป์ข้อใด

- ก. รัก
- ข. อาย
- ค. โสกเศร้า
- ง. โกรธ

เฉลยแบบทดสอบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ศึกษานาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

1. ข
2. ง
3. ก
4. ค
5. ก
6. ค
7. ง
8. ก
9. ข
10. ค

ชุดกิจกรรมที่ 3

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการแสดง

จัดทำโดย

นางอภิญญา เวียงใต้

โรงเรียนบ้านแสดงโทน อำเภอประโคนชัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

คู่มือครู

ชุดกิจกรรมที่ 3

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุด รำลึกการบูชาปูตาแสงโตน : ประวัติการแสดง

คำชี้แจง สำหรับชุดกิจกรรมที่ 1

ชุดกิจกรรมเรื่องนี้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง
ซึ่งประกอบด้วย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ
 - 1.1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
 - 1.2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวและปฏิบัติท่ารำสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้ถูกต้อง
 - 1.3. สามารถบอกประวัติความเป็นมาลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุดรำลึกการบูชาปูตาแสงโตน

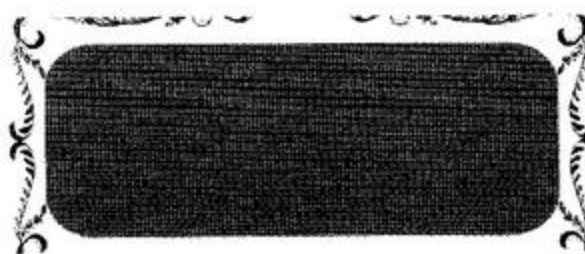
- 1.4. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
- 1.5. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่ารำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

2. ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมที่ 3 มีดังนี้

- 2.1 คู่มือครู 1 ฉบับ
- 2.2 สื่อ / อุปกรณ์ประกอบชุดกิจกรรม มีดังนี้
 - 2.2.1 ใบคำสั่ง
 - 2.2.2 ใบความรู้ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด รำลึกการบูชาปูตาแสงโตน : ประวัติการแสดง
 - 2.2.3 ใบกิจกรรมที่ 1
 - 2.2.4 ใบเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 1
 - 2.2.5 ใบกิจกรรมที่ 2 ฝึกทักษะการร้องเพลงรำลึกการบูชาปูตาแสงโตน
- 2.3 แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 3
- 2.4 เฉลยแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 3

3. บทบาทของครู

- 3.1 ศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรม
- 3.2 จัดเตรียมเอกสาร อุปกรณ์ก่อนประกอบกิจกรรมประจำชุดการสอนให้พร้อม
- 3.3 ศึกษาและทดลองใช้สื่อ อุปกรณ์ก่อนนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.4 นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนไปตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
- 3.5 นักเรียนช่วยกันศึกษา ใบคำสั่ง ใบเนื้อหา ใบกิจกรรม ใบเฉลยคำตอบกิจกรรม และทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
- 3.6 ครูแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม
- 3.7 เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมแล้ว ครูต้องทำการทดสอบประจำชุดกิจกรรม
- 3.8 ให้นักเรียนดูเฉลยหลังจากทำแบบทดสอบ

ใบคำสั่ง

ให้นักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดูวิดีโอทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย
ชุดรำลึกการะบุชาปูตาแสงทอง : ประวัติการแสดง
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
3. ศึกษาใบความรู้ แล้วทำกิจกรรมตามใบกิจกรรมที่ 1
4. เฉลยคำตอบตามใบกิจกรรมที่ 1
5. ทำกิจกรรมตามใบกิจกรรมที่ 2 (ฝึกทักษะการร้องเพลง)
6. ทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 3 พร้อมเฉลยคำตอบ

ใบความรู้

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการแสดง

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาข้อความในใบเนื้อหา ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

1. ประวัติชุมชนบ้านแสดงโทน

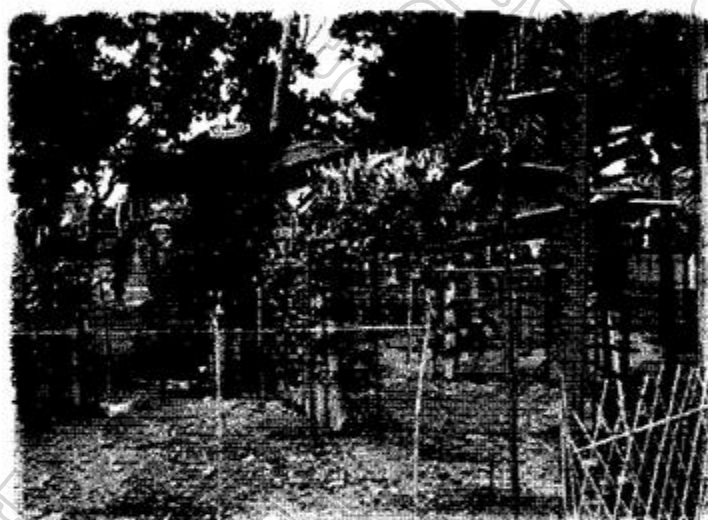
บ้านแสดงโทนเป็นชุมชนโบราณตั้งอยู่ในเขตบ้านแสดงโทน ตำบลแสดงโทน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศใต้ ตามถนนสายบุรีรัมย์—ประโคนชัย ระยะทาง 25 กิโลเมตร ทางหลวงตัดผ่ากลางชุมชนโบราณ มองเห็นคันดินเป็นแนวสูงประมาณ 5—8 เมตร อยู่สองข้างทาง ชุมชนโบราณแห่งนี้มีลักษณะเป็นรูปกลมรีตามแนวตะวันออกและตะวันตก ยาวประมาณ 1,000 เมตร กว้าง 750 เมตร มีคูเมืองโอบอยู่นอกคันดินด้านที่ตั้งสถานีอนามัยแสดงโทนในปัจจุบัน มีเนินดินซึ่งมีก้อนหินกระจัดกระจายเข้าใจว่าเคยมีศาสนสถาน แต่ปัจจุบันเป็นที่ตั้งศาลเจ้าพ่อแสดงโทนเรียกว่าศาลปู่เจ้าหรือกะโถมณีชะตากงเสราะ เป็นศาลเจ้าสร้างด้วยไม้ระแนง หลังคามุงสังกะสีและพื้นเป็นปูนซีเมนต์ ทั้งคูน้ำคันดิน (ที่เหลืออยู่ริมทางหลวง) และเนินดินศาลเจ้าพ่อแสดงโทน ได้ประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานแล้ว นอกจากนี้ยังพบหลักฐานอื่นที่สำคัญคือ สระน้ำโบราณรูปสี่เหลี่ยมในเขตวัดแสดงโทน 2 สระ พบเศษภาชนะดินเผาและใบเสมา ซึ่งเข้าใจว่าบริเวณนี้เคยเป็นศาสนสถานสำคัญประจำชุมชนโบราณ (กรมศิลปากร. 2532. “แผนที่ทางโบราณคดีจังหวัดบุรีรัมย์”. มปท. หน้า 97)

2. งานประเพณีประจำปีแห่ตาปู่เนี่ยะตากงเสราะ

นับแต่บรรพบุรุษโบราณกาลมา ชาวบ้านแสดงโทนจะนับถือบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว โดยให้ความเชื่อและนับถือบูชาศาลเจ้าพ่อแสดงโทนหรือกะโถมณีชะตากงเสราะ ว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้านทุกคนให้ความเคารพศรัทธาจนกระทั่งจัดเป็นงานประจำปีของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการจัดงานที่ยิ่งใหญ่ตรงกับช่วงเทศกาลสงกรานต์ มีกำหนด 3 วัน 3 คืน คือวันแรม 15 ค่ำ เดือน 5, วันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 6, วันขึ้น 2 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปีโดยมีความเชื่อว่าเนี่ยะตากงเสราะ ช่วยคุ้มครองดูแลลูกหลานของชาวบ้านแสดงโทน ให้มีความสุข ช่วยเรียกฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล มีความอุดมสมบูรณ์ ช่วยให้การทำมาหากินเจริญก้าวหน้าสืบต่อไป

3. พิธีบายศรีสวรรค์คีรี

บายศรีสวรรค์คีรี เป็นการจัดทำเพื่อร่วมประกอบในงานประจำปีประเพณีแห่ดาปูเนี้ยะตากงเสราะ ซึ่งลักษณะในการจัดพิธีบายศรีนี้จะจัดบริเวณลานกว้างหน้าวัด รูปแบบการจัดจะตั้งให้เป็นทิศ 8 ทิศ และตรงกลางอีกหนึ่งจุด โดยใช้ต้นกล้วยประกอบเป็นฐานจำนวน 54 ต้น จัดไว้ทิศละ 6 ต้น เพื่อเป็นฐานสำหรับประดับตกแต่งด้วยดอกไม้ให้ดูสวยงามและมีโอ่งน้ำไว้ตามทิศ ๆ ละ 1 ใบ ตั้งไว้ตรงกลางอีก 3 ใบ เพื่อไว้สำหรับทำพิธี ซึ่งในพิธีจะมีการสาดน้ำไปตามทิศต่าง ๆ ในการจัดพิธีบายศรีสวรรค์คีรีนี้ จะจัดทำทั้งตอนเช้าและตอนบ่าย ของทุกวัน รวมเป็นเวลา 3 วัน 3 คืน

ภาพประกอบ : การร่วมงานประเพณีแห่ดาปูเนี้ยะตากงเสราะ
(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงใต้)

4. ประวัติการแสดงชุดรำลึกการะบูชาปู่ตาแสดงโชน

รำลึกการะบูชาปู่ตาแสดงโชน เป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ ที่คิดประดิษฐ์ขึ้นมาโดยนางอภิญญา เวียงใต้ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแสดงโชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จากการได้เห็นคุณค่าของงานประเพณีแห่ดาปูเนี้ยะตากงเสราะซึ่งเป็นประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์และเป็นงานประจำปีของชุมชนบ้านแสดงโชน

ลักษณะการแสดง เป็นการสื่อความหมายให้เข้าใจด้วยภาษาท่ารำนานาฏศิลป์ไทย เพื่อให้ตรงกับความหมายของเนื้อเพลงและดนตรีที่จัดทำขึ้นมาใหม่ ซึ่งออกในแนวเขมรโบราณ มีการใช้มือและการวางเท้าที่เรียกว่า การเคี้ยวเท้า การใช้ลำตัวที่อ่อนช้อยและสวยงามด้วยท่วงท่าลีลา พร้อมกับการแปรแถว

ดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงชุด รำบายศรีสวรรค์คีรี ใช้เครื่องดนตรี วงกันตรึมโบราณ อันประกอบด้วย กลองกันตรึม ซอด้วงเอก ฉิ่ง ฉาบ ประกอบกับเนื้อร้อง ที่เรียบเรียงขึ้นมาใหม่

5. การแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโขน

(ที่มาของภาพ : อภิญญา เวียงใต้)

1. เก้าผมมวข
2. ไส้เกี้ยวบูชา
3. จรหู ต่างหู
4. เสื้อโขนนางสีเนื้อ ทับด้วยผ้าสีทองเย็บติดกับเสื้อโขนนาง
5. ผ้านุ่งสีทองชั้นใน ทับด้วยผ้าถุงลายสาคร (ลายพื้นเมืองเขมร)
6. สไบพลีทสีทอง เย็บติดตรงกลางระหว่างผ้านุ่ง
7. เครื่องประดับใช้เครื่องทอง เช่น กรองคอ รัดคั้นแขน ข้อมือ เข็มขัด ห้อยหน้า สร้อยตัว

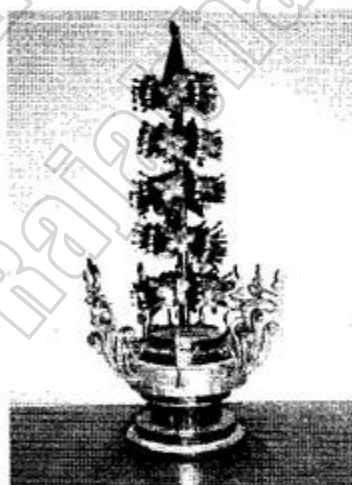
6. ลักษณะของการแสดง

ใช้ผู้แสดงเป็นหญิงล้วน จำนวนผู้แสดง 6 คน ขึ้นไป

7. อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง

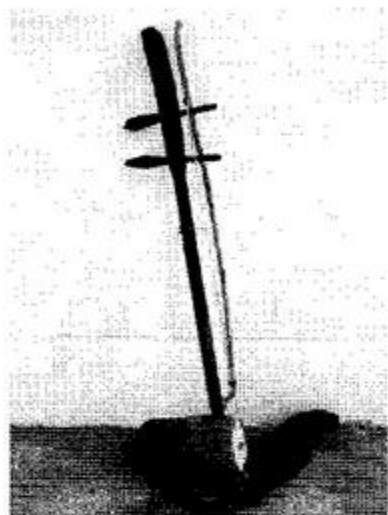
บายศรีสวรรค์คีรี ใช้ถือคนละ 1 อัน

8. โอกาสที่ใช้ในการแสดง

ใช้แสดงงานประเพณีประจำปีเนื้ยะตากงเสราะะ งานต้อนรับ งานอวยพร และงานรื่นเริงต่าง ๆ ทั่วไป

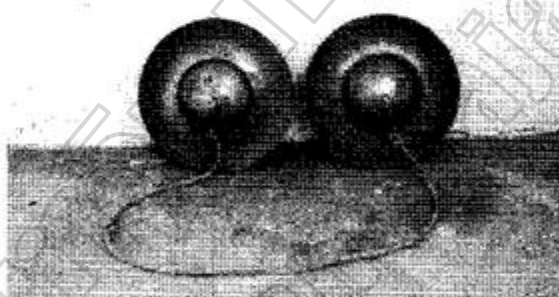
9. ทักษะการร้องเพลงรำสัการะบูชาปู่ตามแสดงโทน
เครื่องดนตรีประกอบการบรรเลง

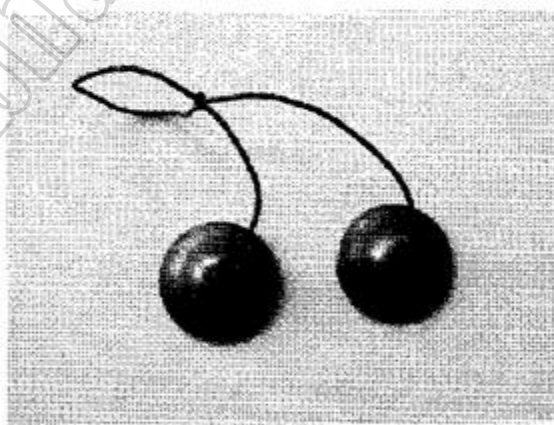
1. ซอด้รวเอก

2. กลองกันตรีม

3. กลอง

4. กลอง

เพลงรำลึกการบูชาปู่ตาแสงโตน

คำร้อง อภิญญา เวียงไค้, สวัสดิ์ กระจิมย์

ทำนอง อัสรา , เลี้ยว

ขับร้อง อภิญญา เวียงไค้

เพลงอัสรา

ขอน้อมประนมวันทาของขมาปู่ตาชาย (ซ้ำ)

ลูกหลานแสงโตนรวมใจขอถวายกราบไหว้บูชา (ซ้ำ)

รำรำบายศรีสวรรค์คีรีประเพณีสืบมา (ซ้ำ)

เนื้ะตากงเสราะศูนย์รวมศรัทธา น้อมวันทาสักการะ (ซ้ำ)

ยิ่งใหญ่เก๋าก่อนเคยรุ่งเรืองเป็นเมืองโบราณ

แสงโตนมีคูเมือง 3 ชั้นเป็นป้อมปราการปกป้องผองภัย

ทรัพย์สินเงินทองมากมายอยู่ในหัวใจต้องขยันทำกิน

ลูกหลานนางอรพิมพ์เคยไต่บันไดขานนานมา

วันแรม 15 ค่ำ เดือน 5 อัญเชิญเทวาทิ้งหลายมาอวยชัย (ซ้ำ)

3 วัน 3 คืนร่วมใจ แซ่ขร้อกราบไหว้ร่วมใจศรัทธา

อยู่ไหนให้มาเยือนถิ่นรอยทรัพย์สินสุภาพชื่นตา

แสงโตนโชคดีถ้วนหน้า ขอขมาเนื้ะตากงเสราะ (ซ้ำ)

ขอพรให้มีความสุขไม่มีทุกข์เภทภัยนานา

การงานเจริญก้าวหน้าพิชิตพรณัฎฐาข้าวปลาสมบูรณ์

พวกเราขอน้อมตั้งจิตน้อมอุทิศทำดีคำคุณ (ซ้ำ)

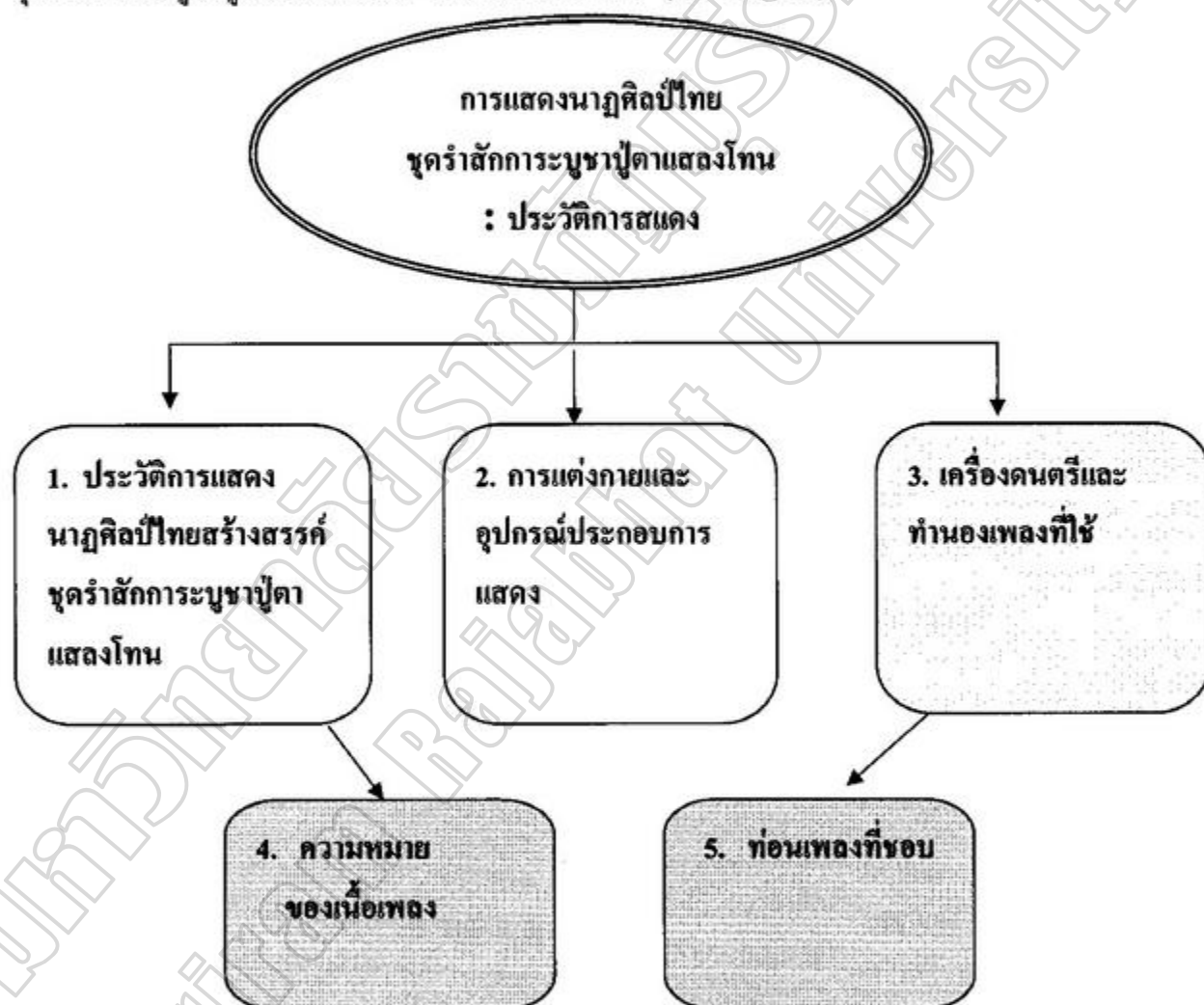
ผลบุญจึงได้เกื้อหนุนเงินทองเพิ่มพูน โชคดีมีชัย (ซ้ำ)

(คนตรีบรรเลงทำนองเพลงเลี้ยว)

ใบกิจกรรมที่ 1

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการสแดง
 กลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....

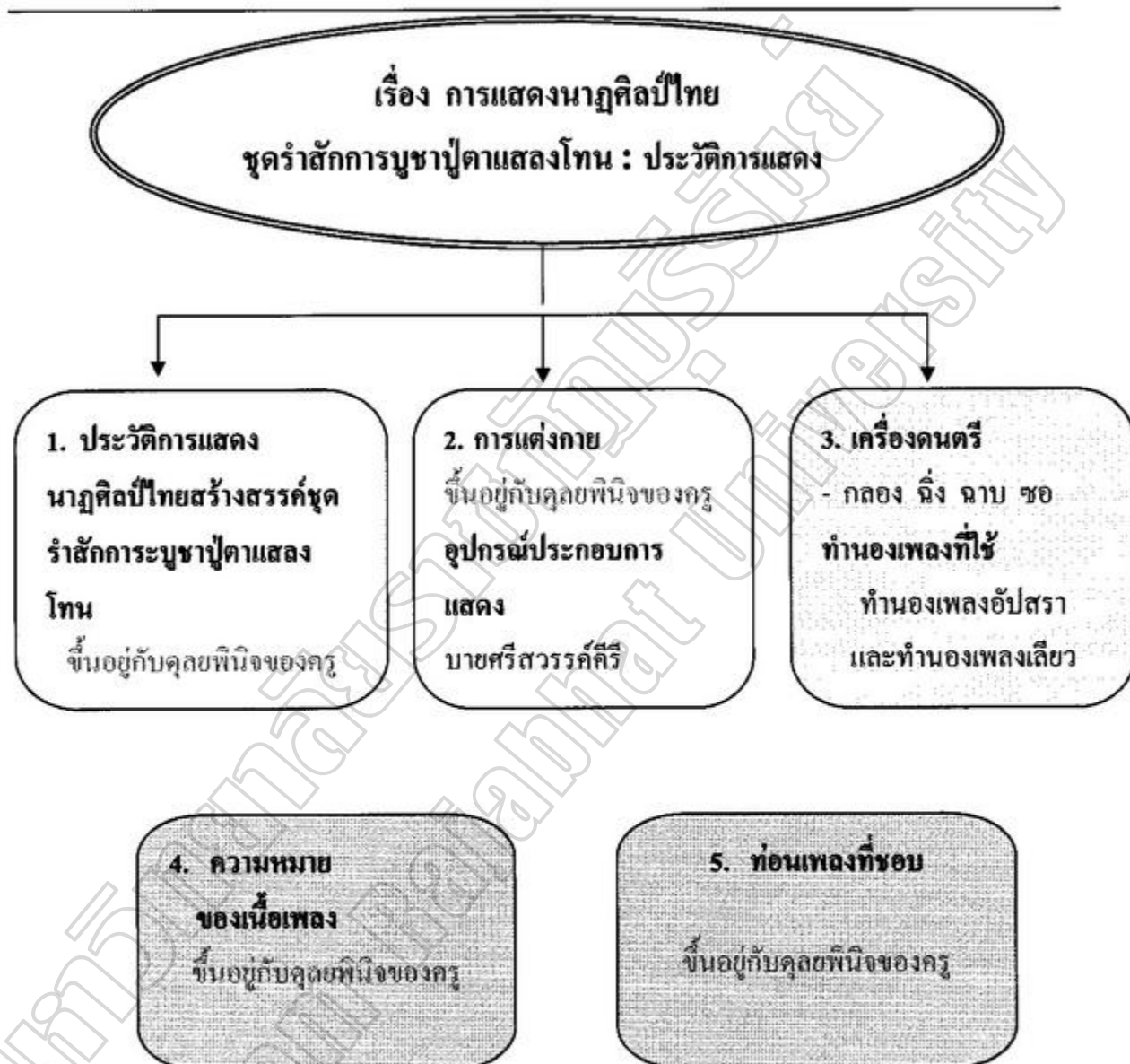
คำสั่ง ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ได้ศึกษาลงในผังความคิด เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย
 ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการสแดง (10 คะแนน)

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางอภิญญา เวียงใต้)

เฉลยใบกิจกรรมที่ 1

หมายเหตุ ได้คะแนนตั้งแต่ 16 คะแนนขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

สรุป ได้ระดับคุณภาพ

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นางอภิญญา เวียงใต้)

ใบกิจกรรมที่ 2

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : ทักษะการร้องเพลง

กลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม..... ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำสั่ง ให้นักเรียนฝึกร้องเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน พร้อมกับนำเสนอหน้าชั้นเรียน

เพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน

คำร้อง อภิญญา เวียงไค้, สวัสดิ์ คะรุรัมย์

ทำนองเพลง อัปสรฯ , เลี้ยว

ขับร้อง อภิญญา เวียงไค้

-ร้องเพลงอัปสรฯ-

ขอน้อมประนมวันทาของขมาปู่ตาชาย (ซ้ำ)

ลูกหลานแสดงโทนรวมใจขอถวายกราบไหว้บูชา (ซ้ำ)

รำรำบายศรีสวรรค์คีรีประเพณีสืบมา (ซ้ำ)

เนี่ยะตากงเสราะศูนย์รวมศรัทธาน้อมวันทาสักการะ (ซ้ำ)

ยิ่งใหญ่เก่าก่อนเคยรุ่งเรืองเป็นเมืองโบราณ

แสดงโทนมีคูเมือง 3 ชั้นเป็นป้อมปราการปกป้องผองภัย

ทรัพย์สินเงินทองมากมายอยู่ในหัวใจต้องขยันทำกิน

ลูกหลานนางอรพิมพ์เคยได้ขึ้นเล่าขานนานมา

วันแรม 15 ค่ำ เดือน 5 อัญเชิญเทวาทังหลายมาอวยชัย (ซ้ำ)

3 วัน 3 คืนร่วมใจ แซ่ขร้อกราบไหว้ร่วมใจศรัทธา

อยู่ไหนให้มาเยือนถิ่นรอยทรัพย์สินสุขภาพชื่นตา

แสดงโทน โชคดีถ้วนหน้า ขอขมาเนี่ยะตากงเสราะ (ซ้ำ)

ขอพรให้มีความสุขไม่มีทุกข์เภทภัยนานา

การงานเจริญก้าวหน้าพืชพรรณธัญญาข้าวปลาสมบูรณ์

พวกเราขอน้อมตั้งจิตน้อมอุทิศทำดีคำคุณ (ซ้ำ)

ผลบุญจงได้เกื้อหนุนเงินทองเพิ่มพูน โชคดีมีชัย (ซ้ำ)

(คนตรีบรรเลงทำนองเพลงเลี้ยว)

แบบประเมินทักษะการร้องเพลง

เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการะบุชาปูตาแสงโตน : ทักษะการร้องเพลง
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ความไพเราะของน้ำเสียง	ความไพเราะของการเดินเสียง	ความถูกต้องของจังหวะและทำนอง	การออกเสียงอักษรพยัญชนะ	บุคลิก ดีตา อารมณ์	รวม คะแนน	ผล การประเมิน	
		4	4	4	4	4		20	ผ่าน
1									
34									
	รวม								
สรุประดับคุณภาพ		☐	ดีมาก	☐	ดี	☐	พอใช้/ปรับปรุง		

ระดับคุณภาพ

คะแนน 16 - 20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11 - 15 หมายถึง ดี

คะแนน 1 - 10 หมายถึง พอใช้/ปรับปรุง

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(.....)

รายละเอียดเกณฑ์ประเมิน

เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการบูชาปูตามแสดงโขน : ทักษะการร้องเพลง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์ การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
ความไพเราะของ น้ำเสียง	น้ำเสียงไพเราะ กังวานชัดเจน เสียงดังฟังชัด	น้ำเสียงไพเราะ ชัดเจนดี	น้ำเสียงไพเราะแต่ ยังไม่ชัดเจน	น้ำเสียงไม่ ชัดเจน เสียงเบา
ความไพเราะของ การเอื้อนเสียง	เอื้อนเสียงได้ ไพเราะชัดเจน	เอื้อนเสียงได้ ชัดเจนแต่ยังไม่ ไพเราะ	เอื้อนเสียงได้ แต่ ยังไม่ถูกต้อง เป็น บางท่อนของเพลง	เอื้อนเสียงไม่ได้
ความถูกต้องของ จังหวะและ ทำนอง	ร้องได้ถูกต้อง ตามจังหวะและ ทำนองได้ทั้ง เพลง	ร้องได้ถูกต้อง ตามจังหวะและ ทำนองได้เกือบ ทั้งเพลง	ร้องได้ถูกต้องตาม จังหวะและทำนอง ได้เป็นบางท่อน	ร้องไม่ถูก จังหวะและ ทำนองเพลง
การออกเสียง อักขระพยัญชนะ	ออกเสียงอักขระ พยัญชนะได้ ถูกต้องทุกคำ	ออกเสียงอักขระ พยัญชนะได้ เกือบทุกคำ	ออกเสียงอักขระ พยัญชนะได้บ้าง เป็นบางคำ	ออกเสียงอักขระ พยัญชนะได้ไม่ ถูกต้อง
บุคลิก ลีลา-อารมณ์	มีบุคลิกที่มั่นใจ ที่แสดงออกด้วย ลีลาและอารมณ์ ในการร้องเพลง ได้ตลอดทั้ง เพลง	มีบุคลิกที่มั่นใจ ที่แสดงออกด้วย ลีลาและอารมณ์ ในการร้องเพลง ได้เป็นบางท่อน ของเพลง	มีบุคลิก ลีลาและ อารมณ์ในการร้อง เพลงได้แต่ยังไม่ ค่อยมั่นใจ	บุคลิกไม่มีลีลา และอารมณ์ใน การร้องเพลง

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
 ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการแสดง
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101
 กลุ่มที่.....

สมาชิก 1.....เลขที่.....
 2.....เลขที่.....
 3.....เลขที่.....
 4.....เลขที่.....
 5.....เลขที่.....
 6.....เลขที่.....
 7.....เลขที่.....

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม			
2. การแสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่น			
3. ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม			
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน			
5. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี			
สรุปผลการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
รวม	

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดีมาก

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ดี

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึงดี พอใช้/ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์ การประเมินพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
 ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการแสดง
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ หน้าที่ของตนเองในกลุ่ม	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบหน้าที่ ตั้งใจที่จะปฏิบัติ กิจกรรมอยู่ ตลอดเวลา	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบ หน้าที่ตั้งใจที่จะ ปฏิบัติกิจกรรม เป็นบางครั้ง	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบหน้าที่ ตั้งใจที่จะปฏิบัติ กิจกรรมน้อยมาก
2. การแสดงความคิดเห็นและรับฟัง ผู้อื่น	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและ รับฟังผู้อื่นอยู่ เสมอ	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็น และรับฟังผู้อื่น เป็นบางครั้ง	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและ รับฟังผู้อื่นอยู่ น้อยมาก
3. ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมอยู่ ตลอดเวลา	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมบ้างเป็น บางครั้ง	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมน้อยมาก
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันอยู่ ตลอดเวลา	ให้ความ ช่วยเหลือซึ่งกัน และกันบ้าง เป็นบางครั้ง	ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันน้อย มาก
5. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	ร่วมกิจกรรมทุก ครั้งและรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่นเสมอ	ร่วมกิจกรรมทุก ครั้งและรับฟัง ความคิดเห็น ของผู้อื่นเป็น บางครั้ง	ไม่ร่วมกิจกรรม และไม่ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่น

แบบทดสอบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการแสดง

คำชี้แจง นักเรียนอ่านคำถามเลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

1. บ้านแสดงโทน จัดเป็นชุมชนโบราณที่มีแหล่งโบราณสถานสิ่งใดบ้าง

ก. ปราสาทพนมรุ้ง	ข. คูเมือง / กำแพงดิน
ค. ภูเขา	ง. เครื่องเคลือบดินเผา
2. งานประเพณีประจำปีของบ้านแสดงโทนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นประจำคือประเพณีใด

ก. ขึ้นบ้านใหม่	ข. แห่เทียนเข้าพรรษา
ค. แห่ตาปู่เนื้ยะตากงเสราะ	ง. แห่นางแมว
3. การจัดงานประเพณีประจำปีจะจัด ตรงกับวันใด

ก. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 2	ข. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 3
ค. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 4	ง. วันแรม 15 ค่ำ เดือน 5
4. การแสดงนาฏศิลป์ชุดใด ที่จัดแสดงร่วมงานประเพณีประจำปีของท้องถิ่นบ้านแสดงโทน

ก. รำเชษฐพระขวัญ	ข. รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน
ค. รำสินवल	ง. ระบำลพบุรี
5. อุปกรณ์ใด ที่เหมาะสำหรับการแสดงรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน

ก. บายศรี	ข. ดอกไม้
ค. เครื่องเช่นบวงสรวง	ง. แว่นเทียน
6. ผู้คิดประดิษฐ์สร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน คือใคร

ก. นายสนัด เข้มประโคน	ข. นางอภิญา เวียงใต้
ค. นางสงวนศรี นรรัฐกิจ	ง. นายสวัสดิ์ กระจรัมย์

7. ปูตาแสงโทนมี่ชื่อเรียกอีกว่าอย่างไร

ก. เนื้ยะตา

ข. เนื้ยะตากงเสราะ

ค. เจ้าพ่อ

ง. งานสงกรานต์

8. ความหมายของเพลงกล่าวถึงเรื่องใดมากที่สุด

ก. การแสดงทำรำ

ข. ความสนุกสนาน

ค. งานประเพณีประจำปี

ง. การทำบุญ

9. ทำรำจากภาพ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด

ก. ลูกหลานนางอรพิมพ์

ข. ขอมมาปูย่าตา

ค. วันแรม 15 ค่ำเดือน 5

ง. ขอถวายกราบไหว้บูชา

10. เครื่องดนตรีใดใช้บรรเลงประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ชุดรำสักการะบูชา

ปูตาแสงโทนมี่

ก. โป่งตาง

ข. พิณ

ค. แคน

ง. ซอ

เฉลยแบบทดสอบ

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : ประวัติการแสดง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ข

2. ค

3. ง

4. ข

5. ก

6. ข

7. ข

8. ค

9. ก

10. ง

แบบบันทึกคะแนนกิจกรรม

ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการะบุชาปูตาแสงโตน : ประวัติการแสดง
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่	ชื่อ - สกุล	กิจกรรม	กิจกรรม	ทดสอบ	รวม
		ที่ 1	ที่ 2	หลังเรียน	
		20	20	10	50
1					
34					

ลงชื่อผู้ประเมิน

(นางอภิญญา เวียงใต้)

ครู โรงเรียนบ้านแสงโตน

ชุดกิจกรรมที่ 4

เรื่อง

การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : การปฏิบัติท่ารำ 1

จัดทำโดย

นางอภิญญา เวียงใต้

โรงเรียนบ้านแสงทอง อำเภอประโคนชัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2

คู่มือครู

ชุดกิจกรรมที่ 4

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : การปฏิบัติท่ารำ 1

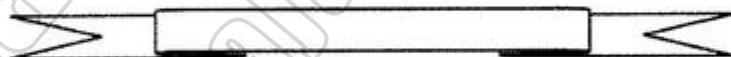
คำชี้แจง สำหรับชุดกิจกรรมที่ 1

ชุดกิจกรรมเรื่องนี้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง
ซึ่งประกอบด้วย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ
 - 1.1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
 - 1.2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวและปฏิบัติท่ารำสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้ถูกต้อง
 - 1.3. สามารถบอกประวัติความเป็นมาลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน
 - 1.4. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
 - 1.5. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่ารำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
2. ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมที่ 4 มีดังนี้
 - 2.1 คู่มือครู 1 ฉบับ
 - 2.2 สื่อ/อุปกรณ์ประกอบชุดกิจกรรม มีดังนี้
 - 2.2.1 ใบคำสั่ง
 - 2.2.2 ใบความรู้ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : การปฏิบัติท่ารำ 1
 - 2.2.3 ใบกิจกรรมที่ 1 การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : การปฏิบัติท่ารำ 1
 - 2.3 แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 4
 - 2.4 เฉลยแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 4

3. บทบาทของครู

- 3.1 ศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรม
- 3.2 จัดเตรียมเอกสาร อุปกรณ์ก่อนประกอบกิจกรรมประจำชุดการสอนให้พร้อม
- 3.3 ศึกษาและทดลองใช้สื่อ อุปกรณ์ก่อนนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.4 นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนไปตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
- 3.5 นักเรียนช่วยกันศึกษา ใบคำสั่ง ใบเนื้อหา ใบกิจกรรม ใบเฉลยคำตอบกิจกรรม และทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
- 3.6 ครูแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม
- 3.7 เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมแล้ว ครูต้องทำการทดสอบประจำชุดกิจกรรม
- 3.8 ให้นักเรียนเฉลยหลังจากทำแบบทดสอบ

ใบคำสั่ง

ให้นักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

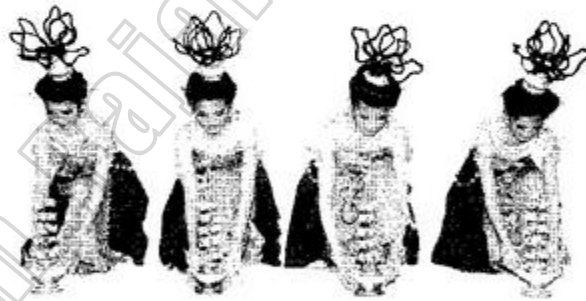
1. คว้าดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย
ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดง โทณ
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
3. ศึกษาใบเนื้อหา
4. ฝึกปฏิบัติท่ารำ 1 ตามใบกิจกรรม
5. นำเสนอการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตา
แสดง โทณ : การปฏิบัติท่ารำ 1
6. ทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 4 พร้อมเฉลยคำตอบ

ใบความรู้

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : การปฏิบัติทำรำ 1

ภาพประกอบทำรำที่ 1 บทเกริ่นนำ

ทำรำที่ 1 : ชมจ้อ แม่เออวบองปะโธน ชาวแสดงโทนกรู๊ป ๆ คະเนีย โมร่วมกันสักการบูชาร่วม
 ในพิธีบายศรีสวรรค์คีรี ประเพณีเนี้ยะตากงเสระของชาวแสดงโทนโกนจากกรู๊ป ๆ คະเนีย
 ผู้แสดงถือบายศรี ซอยเท้าวิ่งออกมาพร้อมกันทั้งสองด้าน เรียงแถวหน้ากระดาน
 ก้าวเท้าซ้าย ตั้งเข่าขวา วางบายศรีไว้ด้านหน้า

ภาพประกอบท่ารำที่ 1.1

ท่ารำที่ 1.1 : ชมบูชาด้วยเครื่องสักการะทั้งหลายและรำบายศรีสวรรค์ศรี ขออัญเชิญเทวดาท้าวสาระทิส มาร่วมเป็นสักขีพยานด้วยเทอญ

จับคว่ำมือขวา ตั้งวงมือซ้ายข้อมือติดกันตั้งไว้ระดับเอวลุกขึ้นชอยเท้าจัดแถวเป็นรูปตัววี

ภาพประกอบท่ารำที่ 1.2

ท่ารำที่ 1.2 : มาร่วมเป็นสักขีพยานด้วยเทอญ

ผู้แสดงยื่นเท้าซ้ายมาข้างหน้าและปลายเท้าแล้ววาดเท้าข้างขวาเข้า ตั้งเข่าขวาขึ้นมืออยู่ในท่าเดิม

ภาพประกอบบทร้อง : ขอน้อมประนมวันทา

ทำร่ำที่ 2 : ขอน้อมประนมวันทา

ผู้แสดงนั่งคุกเข่า พร้อมกับดัดท่าพนมมือไหว้ระดับอกพร้อมกระทบจังหวะ 1 ครั้ง

ภาพประกอบบทร้อง : ขอขมาปู่ย่าตายาย

ทำร่ำที่ 2.1 : ขอขมาปู่ย่าตายาย

ยกมือไหว้สูงด้านข้างทางขวา ระดับแก้มศีรษะ แยกเข่าขวาออกด้านข้างพร้อมกับ
กระดกเท้าซ้ายขึ้น เอียงศีรษะด้านซ้าย

ภาพประกอบบทร้อง : ขอน้อมประนมวันทา (ซ้ำ)

ท่ารำ : ขอน้อมประนมวันทา (ซ้ำ) ปฏิบัติเหมือนท่ารำที่ 2

ภาพประกอบบทร้อง : ขอขมาปู่ย่าตายาย (ซ้ำ)

ท่ารำ : ขอขมาปู่ย่าตายาย

ยกมือไหว้สูงทางด้านซ้าย ระดับแง่ศีรษะ แยกเข่าซ้ายออกด้านข้างพร้อมกับกระดกเท้า
ขวาขึ้น เอียงศีรษะด้านขวา

ภาพประกอบบทร้อง : ดูกหลานแสดงโทนร่วมใจ

ภาพประกอบบทร้อง : ขอลวยกราบไหว้บูชา

ทำร่ำที่ 3 : ดูกหลานแสดงโทนร่วมใจ ขอลวยกราบไหว้บูชา

ดูหลานแสดงโทนร่วมใจ : ตั้งเข่าซ้ายขึ้น มือซ้ายจับหงายที่อกมือขวาม้วนจับตั้งวงบน
ศีรษะเอียงซ้าย

ขอลวยกราบไหว้บูชา : ยกมือไหว้ขึ้นสูง จรดหน้าผากแล้ววาดมือลงมาไว้ระดับอก
กระทบจังหวะ 1 ครั้ง ศีรษะตั้งตรง

หมายเหตุ : ปฏิบัติทำร่ำซ้ำจากทำร่ำที่ 3 ดูกหลานแสดงโทนร่วมใจ ขอลวยกราบไหว้บูชา
อีก 1 ครั้ง

ภาพประกอบบทร้อง : ร่ายรำ, บายศรี

ภาพประกอบเสียงเอื้อน (จังหวะที่ 2)

ท่ารำที่ 4 : ร่ายรำบายศรี

ร่ายรำ : มือซ้ายตั้งวงหน้า มือขวาดั้งวงกลางงอศอกเข้าหาลำตัว ตะเท้าขวา ศีรษะเอียงขวา

เสียงเอื้อน : มือขวาดั้งวงหน้า มือซ้ายตั้งวงกลางงอศอกเข้าหาลำตัว ตะเท้าซ้าย ศีรษะเอียงซ้าย

บายศรี : มือซ้ายตั้งวงหน้า มือขวาดั้งวงกลางงอศอกเข้าหาลำตัว ตะเท้าขวา ศีรษะเอียงขวา

ภาพประกอบพร้อม : สวรรค์คีรี

ภาพประกอบพร้อม : ประเพณีสี่บมา

ท่าร่ำที่ 5 : สวรรค์คีรีประเพณีสี่บมา

สวรรค์คีรี : มือซ้ายตั้งวงสูงกลางศีรษะ มือขวาจับหงายติดหลัง และเท้าขวากันเข้าออกด้านข้าง ศีรษะเอียงขวา

ประเพณีสี่บมา : มือขวาตั้งวงสูงกลางศีรษะ มือซ้ายจับหงายติดหลัง และเท้าซ้ายกันเข้าออกด้านข้าง ศีรษะเอียงซ้าย

หมายเหตุ ปฏิบัติท่าร่ำทวนซ้ำจากท่าร่ำที่ 4-5 อีก 1 ครั้ง

ภาพประกอบพร้อม : เนียะคางเสราะศูนย์รวมศรัทธา

ท่ารำที่ 6 : เนียะคางเสราะศูนย์รวมศรัทธา

จับหงายไขว้กันระดับอก วางเท้าขวาด้านข้างตั้งปลายเท้าขึ้น ย่อเข่าซ้ายลงน้ำหนักตัวอยู่เท้าซ้าย ศีรษะตั้งตรง

ภาพประกอบพร้อม : น้อมวันทาสักการะ

ท่ารำที่ 7 : น้อมวันทาสักการะ

ขึ้นเท้าขวาย่อเข่าลง เที่ยวเท้าซ้าย ถันเข่าออกด้านข้าง พนมมือไหว้ระดับอก ศีรษะตั้งตรง

ภาพประกอบบทร้อง : ยิ่งใหญ่

ภาพประกอบบทร้อง : เก่าก่อน

ท่ารำที่ 8 : ยิ่งใหญ่ เก่าก่อน เคยรุ่งเรืองเป็นเมืองโบราณ

ยิ่งใหญ่ : มือซ้ายแบหงายฝ่ามือขึ้นพร้อมกับตั้งศอกระดับไหล่หักข้อมือลง มือขวา

จับคว่ำแขนตั้ง และเท้าขวากันเข้าออกด้านข้าง ศีรษะเอียงขวา

เก่าก่อน : เปลี่ยนมือมือขวาแบหงายฝ่ามือขึ้นพร้อมกับตั้งศอกระดับไหล่หักข้อมือลง

มือซ้ายจับคว่ำแขนตั้ง และเท้าซ้ายกันเข้าออกด้านข้าง ศีรษะเอียงซ้าย

เคยรุ่งเรืองเป็นเมืองโบราณ : มืออยู่ในท่าเดิม แต่เอียงศีรษะและไหล่กลับ ซ้าย - ขวา - ซ้าย - ขวา

ทั้งหมด 4 ครั้ง ตามจังหวะคำร้อง

ภาพประกอบบทร้อง : แสดง โทณ

ทำร่าที่ 9 : แสดง โทณ มีคูเมืองสามชั้น เป็นป้อมปราการปกป้องมอญ

แสดง โทณ : มือขวาดั้งวงหน้า มือซ้ายดั่งวงล่าง และเท้าซ้าย ศิริษะเอียงซ้าย

ภาพประกอบบทร้อง : มีคูเมืองสามชั้น

มีคูเมือง 3 ชั้น : มือซ้ายดั่งวงหน้า มือขวาดั้งวงล่าง และเท้าขวา ศิริษะเอียงขวา
เบี่ยงตัวมาด้านซ้าย

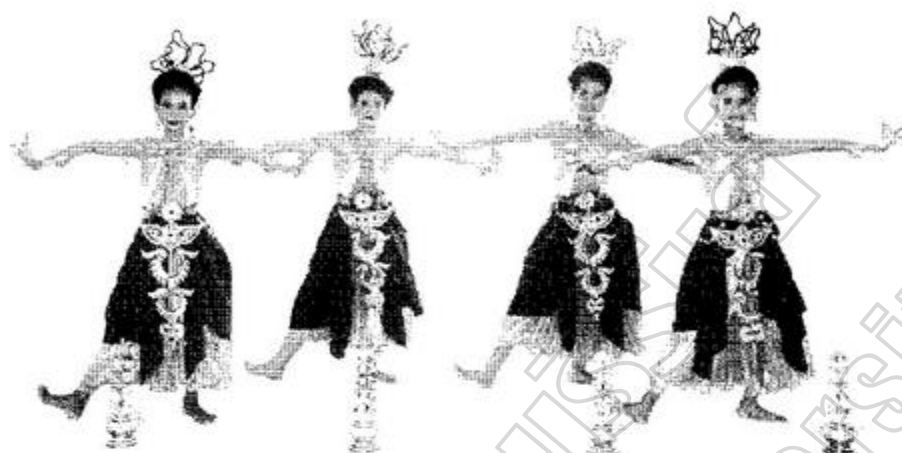
ภาพประกอบบทร้อง : เป็นป้อมปราการ

เป็นป้อมปราการ : มือขวาดังวงหน้า มือซ้ายดังวงล่าง และเท้าซ้าย ศิริษะเอียงซ้าย
เบี่ยงตัวทางซ้ายหันหลังให้เวที

ภาพประกอบบทร้อง : ปกป้องผองภัย

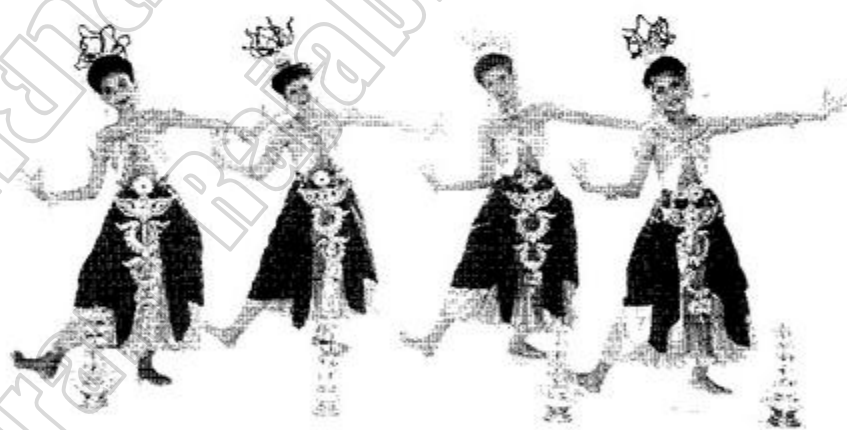
ปกป้องผองภัย : มือซ้ายดังวงหน้า มือขวาดังวงล่าง และเท้าขวา เอียงศิริษะด้านขวา
เบี่ยงตัวทางซ้ายหันมาด้านขวาของเวที

ภาพประกอบพร้อม : ทรัพย์สินเงินทองมากมาย

ท่ารำที่ 10 : ทรัพย์สินเงินทองมากมาย อยู่ในหัวใจต้องขยันทำกิน

ทรัพย์สินเงินทองมากมาย : จีบหงายเขนคิงทั้งสองข้าง เท้าขวาวางด้านข้างเหยียดขาคิงคิงตั้งปลายเท้าขึ้น
ย่อเข้าซ้ายลง

ภาพประกอบพร้อม : อยู่ในหัวใจต้องขยันทำกิน

อยู่ในหัวใจต้องขยันทำกิน : มือและเท้าอยู่ในท่าเดิม ต่อเนื่องด้วยการกลไหล่
เอียงด้านซ้าย - ขวา - ซ้าย - ขวา ทั้งหมด 4 ครั้ง

ใบกิจกรรม

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำลึกการะบุนาปูตาแสดงโขน : การปฏิบัติทำรำ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำสั่ง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติทำรำเพลงรำลึกการะบุนาปูตาแสดงโขน ทำรำที่ 1-10 แล้วเตรียมนำมาเสนอการแสดงหน้าชั้นเรียน ตามเนื้อเพลงต่อไปนี้

ทำออก

ทำรำที่ 1 ขอมมาปูย่าตายาย

ทำรำที่ 2 ลูกหลานแสดงโขนรวมใจ

ทำรำที่ 3 ร่ายรำบายศรี

ทำรำที่ 4 ขอถวายกราบไหว้บูชา

ทำรำที่ 5 สวรรค์คีรีประเพณีสืบมา

ทำรำที่ 6 เนื้ะดางเสราะศูนย์รวมศรัทธา

ทำรำที่ 7 น้อมวันทาสักการะ

ทำรำที่ 8 ยิ่งใหญ่เก่าก่อน

ทำรำที่ 9 แสดงโขนมีคูเมือง 3 ชั้น

ทำรำที่ 10 ทรัพย์สิ้นเงินทองมากมาย

แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ

เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำลึกการะบุชาปู่ตาแสดงโขน : การปฏิบัติทำรำ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ						รวมคะแนน	ผล การประเมิน	
		ทำถูกต้อง	จึงหว่าถูกต้อง	ดีถึงความสวยงาม	อารมณ์และความรู้สึกร่วมทำรำ	ความพร้อมเพียง	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี			
		5	5	5	5	5	5			
1.										
33.										
	รวม									
สรุประดับคุณภาพ		☐	ดีมาก	☐	ดี	☐	พอใช้ / ปรับปรุง			

ระดับคุณภาพ

คะแนน 23 - 30 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 12 - 22 หมายถึง ดี

คะแนน 1 - 11 หมายถึง พอใช้ / ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางอภิญา เวียงไค้)

รายละเอียดเกณฑ์ประเมินทักษะการปฏิบัติทำรำ

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : ทักษะการปฏิบัติทำรำ 1
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
ทำรำถูกต้อง	เมื่อปฏิบัติทำรำได้ถูกต้องตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	เมื่อปฏิบัติทำรำในแต่ละท่ารำได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	เมื่อปฏิบัติทำรำในแต่ละท่ารำได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง	เมื่อปฏิบัติทำรำในแต่ละท่ารำไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
จังหวะถูกต้อง	เมื่อปฏิบัติทำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะของเพลงอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	เมื่อปฏิบัติทำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะของเพลงเป็นส่วนใหญ่	เมื่อปฏิบัติทำรำได้สัมพันธ์กับจังหวะของเพลงเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ	เมื่อปฏิบัติทำรำยังไม่สัมพันธ์กับจังหวะของเพลง
ลีลาความสวยงาม	เมื่อปฏิบัติทำรำได้อ่อนช้อยสวยงามอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	เมื่อปฏิบัติทำรำได้อ่อนช้อยสวยงามเป็นส่วนใหญ่	เมื่อปฏิบัติทำรำได้อ่อนช้อยมีความสวยงามเป็นบางครั้ง	เมื่อปฏิบัติทำรำไม่มีความอ่อนช้อยสวยงาม
อารมณ์และความรู้สึกตามท่ารำ	เมื่อปฏิบัติทำรำด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใสอย่างสม่ำเสมอ	เมื่อปฏิบัติทำรำด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นส่วนใหญ่	เมื่อปฏิบัติทำรำด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นบางครั้ง	เมื่อปฏิบัติทำรำไม่ค่อขเต็มใจ ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส
ความพร้อมเพรียง	เมื่อปฏิบัติทำรำประกอบเพลงได้พร้อมเพรียงกันตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	เมื่อปฏิบัติทำรำประกอบเพลงได้พร้อมเพรียงกันเป็นส่วนใหญ่	เมื่อปฏิบัติทำรำประกอบเพลงได้พร้อมเพรียงกันเป็นบางครั้ง	เมื่อปฏิบัติทำรำประกอบเพลงได้ไม่พร้อมเพรียงกัน

รายละเอียดเกณฑ์ประเมินใบกิจกรรมที่ 1

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำลึกการบูชาปูตาแสงโตน : การปฏิบัติทำรำ 1
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. ความสอดคล้องของท่ารำกับจังหวะเพลง	ท่ารำถูกต้องสอดคล้องกับจังหวะเพลงทุกท่ารำ	ท่ารำถูกต้องสอดคล้องกับจังหวะเพลงเป็นบางท่ารำ	ท่ารำไม่ถูกต้องไม่สอดคล้องกับจังหวะเพลงทุกท่ารำ
2. ความกลมกลืนและลีลาท่ารำสวยงาม	ความสัมพันธ์ของมือและเท้าสอดคล้องกันและสวยงามทุกท่ารำ	ความสัมพันธ์ของมือและเท้าสอดคล้องกันและสวยงามเป็นบางท่ารำ	ความสัมพันธ์ของมือและเท้าไม่สอดคล้องกันทุกท่ารำ
3. ความพร้อมเพียง	แสดงท่ารำประกอบเพลงได้พร้อมเพียงกันตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	แสดงท่ารำประกอบเพลงได้พร้อมเพียงกันเป็นจำนวนมาก	แสดงท่ารำประกอบเพลงไม่พร้อมเพียงกันตั้งแต่ต้นจนจบเพลง

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
 ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำลึกการะบวชาปุตาแสดงโขน : การปฏิบัติท่ารำ 1
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101
 กลุ่มที่.....

สมาชิก 1.....เลขที่.....
 2.....เลขที่.....
 3.....เลขที่.....
 4.....เลขที่.....
 5.....เลขที่.....
 6.....เลขที่.....
 7.....เลขที่.....

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม			
2. การแสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่น			
3. ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม			
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน			
5. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี			
สรุปผลการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
รวม	

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดีมาก

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ดี

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึงดี พอใช้/ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์ การประเมินพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
 ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโขน : การปฏิบัติท่ารำ 1
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม	มีส่วนร่วมและรับผิดชอบหน้าที่ตั้งใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา	มีส่วนร่วมและรับผิดชอบหน้าที่ตั้งใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมเป็นบางครั้ง	มีส่วนร่วมและรับผิดชอบหน้าที่ตั้งใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมน้อยมาก
2. การแสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่น	มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่นอยู่เสมอ	มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่นเป็นบางครั้ง	มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่นน้อยมาก
3. ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม	มีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา	มีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมบ้างเป็นบางครั้ง	มีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมน้อยมาก
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา	ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันบ้างเป็นบางครั้ง	ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันน้อยมาก
5. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	ร่วมกิจกรรมทุกครั้งและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ	ร่วมกิจกรรมทุกครั้งและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ไม่ร่วมกิจกรรมและไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

แบบทดสอบ

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโขน : การปฏิบัติทำรำ 1
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำสั่ง ให้นักเรียนบอกชื่อทำรำเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโขน ทำรำที่ 1-10 แล้วนำชื่อทำรำไป
 เติมลงได้ภาพ (ข้อละ 2 คะแนน)

ทำรำที่ 1 ขอมมาปู้ย่าตายาย

ทำรำที่ 2 ลูกหลานแสดงโขนรวมใจ

ทำรำที่ 3 ร่ายรำนายศรี

ทำรำที่ 4 ขอมถวายกราบไหว้บูชา

ทำรำที่ 5 สวรรค์คีรีประเพณีสืบมา

ทำรำที่ 6 เนียะตากงเสระศูนย์ร่วมศรัทธา

ทำรำที่ 7 น้อมวันทาสักการะ

ทำรำที่ 8 ยิ่งใหญ่เก่าก่อน

ทำรำที่ 9 แสดงโขนมีคูเมือง 3 ชั้น

ทำรำที่ 10 ทรมย์สินเงินทองมากมาย

1 ชื่อทำรำ.....

2 ชื่อทำรำ.....

3 ชื่อทำรำ.....

4 ชื่อทำรำ.....

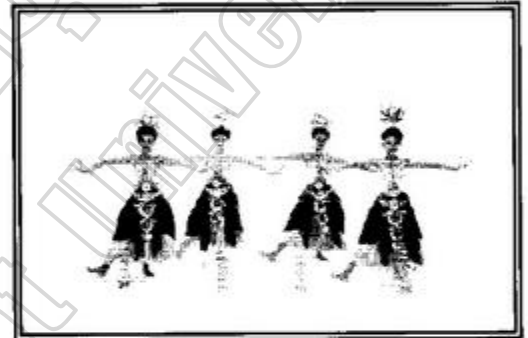
5.ชื่อท่ารำ.....

6.ชื่อท่ารำ.....

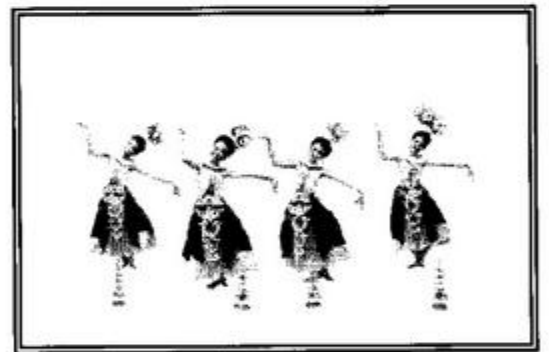
7.ชื่อท่ารำ.....

8.ชื่อท่ารำ.....

9.ชื่อท่ารำ.....

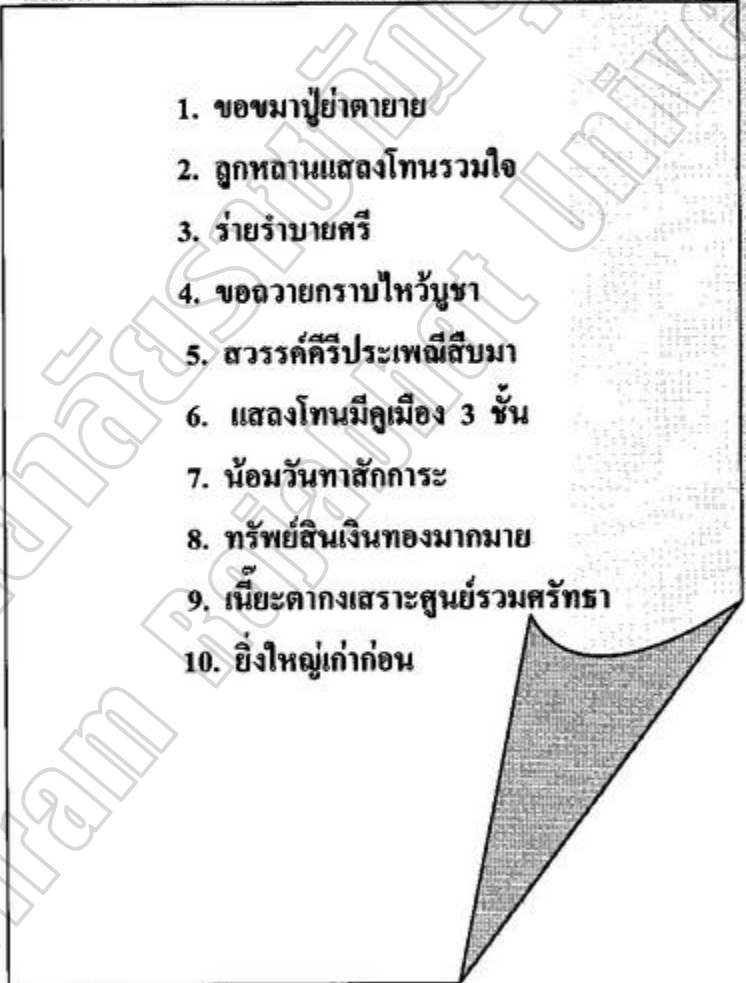
10.ชื่อท่ารำ.....

เฉลยแบบทดสอบ

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : การปฏิบัติท่ารำ 1
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำสั่ง ให้นักเรียนบอกชื่อท่ารำเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ท่ารำที่ 1 - 10 แล้วนำชื่อท่ารำไป
 เติมลงได้ภาพ

-
1. ขอมมาปุ๋ย่าตายาย
 2. ตูกทธานแสดงโตนรวมใจ
 3. ร่ายรำบายศรี
 4. ขอลวยกราบไหว้บูชา
 5. สวรรค์คีรีประเพณีสืบมา
 6. แสงโตนมีคูเมือง 3 ชั้น
 7. น้อมวันทาสักการะ
 8. ทรัพย์สิ้นเงินทองมากมาย
 9. เนี่ยะตากงเสระศูนย์รวมศรัทธา
 10. ยิ่งใหญ่เก่าก่อน

แบบบันทึกคะแนนกิจกรรม

ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโขน : การปฏิบัติท่ารำ 1
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ศึกษานาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่	ชื่อ - สกุล	กิจกรรม ปฏิบัติท่ารำ	ทดสอบ หลังเรียน	รวม
		30	20	50
1				
34				

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นางอภิญญา เวียงใต้)

ครู โรงเรียนบ้านแสลงโทน

ชุดกิจกรรมที่ 5

เรื่อง

การแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : การปฏิบัติทำรำ 2

จัดทำโดย

นางอภิญญา เวียงใต้

โรงเรียนบ้านแสลงโทน อำเภอประโคนชัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจักษ์ศิลปาคมเขต 2

คู่มือครู

ชุดกิจกรรมที่ 5

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : การปฏิบัติท่ารำ 2

คำชี้แจง สำหรับชุดกิจกรรมที่ 1

ชุดกิจกรรมเรื่องนี้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง
ซึ่งประกอบด้วย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมนี้แล้ว นักเรียนสามารถ
 - 1.1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
 - 1.2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวและปฏิบัติท่ารำสำหรับการแสดง

นาฏศิลป์ไทยได้ถูกต้อง

- 1.3. สามารถบอกประวัติความเป็นมาลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน

- 1.4. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
- 1.5. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่ารำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

2. ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมที่ 5 มีดังนี้

- 2.1 คู่มือครู 1 ฉบับ

2.2 สื่อ / อุปกรณ์ประกอบชุดกิจกรรม มีดังนี้

2.2.1 ใบคำสั่ง

2.2.2 ใบเนื้อหา เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน
: การปฏิบัติท่ารำ 2

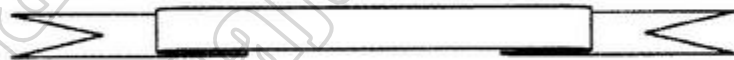
2.2.3 ใบกิจกรรมที่ 1 การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน
: การปฏิบัติท่ารำ 2

2.3 แบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 5

2.4 เฉลยแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 5

3. บทบาทของครู

- 3.1 ศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรม
- 3.2 จัดเตรียมเอกสาร อุปกรณ์ก่อนประกอบกิจกรรมประจำชุดการสอนให้พร้อม
- 3.3 ศึกษาและทดลองใช้สื่อ อุปกรณ์ก่อนนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.4 นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม และดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนไปตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
- 3.5 นักเรียนช่วยกันศึกษา ใบคำสั่ง ใบเนื้อหา ใบกิจกรรม ใบเฉลยคำตอบกิจกรรม และทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
- 3.6 ครูแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม
- 3.7 เมื่อเรียนจบชุดกิจกรรมแล้ว ครูต้องทำการทดสอบประจำชุดกิจกรรม
- 3.8 ให้นักเรียนดูเฉลยหลังจากทำแบบทดสอบ

ใบกาต้ง

ให้นักเรียนดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

1. คว้าดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย
ชุดรำลึกการระบุนาฏศิลป์แสดงโขน
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
3. ศึกษาใบความรู้
4. ฝึกปฏิบัติท่ารำ 1 ตามใบกิจกรรม
5. นำเสนอการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการระบุนาฏศิลป์
แสดงโขน : การปฏิบัติท่ารำ 2
6. ทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 5 พร้อมเฉลยคำตอบ

ใบความรู้

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : การปฏิบัติท่ารำ 2

ภาพประกอบบทร้อง : ลูกหลานนางอรพิมพิ์

ท่ารำที่ 11 : ลูกหลานนางอรพิม เคยได้ยืมเล่าขานนานมา

ลูกหลานนางอรพิม : จับหงายไขว้กันระดับอก ค้างเท้าซ้ายให้ปลายเท้าตั้งขึ้นมาด้านซ้ายเหยียดขาตั้ง
น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าขวาย่อเข่าลง

ภาพประกอบบทร้อง : เคยได้ยืมเล่าขานนานมา

เคยได้ยืมเล่าขานนานมา : มือและเท้าอยู่ในท่าเดิม เอียงศีรษะพร้อมกับลอยหน้ามาด้านขวา - ซ้าย -
ขวา (ตามจังหวะเนื้อร้องรวม 3 ครั้ง)

ภาพประกอบบทร้อง : วันแรม

ภาพประกอบบทร้อง : 15 ค่ำ เดือน 5

ท่ารำที่ 12 : วันแรม 15 ค่ำเดือน 5 อันเชิญท้าว ทั้งหลายนมาวยชัย

วันแรม : มือซ้ายแบหงายระดับแง่ศีรษะ มือขวาดั้งวงล่าง แตะเท้าขวากันเข้าออกด้านข้าง

ศีรษะเอียงขวา

15 ค่ำเดือน 5 : มือขวาแบหงายระดับแง่ศีรษะ มือซ้ายดั่งวงล่าง แตะเท้าซ้ายกันเข้าออกด้านข้าง

ศีรษะเอียงซ้าย

อันเชิญท้าว : มือซ้ายแบหงายระดับแง่ศีรษะ มือขวาดั้งวงล่าง แตะเท้าขวากันเข้าออกด้านข้าง ศีรษะเอียงขวา

ทั้งหลายนมาวยชัย : มือขวาแบหงายระดับแง่ศีรษะ มือซ้ายดั่งวงล่าง แตะเท้าซ้ายกันเข้าออกด้านข้าง

ศีรษะเอียงซ้าย พร้อมกับเดินเป็นวงกลม

หมายเหตุ : วันแรม 15 ค่ำเดือน 5 อันเชิญท้าว ทั้งหลายนมาวยชัย (ทวนซ้ำ)

ภาพประกอบบทร้อง : 3 วัน 3 คืนรวมใจ

ทำร่ำที่ 13 : 3 วัน 3 คืนรวมใจ แชงร้องกราบไหว้ รวมใจศรัทธา

3 วัน 3 คืนรวมใจ : จีบหงายไขว้กันระดัดอก เท้าขวาเหยียดคดตั้งปลายเท้าขึ้น ย่อเข้าซ้ายลง ศิระะตั้งตรง จัดแถวเป็นรูปตัววีคว่า

ภาพประกอบบทร้อง : แชงร้องกราบไหว้

แชงร้องกราบไหว้ : ค้างมือไหว้และไหล่ด้านซ้าย และเท้าซ้ายกันเข้าออกด้านข้าง ศิระะเอียงซ้าย

รวมใจศรัทธา : เปลี่ยนมือไหว้ด้านขวา และเท้าขวากันเข้าออกด้านข้าง ศิระะเอียงขวา

ภาพประกอบบทร้อง : อยุโหน

ทำร่าที่ 14 : อยุโหนให้มาเยือนถิ่น รวยทรัพย์สิ้นสุขภาพชื่นตา

อยุโหน : ตั้งวงสูงมือขวา มือซ้ายจับคิคหลัง เท้าซ้ายตั้งและชิดเท้าขวากันเข้าออกข้าง

ภาพประกอบบทร้อง : ให้มาเยือนถิ่น

ให้มาเยือนถิ่น : หันหน้ามาด้านซ้ายมือ เปลี่ยนมือซ้ายตั้งวงสูง มือขวาจับหลัง เอียงศีรษะขวา เท้าขวาดังและชิดเท้าซ้ายกันเข้าออกข้าง

รวยทรัพย์สิ้น : ตั้งวงสูงมือขวา มือซ้ายจับคิคหลัง เอียงซ้าย เท้าซ้ายตั้งและชิดเท้าขวากันเข้าออกด้านข้าง (หันหน้าไปด้านหลังเวที)

สุขภาพชื่นตา : หันหน้ามาด้านซ้ายมือ เปลี่ยนมือซ้ายตั้งวงสูง มือขวาจับหลัง เอียงศีรษะขวา เท้าขวาดังและชิดเท้าซ้ายกันเข้าออกข้าง (หันหน้าไปด้านขวาของเวที)

หมายเหตุ : ปฏิบัติทำร่าหมุนไปตามทิศทั้ง 4 ทิศ ต่อเนื่องกัน

ภาพประกอบบทร้อง : แสดงโทนโชคดีถ้วนหน้า

ทำร่าที่ 15 : แสดงโทนโชคดีถ้วนหน้า ขอขมาเนี่ยะตากงเสรา

แสดงโทนโชคดีถ้วนหน้า : จีบปรกข้างทั้งสองมือยกขึ้นสูงเหนือศีรษะ ก้าวเท้าขวามาด้านข้าง
เหยียดขาตั้ง ย่อเข้าซ้ายลง ศีรษะตั้งตรง

ภาพประกอบบทร้อง : ขอขมาเนี่ยะตากงเสรา

ขอขมาเนี่ยะตากงเสรา : เียงศีรษะพร้อมกับกอดไหล่ด้านซ้าย - ขวา - ซ้าย - ขวา
ทั้งหมด 4 จังหวะ

ภาพประกอบบทร้อง : ขอพร

ทำร่าที่ 16 : ขอพรให้มีความสุข ไม่มีทุกข์เภทภัยนานา

ขอพร : พนมมือไหว้ที่อก เอียงซ้าย เท้าซ้ายกันเข่าตั้งและชิดเท้าขวา ย่อเข่าลง

ภาพประกอบบทร้อง : ให้มีความสุข

ให้มีความสุข : แยกมือตั้งวงบัวบาน เอียงขวา เท้าขวากันเข่าตั้งและชิดเท้าซ้าย ย่อเข่าลง

ไม่มีทุกข์ : พนมมือไหว้ที่อก เอียงซ้าย เท้าซ้ายกันเข่าตั้งและชิดเท้าขวา ย่อเข่าลง

แปรแถวซ้อนหลังคู่

เภทภัยนานา : แยกมือตั้งวงบัวบาน เอียงขวา แคะเท้าขวากันเข่าออก แปรแถวซ้อนหลังคู่

ภาพประกอบบทร้อง : การงานเจริญก้าวหน้า

ท่ารำที่ 17 : การงานเจริญก้าวหน้า พิษพรรณธัญญาข้าวปลาสมบุรณ์

การงานเจริญก้าวหน้า : มือทั้งสองจับปรกข้าง ผู้แสดงด้านหลังยื่นตัวเข้าซ้าย กันเข้าออก ด้านข้าง ผู้แสดงด้านหน้านั่งคุกเข่าตั้งเข่าเข้าซ้ายขึ้น ศีรษะตั้งตรง

ภาพประกอบบทร้อง : พิษพรรณธัญญา

พิษพรรณธัญญาข้าวปลาสมบุรณ์ : มือจับปรกข้างทั้งสองมือ (ค่อยเนื่องจากท่าเดิม)

เอียงศีรษะซ้าย - ขวา - ซ้าย - ขวา สลับกัน 4 จังหวะ

ภาพประกอบบทร้อง : พวกเรา

ทำร่ำที่ 18 : พวกเราขอน้อมตั้งจิต น้อมอุทิศทำดีคำคุณ

พวกเรา : มือซ้ายจับหงายระดับอก มือขวาดั้งวงสูงกลางศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย และเท้าซ้ายกันเข้าออก ด้านข้าง พร้อมกับย่อตัวลง

ภาพประกอบบทร้อง : ขอน้อมตั้งจิต

ขอน้อมตั้งจิต : มือขวาจับหงายระดับอกอก มือซ้ายดั้งวงสูงกลางศีรษะ ศีรษะเอียงขวา และเท้าขวากันเข่งขวาออกด้านข้าง พร้อมกับก้าวเดินแปรแถวออกเป็นคู่

น้อมอุทิศ : มือซ้ายจับหงายระดับอก มือขวาดั้งวงสูงกลางศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย และเท้าซ้ายกันเข้าซ้ายออกด้านข้าง พร้อมกับย่อตัวลง

ทำดีคำคุณ : มือขวาจับหงายระดับอกอก มือซ้ายดั้งวงสูงกลางศีรษะ ศีรษะเอียงขวา และเท้าขวากันเข้าขวาออกด้านข้าง พร้อมกับก้าวเดินแปรแถวเป็นรูปตัววี

หมายเหตุ ปฏิบัติทำร่ำที่ 18 ซ้ำอีก 1 รอบ จัดแถวเป็นรูปตัววีเหมือนเดิม

ภาพประกอบบทร้อง : ผลบุญจงได้เกื้อหนุน

ทำร่ำที่ 19 : ผลบุญจงได้เกื้อหนุน เงินทองเพิ่มพูนโชคดีมีชัย

ผลบุญจงได้เกื้อหนุน : มือตั้งวงบัวบาน ขึ้นเดี่ยวเท้าซ้ายกันเข้าออกด้านข้างศีรษะตั้งตรง

ภาพประกอบบทร้อง : เงินทองเพิ่มพูนโชคดีมีชัย

เงินทองเพิ่มพูนโชคดีมีชัย : มืออยู่ในท่าเดิม เปลี่ยนสลับเฉียงศีรษะด้านซ้าย - ขวา - ซ้าย - ขวา ตามจังหวะเพลงและเนื้อร้องรวม 4 จังหวะ

ภาพประกอบบทร้อง : ผลบุญจงได้เกื้อหนุน

ทำร่าที่ 20 : ผลบุญจงได้เกื้อหนุน (ซ้ำ)

มือตั้งวงบัวบาน นุ่งคุกเข่าตั้งเข่าซ้ายขึ้น ศีรษะตั้งตรง

ภาพประกอบบทร้อง : เงินทองเพิ่มพูน โชคดีมีชัย

ทำร่า : เงินทองเพิ่มพูน โชคดีมีชัย

มืออยู่ในท่าเดิม เปลี่ยนสลับเอียงศีรษะด้านซ้าย - ขวา - ซ้าย - ขวา ตามจังหวะเพลงและ
เนื้อร้องรวม 4 จังหวะ

ใบกิจกรรม

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำลึกการะบุชาปู่ตาแสดงโทน : ทักษะการปฏิบัติทำรำ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำสั่ง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติทำรำเพลงรำลึกการะบุชาปู่ตาแสดงโทน ทำรำที่ 11 - 20 แล้วเตรียม
นำมาเสนอการแสดงหน้าชั้นเรียน ตามเนื้อเพลงต่อไปนี้

- ทำรำที่ 11 ถูกหลานนางอรพิม เคยได้ยื่นเล่าขานนานมา
 ทำรำที่ 12 วันแรม 15 ค่ำ เดือน 5 อัญเชิญท้าวทั้งหลายมาอวยชัย
 ทำรำที่ 13 สามวันวันสามคืนรวมใจ แซ่ขรร้องกราบไหว้รวมใจศรัทธา
 ทำรำที่ 14 อยู่ไหนให้มาเยือนถิ่น รวยทรัพย์สิ้นสุขภาพขึ้นตา
 ทำรำที่ 15 แสดงโทนโชคดีถ้วนหน้า ขอบมาเนี่ยะตากงเสระ
 ทำรำที่ 16 ขอพรให้มีความสุข ไม่มีทุกข์เภทภัยนานา
 ทำรำที่ 17 การงานเจริญก้าวหน้า พิษพระณัฏญชาข้าวปลาสมบูรณ์
 ทำรำที่ 18 พวกเราขอน้อมตั้งจิตน้อมอุทิศทำดีคำคุณ
 ทำรำที่ 19 ผลบุญจงได้เกื้อหนุน เงินทองเพิ่มพูนโชคดีมีชัย
 ทำรำที่ 20 ผลบุญจงได้เกื้อหนุน เงินทองเพิ่มพูนโชคดีมีชัย (ซ้ำ)

แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ

เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปูตาแสงโชน : ทักษะการปฏิบัติทำรำ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ						ผล การประเมิน	
		ทำถูกต้อง	จึงหะถูกต้อง	ดีตามสวยงาม	อารมณ์และความรู้สึกตามทำรำ	ความพร้อมเพียง	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี		
		5	5	5	5	5	5	30	ผ่าน
1.									
33.									
	รวม								
สรุประดับคุณภาพ		☐	ดีมาก	☐	ดี	☐	พอใช้ / ปรับปรุง		

ระดับคุณภาพ

คะแนน 23 - 30 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 12 - 22 หมายถึง ดี

คะแนน 1 - 11 หมายถึง พอใช้ / ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางอภิญา เวียงใต้)

รายละเอียดเกณฑ์ประเมินใบกิจกรรมที่ 1

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปูตาแสงโตน : ทักษะการปฏิบัติทำรำ 2
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ศึกษานาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
ท่ารำถูกต้อง	เมื่อปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	เมื่อปฏิบัติท่ารำในแต่ละท่ารำได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	เมื่อปฏิบัติท่ารำในแต่ละท่ารำได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง	เมื่อปฏิบัติท่ารำในแต่ละท่ารำไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
จังหวะถูกต้อง	เมื่อปฏิบัติท่ารำได้สัมพันธ์กับจังหวะของเพลงอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	เมื่อปฏิบัติท่ารำได้สัมพันธ์กับจังหวะของเพลงเป็นส่วนใหญ่	เมื่อปฏิบัติท่ารำได้สัมพันธ์กับจังหวะของเพลงเป็นบางครั้งไม่สม่ำเสมอ	เมื่อปฏิบัติท่ารำยังไม่สัมพันธ์กับจังหวะของเพลง
ลีลาความสวยงาม	เมื่อปฏิบัติท่ารำได้อ่อนช้อยสวยงามอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	เมื่อปฏิบัติท่ารำได้อ่อนช้อยสวยงามเป็นส่วนใหญ่	เมื่อปฏิบัติท่ารำได้อ่อนช้อยมีความสวยงามเป็นบางครั้ง	เมื่อปฏิบัติท่ารำไม่มีความอ่อนช้อยสวยงาม
อารมณ์และความรู้สึกตามท่ารำ	เมื่อปฏิบัติท่ารำด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใสอย่างสม่ำเสมอ	เมื่อปฏิบัติท่ารำด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นส่วนใหญ่	เมื่อปฏิบัติท่ารำด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นบางครั้ง	เมื่อปฏิบัติท่ารำไม่ค่อยเต็มใจ ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส
3. ความพร้อมเพียง	เมื่อปฏิบัติท่ารำประกอบเพลงได้พร้อมเพรียงกันตั้งแต่ต้นจนจบเพลง	เมื่อปฏิบัติท่ารำประกอบเพลงได้พร้อมเพรียงกันเป็นส่วนใหญ่	เมื่อปฏิบัติท่ารำประกอบเพลงได้พร้อมเพรียงกันเป็นบางครั้ง	เมื่อปฏิบัติท่ารำประกอบเพลงได้ไม่พร้อมเพรียงกัน

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำลึกการะบุชาปู่ตาแสดงโทน

:ทักษะการปฏิบัติท่ารำ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101

กลุ่มที่.....

สมาชิก 1.....เลขที่.....
2.....เลขที่.....
3.....เลขที่.....
4.....เลขที่.....
5.....เลขที่.....
6.....เลขที่.....
7.....เลขที่.....

รายการ	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม			
2. การแสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่น			
3. ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม			
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน			
5. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี			
สรุปผลการประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
รวม	

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง ดีมาก

ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง ดี

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึงดี พอใช้/ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์ การประเมินพฤติกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน

: ทักษะการปฏิบัติท่ารำ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ หน้าที่ของตนเองในกลุ่ม	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบหน้าที่ ตั้งใจที่จะปฏิบัติ กิจกรรมอยู่ ตลอดเวลา	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบ หน้าที่ตั้งใจที่จะ ปฏิบัติกิจกรรม เป็นบางครั้ง	มีส่วนร่วมและ รับผิดชอบหน้าที่ ตั้งใจที่จะปฏิบัติ กิจกรรมน้อยมาก
2. การแสดงความคิดเห็นและรับฟัง ผู้อื่น	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและ รับฟังผู้อื่นอยู่ เสมอ	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็น และรับฟังผู้อื่น เป็นบางครั้ง	มีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็นและ รับฟังผู้อื่นอยู่ น้อยมาก
3. ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมอยู่ ตลอดเวลา	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมบ้างเป็น บางครั้ง	มีความตั้งใจใน การปฏิบัติ กิจกรรมน้อยมาก
4. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันอยู่ ตลอดเวลา	ให้ความ ช่วยเหลือซึ่งกัน และกันบ้าง เป็นบางครั้ง	ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันน้อย มาก
5. ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	ร่วมกิจกรรมทุก ครั้งและรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่นเสมอ	ร่วมกิจกรรมทุก ครั้งและรับฟัง ความคิดเห็น ของผู้อื่นเป็น บางครั้ง	ไม่ร่วมกิจกรรม และไม่ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่น

แบบทดสอบ

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปูตาแสงโชน : ทักษะการปฏิบัติท่ารำ 2
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำสั่ง ให้นักเรียนพิจารณารูปภาพแล้วบอกชื่อท่ารำให้ตรงกับเนื้อเพลง (ข้อละ 1 คะแนน)

1.

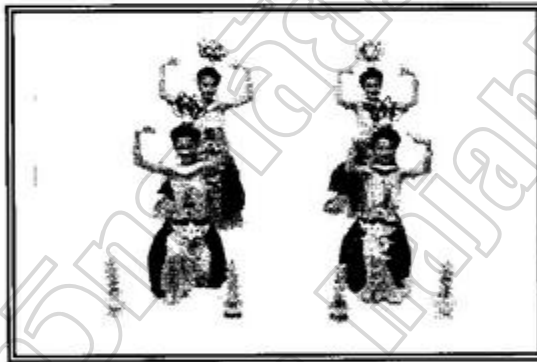
ชื่อท่ารำ.....

2.

ชื่อท่ารำ.....

3.

ชื่อท่ารำ.....

4.

ชื่อท่ารำ.....

5.

ชื่อท่ารำ.....

6.

ชื่อท่ารำ.....

7.

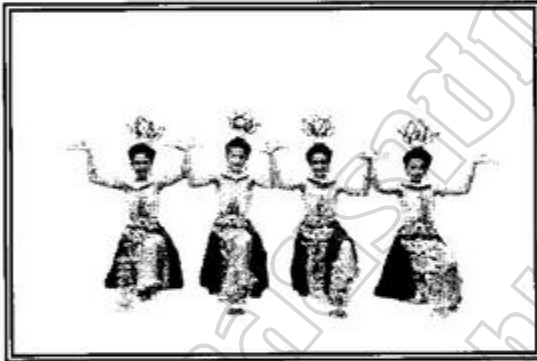
ชื่อท่ารำ.....

8..

ชื่อท่ารำ.....

9.

ชื่อท่ารำ.....

10.

ชื่อท่ารำ.....

มหาวิทยาลัยบูรพา
Buriram Rajabhat University

เฉลยแบบทดสอบ

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสงโตน : ทักษะการปฏิบัติทำรำ 2
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำสั่ง ให้นักเรียนพิจารณารูปภาพแล้วบอกชื่อทำรำให้ตรงกับเนื้อเพลง (ข้อละ 1 คะแนน)

1. ชื่อทำรำ ขอพร
2. ชื่อทำรำ ให้มีความสุข
3. ชื่อทำรำ การงานเจริญก้าวหน้า
4. พิษพรรณธัญญาข้าวปลาสมบูรณ์
5. ชื่อทำรำ พวกเราขอน้อมตั้งจิต
6. ชื่อทำรำ ขอน้อมตั้งจิต
7. ชื่อทำรำ ผลบุญจงได้เกื้อหนุน
8. ชื่อทำรำ เงินทองเพิ่มพูน
9. ชื่อทำรำ ผลบุญจงได้เกื้อหนุน (ซ้ำ)
10. ชื่อทำรำ เงินทองเพิ่มพูน (ซ้ำ)

แบบบันทึกคะแนนกิจกรรม

ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการบูชาปูตาแสงโตน

: ทักษะการปฏิบัติทำรำ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัส ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่	ชื่อ - สกุล	กิจกรรม การปฏิบัติ	ทดสอบ หลังเรียน	รวม
		30	20	50
1				
34				

ลงชื่อผู้ประเมิน

(นางอภิญญา เวียงใต้)

ครู โรงเรียนบ้านแสงโตน

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดการเรียนรู้

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย

เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องนาฏยศัพท์

เวลา 2 ชั่วโมง

สอนวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2554

สอนโดย นางอภิญา เวียงใต้

มาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 : เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์

วิพากษ์ วิเคราะห์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด อย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์
ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

1. สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดง โดยเน้นการถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์

สาระสำคัญ

นาฏยศัพท์คือกลุ่มคำที่ใช้เรียกท่าทางการปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ เป็นชื่อลักษณะท่ารำ
เบื้องต้นของนาฏศิลป์ไทย ความสำคัญของนาฏยศัพท์คือ ช่วยให้การฝึกนาฏศิลป์เป็นไปได้อย่างขึ้น
เป็นพื้นฐานในการประดิษฐ์ท่ารำต่าง ๆ สามารถบันทึกท่ารำเป็นข้อความและทำให้จดจำได้ง่าย
ขึ้น เช่นการจับ การตั้งวง การก้าวเท้า ยกเท้า และกระดกเท้า เป็นนาฏยศัพท์พื้นฐานของการเรียน
นาฏศิลป์ไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวและปฏิบัติท่ารำสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ได้ถูกต้อง

3. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
4. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่ารำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายและความสำคัญของนาฏยศัพท์
2. การปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ เกี่ยวกับการใช้มือ ได้แก่ การจับ การตั้งวง
3. การปฏิบัติทำนาฏยศัพท์ เกี่ยวกับการใช้เท้า ได้แก่ ก้าวเท้าหน้า ขกเท้า กระดกเท้า

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. ขั้นเตรียม

1.1 สร้างบรรยากาศและสมาชิกของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนสนทนากับผู้เรียนในเรื่องความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ใน 10 ชั่วโมงต่อไปนี้

1.2 ครูสร้างความตระหนักในการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

1.3 แบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 6-7 คน โดยผู้สอนเป็นผู้แบ่งให้โดยคละชาย – หญิงความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละประมาณ 2-3 คนโดยใช้กลุ่มเดียวกันนี้ตลอดการเรียนรู้ 10 ชั่วโมง

2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

2.1 ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องนาฏยศัพท์ให้นักเรียนทราบ

2.3 สนทนาเกี่ยวกับการแสดงนาฏศิลป์ไทย เกี่ยวกับเรื่องนาฏยศัพท์

2.4 ครูสาธิตทำนาฏยศัพท์ พร้อมกับอธิบายประกอบท่ารำตามลำดับขั้นตอนตามชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องนาฏยศัพท์ พร้อมกับให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามครูทีละท่า จนนักเรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง

2.5 ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม แล้วตั้งชื่อกลุ่มของตนเอง แล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารับเอกสารและดำเนินการตามใบคำสั่งดังนี้

ใบคำสั่ง

ให้นักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าการแสดงนาฏศิลป์ไทยในแต่ละชุดเช่น รำแม่บท รำวงมาตรฐาน พร้อมให้สังเกตท่าทาง
1. ศึกษาใบความรู้ แล้วฝึกปฏิบัติท่ารำตามใบกิจกรรมที่ 1
2. ศึกษาใบความรู้ แล้วทำใบกิจกรรมที่ 2
3. เฉลยคำตอบใบกิจกรรมที่ 2
4. ทำแบบทดสอบประจำชุดที่ 1

ชั่วโมงที่ 2

3. ขั้นวิเคราะห์

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่องนาฏศัพท์ แล้วอภิปรายประเด็นร่วมกัน

ต่อไปนี้เป็น

- 3.1.1 นาฏศัพท์ที่เรียนผ่านมาหรือที่เคยรู้จักมีอะไรบ้าง
- 3.1.2 การตั้งวงมีกี่ชนิด อะไรบ้าง
- 3.1.3 การจับมีกี่ชนิด อะไรบ้าง

หลังจากแต่ละกลุ่มศึกษาวิเคราะห์ใบความรู้แล้ว ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติท่ารำตามใบกิจกรรมที่ 1 แล้วออกมานำเสนอทำนาฏศัพท์เป็นกลุ่ม เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ความร่วมมือกันการทำงาน การถ่ายทอดประสบการณ์ของแต่ละคนให้แก่กลุ่มอย่างไร โดยให้แต่ละกลุ่มเป็นผู้ให้รวมทั้งกลุ่มตนเอง (เพื่อให้วิเคราะห์ “กลุ่มสัมพันธ์” ของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาแก้ไข)

4. ขั้นนำไปประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทเรียนเรื่องนาฏศัพท์ โดยการเขียนชื่อทำนาฏศัพท์ลงได้ภาพ ตามใบกิจกรรมที่ 2 พร้อมกับเฉลยคำตอบ

4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทเรียนตามหัวข้อดังนี้

- 4.2.1 ความหมายและความสำคัญของนาฏศัพท์
- 4.2.2 การปฏิบัติทำนาฏศัพท์ เกี่ยวกับการใช้มือ ได้แก่ การจับ การตั้งวง

4.2.3 การปฏิบัติทำนาถุยศัพท์ เกี่ยวกับการใช้เท้า ได้แก่ ก้าวเท้าหน้า ยกเท้า กระดกเท้า

5. ชั้นประเมินผล

5.1 การปฏิบัติท่ารำ

5.2 การทำแบบทดสอบหลังเรียน

วิธีวัด

ประเมินผลตามสภาพจริง

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติทำนาถุยศัพท์
2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
3. ทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแสดงทำนาถุยศัพท์
2. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์
3. แบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย
2. ใบคำสั่ง
4. ใบความรู้
5. ใบกิจกรรมที่ 1,2
6. ใบเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 2

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลประเมินผล
1. การปฏิบัติท่ารำ	แบบสังเกตการปฏิบัติท่ารำ	คะแนนฝึกปฏิบัติผ่านเกณฑ์ การประเมินร้อยละ 80
2. การสังเกตพฤติกรรม นักเรียนในการทำกิจกรรมการ เรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	คะแนนประเมินการสังเกต พฤติกรรมผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80
3. การทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	คะแนนทดสอบผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80

เกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง

1. การปฏิบัตินาฏยศัพท์

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
นาฏยศัพท์	แสดงทำนาฏยศัพท์ได้ถูกต้องทุกท่ารำและปฏิบัติได้อ่อนช้อยสวยงาม	แสดงทำนาฏยศัพท์ได้ถูกต้องทุกท่ารำแต่ยังขาดความอ่อนช้อยสวยงาม	แสดงทำนาฏยศัพท์ได้ถูกต้องบางท่ารำแต่ไม่สวยงาม	แสดงทำนาฏยศัพท์ไม่ถูกต้องเกือบทุกท่ารำ

- เกณฑ์พิจารณา
1. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 49 ปรับปรุง
 2. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 50-59 พอใช้
 3. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 70-79 ดี
 4. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 80-100 ดีมาก

2. ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม (โดยครู โดยตัวแทนกลุ่มของนักเรียน)

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
พฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม	ปฏิบัติสม่ำเสมอ (ทุกครั้งที่สังเกต)	ปฏิบัติ บางครั้ง (2-3)	ไม่เคยปฏิบัติ
<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนร่วมมือกันในการวางแผนและมีการตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกลุ่ม 2. ความตั้งใจที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม 3. นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม 4. นักเรียนให้ความช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม 5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 			

- เกณฑ์พิจารณา
3. ช่วงคะแนน 8-10 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก
 2. ช่วงคะแนน 5-7 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้
 1. ช่วงคะแนน 1-4 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับปรับปรุง

กิจกรรมเสนอแนะ / ภาคผนวก

.....

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

ลงชื่อ.....

(นายสุวรรณ ภาณี)

ผู้อำนวยการโรงเรียน .

บันทึกผลหลังการสอน

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อ.....

(นางอภิญญา เวียงใต้)

แผนการจัดการเรียนรู้		
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์		
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย	เวลาเรียน 10 ชั่วโมง	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทย	เวลา 2 ชั่วโมง	
สอนวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2554	สอนโดย นางอภิญญา เวียงใต้	

มาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 : เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด อย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดง โดยเน้นการถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์

สาระสำคัญ

ภาษาท่าหรือภาษาทำนาฏศิลป์ไทย คือการสื่อความหมายในทางนาฏศิลป์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการแสดงนาฏศิลป์เป็นอย่างมาก เพราะเป็นการสื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจ และจะต้องมีความสวยงามด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวและปฏิบัติท่าสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้ถูกต้อง
3. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
4. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่าโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายและความสำคัญของภาษาทำนาฏศิลป์
2. ทักษะการปฏิบัติท่าภาษาทำนาฏศิลป์ ได้แก่ ท่าอ้ม ท่ารัก ท่าท่าน ท่าปฏิเสธ ท่าโสภเคราะห์ ท่ายืน ท่านั่ง และท่านอน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. ขั้นเตรียม

1.1 สร้างบรรยากาศและสมาชิกของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนสนทนากับผู้เรียนในเรื่องความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ จากชุดกิจกรรมที่ 1

1.3 แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6-7 คน โดยผู้สอนเป็นผู้แบ่งให้
 กระจาย – หญิงตามความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรม (โดยใช้กลุ่มเดิม)

2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

2.1 ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทยให้นักเรียนทราบ

2.3 สนทนาเกี่ยวกับการแสดงนาฏศิลป์ไทย เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

2.4 ครูสาธิตภาษาทำนาฏศิลป์ไทย พร้อมกับอธิบายประกอบท่ารำตามลำดับขั้นตอนตามชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทย พร้อมทั้งให้นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามครูทีละท่า จนนักเรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง

2.5 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาเรียบเอกสารและดำเนินตามใบคำสั่งดังนี้

ใบคำสั่ง

ให้นักเรียนดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

1. ควิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน
2. ศึกษาใบความรู้
3. ฝึกปฏิบัติท่ารำตามใบกิจกรรมที่ 1
4. ทำใบกิจกรรมที่ 2
5. ดูใบเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 2
6. ทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 2 พร้อมเฉลยคำตอบ

2.7 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและฝึกปฏิบัติภาษาทำนาฏศิลป์ไทยแต่ละท่า พร้อมกับออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ทีละกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 2

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทย แล้วอภิปราย ประเด็นร่วมกันต่อไปนี้

3.1.1 นักเรียนเคยใช้ภาษาทำแทนคำพูดหรือไม่อย่างไร

3.1.2 นักเรียนเคยเห็นใครใช้ภาษาทำบ้าง อย่างไร

หลังจากแต่ละกลุ่มศึกษาวิเคราะห์ ใบความรู้ เรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทย แล้วให้นักเรียน ฝึกปฏิบัติท่ารำตามที่ละท่ารำ แล้วออกมานำเสนอการปฏิบัติภาษาทำนาฏศิลป์ไทย เพื่อแสดงถึง ความสัมพันธ์ความร่วมมือกันทำงาน การถ่ายทอดประสบการณ์ของแต่ละคนให้แก่กลุ่มอย่างไร โดยให้แต่ละกลุ่มให้คะแนนแก่แต่ละกลุ่มรวมทั้งกลุ่มตนเอง (เพื่อให้วิเคราะห์ “กลุ่มสัมพันธ์” ของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาแก้ไข)

4. ชั้นนำไปประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนเรื่องภาษาทำนาฏศิลป์ไทย โดยการโยง ชื่อประโยคและรูปภาพภาษาทำนาฏศิลป์ไทย ตามใบกิจกรรมที่ 2 พร้อมกับเฉลยคำตอบ

4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนตามหัวข้อดังนี้

4.2.1 ความหมายและความสำคัญของภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

4.2.2 การปฏิบัติภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

5. ชั้นประเมินผล

5.1 การปฏิบัติภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

5.2 การทำแบบทดสอบหลังเรียน

วิธีวัด

ประเมินผลตามสภาพจริง

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม

3. ทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือ

1. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแสดงภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

2. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม

3. แบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย
2. ใบคำสั่ง
3. ใบความรู้
4. ใบกิจกรรมที่ 1-2
5. ใบเฉลยคำตอบกิจกรรมที่ 1

การวัดผลและประเมินผล

วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลประเมินผล
1. การปฏิบัติท่ารำ	แบบสังเกตการปฏิบัติท่ารำ	คะแนนฝึกปฏิบัติผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80
2. การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	คะแนนประเมินการสังเกตพฤติกรรมผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80
3. การทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	คะแนนทดสอบผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80

เกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง

1. การปฏิบัติภาษาทำนาฏศิลป์ไทย

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย	แสดงภาษาทำนาฏศิลป์ไทยได้ถูกต้องทุกท่ารำและปฏิบัติได้อ่อนช้อยสวยงาม	แสดงภาษาทำนาฏศิลป์ไทยได้ถูกต้องทุกท่ารำแต่ยังขาดความอ่อนช้อยสวยงาม	แสดงภาษาทำนาฏศิลป์ไทยได้ถูกต้องบางท่ารำแต่ไม่สวยงาม	แสดงภาษาทำนาฏศิลป์ไทยไม่ถูกต้องเกือบทุกท่ารำ

- เกณฑ์พิจารณา
1. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 49 ปรับปรุง
 2. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 50-59 พอใช้
 3. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 70-79 ดี
 4. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 80-100 ดีมาก

2. ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม (โดยครู โดยตัวแทนกลุ่มของนักเรียน)

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
<p>พฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนร่วมมือกันในการวางแผนและมีการตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกลุ่ม 2. ความตั้งใจที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม 3. นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม 4. นักเรียนให้ความช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม 5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 	<p>ปฏิบัติ สม่ำเสมอ (ทุกครั้งที่เกิด)</p>	<p>ปฏิบัติ บางครั้ง (2-3)</p>	<p>ไม่เคย ปฏิบัติ</p>

เกณฑ์พิจารณา 3. ช่วงคะแนน 8-10 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก

2. ช่วงคะแนน 5-7 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้

1. ช่วงคะแนน 1-4 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับปรับปรุง

กิจกรรมเสนอแนะ / ภาคผนวก

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายสุวรรณ ภาณี)

ผู้อำนวยการ โรงเรียน .

บันทึกผลหลังการสอน

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางอภิญญา เวียงใต้)

แผนการจัดการเรียนรู้	
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย	เวลาเรียน 10 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน	
: ประวัติการแสดง	เวลา 2 ชั่วโมง
สอนวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2554	สอนโดย นางอภิญา เวียงใต้

มาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ3.1 : เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด อย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงโดยเน้นการถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์

สาระสำคัญ

รำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน เป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่คิดประดิษฐ์ขึ้นมาจากงานประเพณีประจำปีเนือะตากงเสาระที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาของชาวชาวบ้านแสดงโทน โดยใช้เนื้อร้องและทำนองเพลงที่ดัดแปลงปรับปรุงมาจากแนวเขมรโบราณ ที่เป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น ใช้อุปกรณ์ประกอบการแต่งกายที่คิดสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่พร้อมกับใช้ลีลาท่ารำที่มีความอ่อนช้อยสวยงามตามแบบนาฏศิลป์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถบอกประวัติความเป็นมาลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดง โทน
2. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
3. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่ารำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

สาระการเรียนรู้

1. ประวัติดุชนบ้านแสงโทน
2. งานประจำปีประเพณีเนื้ะตากงเสราะ
4. ประวัติการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน
5. เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการการแสดงรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน
6. เนื้อเพลงและทักษะการร้องเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียม

- 1.1. ครูสร้างความตระหนักในการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
- 1.2. นักเรียนชมวีดิทัศน์ เรื่องประวัติการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสง

โทน

- 1.3. ให้นักเรียนฟังเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน จากแถบบันทึกเสียง 1 รอบ

พร้อมกับตั้งแนวคำถามดังนี้

- เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน มีเครื่องดนตรี

ชนิดใดบ้าง

แนวคำตอบ กลอง ฉิ่ง ฉาบ ซอ

- นักเรียนเคยได้ฟังและเคยร้องเพลงมาก่อนหรือไม่

แนวคำตอบ ไม่เคย

2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

- 2.1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- 2.2. ครูสนทนาเกี่ยวกับประวัติการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน
- 2.3. นักเรียนอ่านเนื้อเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน จากแผนภูมิเพลง พร้อม ๆ กัน

1 เที้ยว

- 2.4. ครูสาธิตการร้องเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทนตาม โน้ตเพลงให้นักเรียนฟัง

1 เที้ยว จากนั้นนักเรียนร้องตามที่ละวรรคจนจบท่อนเพลง

- 2.5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยใช้กลุ่มเดิม แล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารับเอกสารและ

ดำเนินตามใบคำสั่งดังนี้

ใบคำสั่ง

ให้นักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. คู่มือทัศนกรรมการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการแสดง
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
3. ศึกษาใบความรู้ แล้วทำกิจกรรมตามใบกิจกรรมที่ 1
4. คู่มือเฉลยคำตอบตามใบกิจกรรมที่ 1
5. ทำกิจกรรมตามใบกิจกรรมที่ 2 (ฝึกร้องเพลง)
6. ทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 3 พร้อมเฉลยคำตอบ

2.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและฝึกร้องเพลง รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน พร้อมกับออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ทีละกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 2

3. ขั้นวิเคราะห์

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน: ประวัติการแสดง แล้วอภิปรายประเด็นร่วมกันต่อไปนี้
ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่ได้ศึกษาลงในผังความคิด เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการแสดง

1. ประวัติการแสดงนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน
2. การแต่งกายและอุปกรณ์ประกอบการแสดง
3. เครื่องดนตรีและทำนองเพลงที่ใช้
4. ความหมายของเนื้อเพลง
5. ท่อนเพลงที่ชอบ

หลังจากแต่ละกลุ่มศึกษาวิเคราะห์ใบความรู้ที่ 1 เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน: ประวัติการแสดง แล้วให้นักเรียนฝึกร้องเพลงตาม

ใบกิจกรรมที่ 2 แล้วออกมาร้องเพลงทีละกลุ่ม เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ความร่วมมือกัน การทำงาน การถ่ายทอดประสบการณ์ของแต่ละคนให้แก่กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเป็นผู้ให้คะแนนรวมทั้งกลุ่มตนเองด้วย (เพื่อให้วิเคราะห์ “กลุ่มสัมพันธ์” ของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาแก้ไข)

4. ขั้นนำไปประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย
ชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการแสดง โดยสรุปความรู้ตามใบกิจกรรมที่ 1 พร้อมช่วยกันเฉลย

4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนตามหัวข้อ

5. ขั้นประเมินผล

5.1 การร้องเพลง

5.2 การทำแบบทดสอบหลังเรียน

วิธีวัด

ประเมินผลตามสภาพจริง

1. สังเกตการปฏิบัติของนักเรียนในการร้องเพลง
2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม
3. ทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือ

1. แบบสังเกตการร้องเพลงของนักเรียนในการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน : ประวัติการแสดง
2. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม
3. แบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย
2. เครื่องบันทึกเสียง / ซีดีเพลงรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน
3. ใบคำสั่ง
4. ใบความรู้
5. ใบกิจกรรมที่ 1,2
6. ใบเฉลยคำตอบกิจกรรม 1

การวัดผลและประเมินผล

วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลประเมินผล
1. การร้องเพลง	แบบสังเกตการร้องเพลง	คะแนนฝึกปฏิบัติผ่านเกณฑ์ การประเมินร้อยละ 80
2. การสังเกตพฤติกรรม นักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	คะแนนประเมินการสังเกต พฤติกรรมผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80
3. การทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	คะแนนทดสอบผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80

เกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง

1. การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน : ประวัติการแสดง

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
การแสดง นาฏศิลป์ไทย ชุดรำ สักการะบูชาปู่ตา แสงโทน : ประวัติการแสดง	บอกประวัติการ แสดงและฝึกการ ร้องเพลงได้ ถูกต้อง มีน้ำเสียง ไพเราะน่าฟัง	บอกประวัติการ แสดงและฝึกการ ร้องเพลงได้ ถูกต้อง แต่ น้ำเสียงยังไม่น่า ฟัง	บอกประวัติการ แสดงได้แต่ฝึก การร้องเพลงยัง ไม่ได้	บอกประวัติการ แสดงและฝึกการ ร้องเพลงยังไม่ ค่อยได้

- เกณฑ์พิจารณา
1. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 49 ปรับปรุง
 2. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 50-59 พอใช้
 3. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 70-79 ดี
 4. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 80-100 ดีมาก

2. ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม
(โดยครู โดยตัวแทนกลุ่มของนักเรียน)

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
พฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม 1. นักเรียนร่วมมือกันในการวางแผนและมีการตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกลุ่ม 2. ความตั้งใจที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม 3. นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม 4. นักเรียนให้ความช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม 5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	ปฏิบัติ สม่ำเสมอ (ทุกครั้งที่ สังเกต)	ปฏิบัติ บางครั้ง (2-3)	ไม่เคย ปฏิบัติ

- เกณฑ์พิจารณา 3. ช่วงคะแนน 8-10 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก
 2. ช่วงคะแนน 5-7 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้
 1. ช่วงคะแนน 1-4 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับปรับปรุง

กิจกรรมเสนอแนะ / ภาคผนวก

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(นายสุพรรณ ภาชี)

ผู้อำนวยการ โรงเรียน . .

บันทึกผลหลังการสอน

.....
.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....

ลงชื่อ.....

(นางอภิญญา เวียงใต้)

แผนการจัดการเรียนรู้	
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย	เวลาเรียน 10 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน	
: การปฏิบัติท่ารำ 1	เวลา 2 ชั่วโมง
สอนวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2554	สอนโดย นางอภิญา เวียงใต้

มาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 : เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์
วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด อย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์
ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดง โดยเน้นการถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์

สาระสำคัญ

รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน เป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่คิดประดิษฐ์ขึ้นมา
จากงานประเพณีประจำปีเนื้ยะตากงเสาระที่ปฏิบัติสืบต่อกันมานานของชาวชุมชนบ้านแสงโทน
โดยใช้เนื้อร้องและทำนองเพลง ที่ดัดแปลงปรับปรุงขึ้นมาจากแนวเขมรโบราณ เพื่อให้สอดคล้อง
กับการแต่งกายและท่ารำที่มีความอ่อนช้อยสวยงามตามแบบนาฏศิลป์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวและปฏิบัติท่ารำสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้ถูกต้อง
3. สามารถบอกประวัติความเป็นมาลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโทน

4. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
5. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่ารำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติทำรำ ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ทำรำที่ 1 - 10

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียม

- 1.1. ครูสร้างความตระหนักในการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
- 1.2. นักเรียนชมวีดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน

2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

- 2.1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- 2.2. ครูทบทวนประวัติการแสดงเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน พร้อมกับให้นักเรียนร้องเพลง 1 เที้ยว
- 2.3. ครูสาธิตทำรำประกอบเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน จากทำรำที่ 1 – 10 แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามครูทีละทำรำ โดยครูอธิบายประกอบการปฏิบัติทำรำอย่างช้า ๆ พร้อมอธิบายการแปรแถว เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง เมื่อสาธิตทำรำให้นักเรียนเข้าใจแล้วครูเปิดเพลงและนำนักเรียนปฏิบัติทำรำประกอบเพลงทีละทำตามจังหวะและเนื้อร้อง
- 2.4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยใช้กลุ่มเดิม แล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารับเอกสารและดำเนินการตามใบคำสั่งดังนี้

ใบคำสั่ง

ให้นักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดูวีดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : การปฏิบัติทำรำ 1 (ทำรำที่ 1-10)
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
3. ศึกษาใบความรู้ แล้วทำกิจกรรมตามใบกิจกรรมที่ 1
4. ฝึกปฏิบัติทำรำ
5. ทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 4 พร้อมเฉลยคำตอบ

2.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและฝึกปฏิบัติทำรำเพลง รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ทำรำที่ 1-10 พร้อมกับออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ทีละกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 2

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ แล้วออกมานำเสนอการแสดง นาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : ปฏิบัติท่ารำ 1 เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ความร่วมมือกัน การทำงานและการถ่ายทอดประสบการณ์ของแต่ละคนให้แก่กลุ่มอย่างไร โดยให้แต่ละกลุ่มให้คะแนนแต่ละกลุ่มรวมทั้งกลุ่มตนเอง (เพื่อให้วิเคราะห์ “กลุ่มสัมพันธ์” ของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาแก้ไข)

4. ขันนำไปประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : ปฏิบัติท่ารำ 1 (ท่ารำที่ 1-10) โดยการทำแบบทดสอบหลังเรียน

4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบพร้อมกับสรุปคำถามและตอบข้อสงสัยของนักเรียน

5. ชั้นประเมินผล

วิธีวัด

ประเมินผลตามสภาพจริง

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : ปฏิบัติท่ารำ 1 (ท่ารำที่ 1-10)

2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม

3. ทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือ

1. แบบสังเกตการปฏิบัติท่ารำของนักเรียนในการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : ปฏิบัติท่ารำ 1 (ท่ารำที่ 1-10)

2. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม

3. แบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน

2. ใบคำสั่ง

4. ใบความรู้

5. ใบกิจกรรม

การวัดผลและประเมินผล

วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลประเมินผล
1. การปฏิบัติทำรำ	แบบสังเกตการปฏิบัติทำรำ	คะแนนฝึกปฏิบัติผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80
2. การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	คะแนนประเมินการสังเกตพฤติกรรมผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80
3. การทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	คะแนนทดสอบผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80

เกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง

1. การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : การปฏิบัติทำรำ 1

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : การปฏิบัติทำรำ 1	ปฏิบัติทำรำ 1 ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ได้ถูกต้องทุกท่า รำและปฏิบัติได้อ่อนช้อยสวยงาม	ปฏิบัติทำรำ 1 ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ได้ถูกต้องทุกท่า รำแต่ยังขาดความอ่อนช้อยสวยงาม	ปฏิบัติทำรำ 1 ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ได้ถูกต้องบางท่า รำแต่ไม่สวยงาม	ปฏิบัติทำรำ 1 ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ไม่ถูกต้องเกือบทุกท่ารำ

- เกณฑ์พิจารณา
1. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 49 ปรับปรุง
 2. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 50-59 พอใช้
 3. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 70-79 ดี
 4. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 80-100 ดีมาก

2. ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม
(โดยครู โดยตัวแทนกลุ่มของนักเรียน)

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
พฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่เคย
1. นักเรียนร่วมมือกันในการวางแผนและมีการตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกลุ่ม	สม่ำเสมอ (ทุกครั้งที่สังเกต)	บางครั้ง (2-3)	ปฏิบัติ
2. ความตั้งใจที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม			
3. นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม			
4. นักเรียนให้ความช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม			
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			

- เกณฑ์พิจารณา 3. ช่วงคะแนน 8-10 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก
2. ช่วงคะแนน 5-7 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้
1. ช่วงคะแนน 1-4 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับปรับปรุง

กิจกรรมเสนอแนะ / ภาคผนวก

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายสุวรรณ ภาณี)

ผู้อำนวยการโรงเรียน .

บันทึกผลหลังการสอน

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางอภิญญา เวียงใต้)

แผนการจัดการเรียนรู้	
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ16101	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย	เวลาเรียน 10 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน	
: การปฏิบัติท่ารำ 2	เวลา 2 ชั่วโมง
สอนวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2554	สอนโดย นางอภิญา เวียงไค้

มาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 : เข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด อย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงโดยเน้นการถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์

สาระสำคัญ

รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน เป็นการแสดงนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ที่คิดประดิษฐ์ขึ้นมา จากงานประเพณีประจำปีเนื้ะตากงเสราะที่ปฏิบัติสืบต่อกันมานานของชาวชุมชนบ้านแสดงโทน โดยใช้เนื้อร้องและทำนองเพลง ที่ดัดแปลงปรับปรุงขึ้นมาจากแนวเขมร โบราณ เพื่อให้สอดคล้องกับการแต่งกายและท่ารำที่มีความอ่อนช้อยสวยงามตามแบบนาฏศิลป์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจความหมายและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเคลื่อนไหวและปฏิบัติท่ารำสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทย
ได้ถูกต้อง
3. สามารถบอกประวัติความเป็นมาลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย
ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน
4. เห็นคุณค่าของการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากการฝึกปฏิบัติ
5. เกิดทักษะจากการปฏิบัติท่ารำโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์

สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติทำรำ ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ทำรำที่ 11 - 20

กระบวนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียม

- 1.1. ครูสร้างความตระหนักในการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
- 1.2. นักเรียนชมวีดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน

2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

- 2.1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- 2.2. ครูทบทวนการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : การปฏิบัติทำรำ 1 (ทำรำที่ 1-10)
- 2.3. ครูสาธิตทำรำประกอบเพลงรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน จากทำรำที่ 11 – 20 แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามครูทีละทำรำ โดยครูอธิบายประกอบการปฏิบัติทำรำอย่างช้า ๆ พร้อมอธิบายการแปรแถว เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง เมื่อสาธิตทำรำให้นักเรียนเข้าใจแล้วครูเปิดเพลงและนำนักเรียนปฏิบัติทำรำประกอบเพลงทีละทำตามจังหวะและเนื้อร้อง
- 2.4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยใช้กลุ่มเดิม แล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารับเอกสารและดำเนินการตามใบคำสั่งดังนี้

ใบคำสั่ง

ให้นักเรียนดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดูวีดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : การปฏิบัติทำรำ 2 (ทำรำที่ 11-20)
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
3. ศึกษาใบความรู้ แล้วทำกิจกรรมตามใบกิจกรรมที่ 1
4. ฝึกปฏิบัติทำรำ
5. ทำแบบทดสอบประจำชุดกิจกรรมที่ 5 พร้อมเฉลยคำตอบ

2.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและฝึกปฏิบัติทำรำเพลง รำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโขน
ทำรำที่ 11-20 พร้อมกับออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ทีละกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 2

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ แล้วออกมานำเสนอการแสดงนาฏศิลป์ไทย
ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโขน : ปฏิบัติทำรำ 2 (ทำรำที่ 11-20) เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ความ
ร่วมมือกัน การทำงานและการถ่ายทอดประสบการณ์ของแต่ละคนให้แก่กลุ่มอย่างไร โดยให้แต่ละ
กลุ่มให้คะแนนแต่ละกลุ่มรวมทั้งกลุ่มตนเอง (เพื่อให้วิเคราะห์ “กลุ่มสัมพันธ์” ของตนเอง นำไปสู่
การพัฒนาแก้ไข)

4. ขันนำไปประยุกต์ใช้

4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทบทวนเรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชา
ปู่ตาแสดงโขน : ปฏิบัติทำรำ 2 (ทำรำที่ 11-20) โดยการทดสอบหลังเรียน

4.2 ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ พร้อมสรุปคำถามและตอบข้อสงสัย
ของนักเรียน

5. ชั้นประเมินผล

วิธีวัด

ประเมินผลตามสภาพจริง

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการปฏิบัติการแสดงนาฏศิลป์ไทย
ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโขน : ปฏิบัติทำรำ 2 (ทำรำที่ 11-20)

2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม

3. ทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือ

1. แบบสังเกตการปฏิบัติทำรำของนักเรียนในการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำ
สักการะบูชาปู่ตาแสดงโขน : ปฏิบัติทำรำ 2 (ทำรำที่ 11-20)

2. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม

3. แบบทดสอบหลังเรียน

สื่อการเรียนรู้

1. วีดิทัศน์การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำลึกการระบอบชาปฎิวัติไทย
2. ใบคำสั่ง
4. ใบความรู้
5. ใบกิจกรรม

การวัดผลและประเมินผล

วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัดผลประเมินผล
1. การปฏิบัติท่ารำ	แบบสังเกตการปฏิบัติท่ารำ	คะแนนฝึกปฏิบัติผ่านเกณฑ์ การประเมินร้อยละ 80
2. การสังเกตพฤติกรรม นักเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	คะแนนประเมินการสังเกต พฤติกรรมผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80
3. การทดสอบหลังเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน	คะแนนทดสอบผ่านเกณฑ์การ ประเมินร้อยละ 80

เกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง

1. การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : การปฏิบัติทำรำ 2

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
การแสดงนาฏศิลป์ไทยชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน : การปฏิบัติทำรำ 2	ปฏิบัติทำรำ 2 ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ได้ถูกต้องทุกทำรำ และปฏิบัติได้อ่อนช้อยสวยงาม	ปฏิบัติทำรำ 2 ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ได้ถูกต้องทุกทำรำ แต่ยังขาดความอ่อนช้อยสวยงาม	ปฏิบัติทำรำ 2 ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ได้ถูกต้องบางทำรำ แต่ไม่สวยงาม	ปฏิบัติทำรำ 2 ชุด รำสักการะบูชาปู่ตาแสงโตน ไม่ถูกต้องเกือบทุกทำรำ

- เกณฑ์พิจารณา
1. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 49 ปรับปรุง
 2. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 50-59 พอใช้
 3. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 70-79 ดี
 4. ผู้เรียนได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 80-100 ดีมาก

2. ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม

(โดยครู โดยตัวแทนกลุ่มของนักเรียน)

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
พฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่เคยปฏิบัติ
1. นักเรียนร่วมมือกันในการวางแผนและมีการตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกลุ่ม	สม่ำเสมอ (ทุกครั้งที่ตั้งเขต)	บางครั้ง (2-3)	
2. ความตั้งใจที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม			
3. นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม			
4. นักเรียนให้ความช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม			
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			

เกณฑ์พิจารณา 3. ช่วงคะแนน 8-10 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับดีมาก

2. ช่วงคะแนน 5-7 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้

1. ช่วงคะแนน 1-4 คะแนน - พฤติกรรมอยู่ในระดับปรับปรุง

กิจกรรมเสนอแนะ / ภาคผนวก

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายสุพรรณ ภาษี)

ผู้อำนวยการโรงเรียน .

บันทึกผลหลังการสอน

.....

.....

.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางอภิญญา เวียงใต้)

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย

คำชี้แจง นักเรียนอ่านคำถามเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X)

ลงในกระดาษคำตอบ

1. การตั้งวงบนตัวพระและตัวนาง ต่างกันอย่างไร

ก. ระดับของมือ

ข. การเอียงศีรษะ

ค. การตั้งนิ้วมือ

ง. ส่วนโค้งของลำแขน

2. ข้อใดเป็นนาฏยศัพท์เกี่ยวกับการใช้มือ

ก. จรด

ข. จีบ

ค. กระทบ

ง. ประ

3. จากภาพเป็นลักษณะท่ารำใด

ก. จีบหงาย

ข. จีบคว่ำ

ค. จีบปรกข้าง

ง. จีบปรกหน้า

4. จากภาพตรงกับท่ารำใด

ก. วงบน

ข. วงกลาง

ค. วงบัวบาน

ง. วงหน้า

5. จากภาพคือลักษณะท่ารำใด

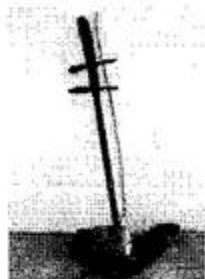
ก. ยกเท้า

ข. ประเท้า

ค. ก้าวเท้า

ง. กระทบเท้า

22. จากภาพเครื่องดนตรีชนิดนี้มีชื่ออย่างไร

- ก. ซอ
- ข. ปี่
- ค. ซึง
- ง. กระจับปี่

23. ภาพใดเป็นชุดการแสดงรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน

ก.

ข.

ค.

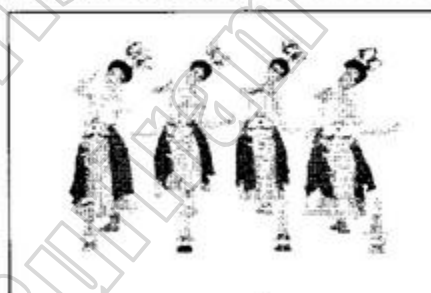
ง.

24. การแสดงชุดรำลึกการบูชาปู่ตาแสดงโทน ใช้แสดงในโอกาสใด

- ก. งานวันเกิด
- ข. งานประเพณีประจำปี
- ค. งานเกษียณ
- ง. งานบุญบั้งไฟ

25. จากภาพทำรำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด

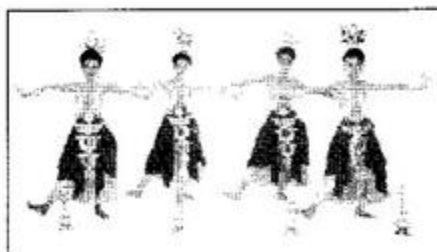
- ก. ร่ายรำบายศรี
- ข. ขอน้อมประนมวันทา
- ค. ลูกหลานแสดงโทนรวมใจ
- ง. ขอดวยกราบไหว้บูชา

26. จากภาพทำรำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด

- ก. ยิ่งใหญ่เก่าก่อน
- ข. ทรัพย์สินเงินทองมากมาย
- ค. น้อมวันทาสักการะ
- ง. เคยรุ่งเรืองเป็นเมืองโบราณ

27. จากภาพท่ารำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด

- ก. แสดงโทนมืดเมือง 3 ชั้น
- ข. ทร์พัสสินเงินทองมากมาย
- ค. ลูกหลานนางอรพิมพ์
- ง. เคยได้ยินเล่าขานนานมา

28. จากภาพท่ารำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด

- ก. วันแรม 15 ค่ำเดือน 5
- ข. อัญเชิญเทวทั้งหลายมาวยชัย
- ค. แซ่ขร้อกราบไหว้
- ง. สามวันสามคืนรวมใจ

29. จากภาพท่ารำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด

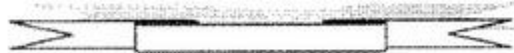

- ก. อยู่ไหนให้มาเยือนถิ่น
- ข. ขอขมานนัยะดากงเสาระ
- ค. ขอพรให้มีความสุข
- ง. การงานเจริญก้าวหน้า

30. จากภาพท่ารำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด

- ก. ขอพรให้มีความสุข
- ข. การงานเจริญก้าวหน้า
- ค. พวกเราขอน้อมตั้งจิต
- ง. ผลบุญจงได้เกื้อหนุน

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ศึกษานาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ 16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง ภารแสดงนาฏศิลป์ไทย

1. ก	11. ก	21. ก
2. ข	12. ข	22. ก
3. ก	13. ก	23. ง
4. ค	14. ค	24. ข
5. ง	15. ค	25. ก
6. ข	16. ค	26. ค
7. ง	17. ง	27. ข
8. ก	18. ข	28. ง
9. ค	19. ก	29. ก
10. ข	20. ง	30. ง

ภาคผนวก ง

แบบประเมินชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC)

แบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

แบบประเมินชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้
 แบบกลุ่มสัมพันธ์ สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ

คือ	เหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
	เหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
	เหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
	เหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
	เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม					
2. ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม					
3. กิจกรรมผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง					
4. มีกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์					
5. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
6. ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ					
7. ผู้เรียนมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง					
8. ผู้เรียนมีโอกาสวิจารณ์ผลงานของผู้อื่น					
9. ผู้เรียนสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง					
10. ผู้เรียนและเพื่อน ๆ ร่วมกันสรุปผลงานของกลุ่ม					
11. ผู้เรียนมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงานด้วยตนเอง					
12. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ					
13. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อเรียนรู้ที่ทันสมัย					
14. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายวิธี					

ตาราง (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
15. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
16. สนับสนุนให้ผู้เรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนของผู้เรียน					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

**แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้
แบบกลุ่มสัมพันธ์ สารนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ

เหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
สาระสำคัญ					
1. ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย					
2. สอดคล้องกับจุดประสงค์					
จุดประสงค์การเรียนรู้					
3. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
4. ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย					
สาระการเรียนรู้					
5. ส่งเสริมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์					
6. เนื้อหาส่งเสริมการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
7. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
8. เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป					
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
9. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
10. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
11. เหมาะสมกับเวลา					

ตาราง (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
12. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
13. ได้รับความสนใจของผู้เรียน					
14. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					
15. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม					
สื่อการเรียนรู้					
16. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
17. เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน					
18. ได้รับความสนใจของผู้เรียน					
19. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ					
การวัดผลประเมินผล					
20. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
21. สอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์					
22. สามารถวัดและประเมินผลตามที่ระบุไว้ได้					
23. เครื่องมือที่ใช้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
รวม					
เฉลี่ย					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

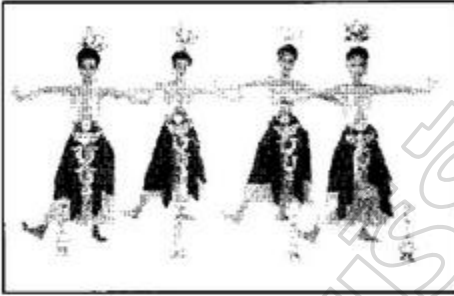

ตำแหน่ง.....

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
3. ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์และนำไปใช้ประกอบเพลงต่าง ๆ ได้	4. จากภาพตรงกับท่ารำใด <ul style="list-style-type: none"> ก. วงบน ข. วงกลาง ค. วงบัวบาน ง. วงหน้า 			
3. ปฏิบัติทำนาฏยศัพท์และนำไปใช้ประกอบเพลงต่าง ๆ ได้	5. จากภาพคือลักษณะท่ารำใด <ul style="list-style-type: none"> ก. ชกเท้า ข. ประเท้า ค. ก้าวเท้า ง. กระดกเท้า 			
1. บอกความหมายของภาษาทำนาฏศิลป์ไทยแต่ละท่ารำได้ ถูกต้อง	6. ภาษาทำนาฏศิลป์ มีความหมายตรงกับข้อใด <ul style="list-style-type: none"> ก. การค้ำวง ข. การข้ม ค. การจีบ ง. การชกเท้า 			
1. บอกความหมายของภาษาทำนาฏศิลป์ไทยแต่ละท่ารำได้ ถูกต้อง	7. การแสดงภาษาท่ารำสัมพันธ์กับใด <ul style="list-style-type: none"> ก. คนตรี ข. เครื่องแต่งกาย ค. ทำนอง ง. ความหมาย 			
1. บอกความหมายของภาษาทำนาฏศิลป์ไทยแต่ละท่ารำได้ ถูกต้อง	8. ภาษาท่ารำใดที่ใช้สื่อความหมายอารมณ์ภายใน <ul style="list-style-type: none"> ก. ท่ารัก ข. ท่ายืน ค. ท่านั่ง ง. ท่านอน 			

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
1. บอกความหมายของภาษาท่านาฏศิลป์ไทยแต่ละท่าทำได้ถูกต้อง	9. ภาษาท่ารำใดแสดงอาการอิริยาบถ ก. ท่าเสร์้า ข. ท่าอาย ค. ท่านั่ง ง. ท่ายิ้ม			
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติภาษาท่านาฏศิลป์ไทยแต่ละท่ารำตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	10. จากภาพเป็นลักษณะภาษาท่ารำใด ก. ท่าโสกเสร์้า ข. ท่าเดิน ค. ท่ารัก ง. ท่าท่าน			
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติภาษาท่านาฏศิลป์ไทยแต่ละท่ารำตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	11. จากภาพเป็นลักษณะภาษาท่ารำใด ก. ท่าโสกเสร์้า ข. ท่ารัก ค. ท่าอาย ง. ท่าโกรธ			
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติภาษาท่านาฏศิลป์ไทยแต่ละท่ารำตามที่กำหนดได้ถูกต้อง	12. จากภาพเป็นลักษณะภาษาท่ารำใด ก. ท่ายิ้ม ข. ท่ารัก ค. ท่าอาย ง. ท่าปฏิเสธ			

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	+1	+1
1. สามารถบอกประวัติความเป็นมาและลักษณะการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทนได้	22. จากภาพเครื่องดนตรีนี้มีชื่อว่าอย่างไร ก. ซอ ข. ปี่ ค. ซึง ง. กระจับปี่			
1. บอกลักษณะและชื่อท่ารำการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทนได้	23. ภาพใดเป็นชุดการแสดงรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน ก. ข. ค. ง. 			
1. บอกลักษณะและชื่อท่ารำการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทนได้	24. การแสดงชุดรำสักการะบูชาปู่ตาแสดงโทน ใช้แสดงในโอกาสใด ก. งานวันเกิด ข. งานประเพณีประจำปี ค. งานเกษียณ ง. งานบุญบั้งไฟ			

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
2. ปฏิบัติทำรำชุดรำ สักการะบูชาปู่ตา แสดงโขน ได้ถูกต้อง ตามจังหวะและ ทำนองเพลง	25. จากภาพทำรำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด ก. ร่ายรำบายศรี ข. ขอน้อมประนมวันทา ค. ลูกหลายแสดงโขนรวมใจ ง. ขอลวาทกราบไหว้บูชา			
2. ปฏิบัติทำรำชุดรำ สักการะบูชาปู่ตา แสดงโขน ได้ถูกต้อง ตามจังหวะและ ทำนองเพลง	26. จากภาพทำรำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด ก. ยิ่งใหญ่เก่าก่อน ข. ทวีพิสัยสินเงินทองมากมาย ค. น้อมวันทาสักการะ ง. เคยรุ่งเรืองเป็นเมืองโบราณ			

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
2. ปฏิบัติทำรำชุดรำ สักการะบูชาปู่ตา แสดงโขน ได้ถูกต้อง ตามจังหวะและ ทำนองเพลง	27. จากภาพทำรำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด ก. แสดงโขนมีคูเมือง 3 ชั้น ข. ทรัพย์สิ้นเงินทองมากมาย ค. ลูกหลานนางอรพิมพ์ ง. เคยได้ยืมเล่าขานนานมา			
2. ปฏิบัติทำรำชุดรำ สักการะบูชาปู่ตา แสดงโขน ได้ถูกต้อง ตามจังหวะและ ทำนองเพลง	28. จากภาพทำรำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด ก. วันแรม 15 ค่ำเดือน 5 ข. อัญเชิญเทวาทังหลายมาอวยชัย ค. แซ่ซ้องกราบไหว้ ง. สามวันสามคืนรวมใจ			

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
2. ปฏิบัติทำรำชุดรำ สักการะบูชาปู่ตา แสดงโขน ได้ถูกต้อง ตามจังหวะและ ทำนองเพลง	29. จากภาพทำรำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด ก. อยู่ไหนให้มาเยือนถิ่น ข. ขอขมาเนี่ยะตากงเสราะ ค. ขอพรให้มีความสุข ง. การงานเจริญก้าวหน้า			
2. ปฏิบัติทำรำชุดรำ สักการะบูชาปู่ตา แสดงโขน ได้ถูกต้อง ตามจังหวะและ ทำนองเพลง	30. จากภาพทำรำ ตรงกับเนื้อเพลงท่อนใด ก. ขอพรให้มีความสุข ข. การงานเจริญก้าวหน้า ค. พวกเราขอน้อมตั้งจิต ง. ผลบุญจงได้เกื้อหนุน			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

**แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ ในด้านความพึงพอใจ

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 10 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที โดยตอบแบบสอบถามหลังจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทยแล้ว

3. กาเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ

เหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1.	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย มีความง่ายเหมาะสม					
2.	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย เหมาะสมกับเวลา					
3.	ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย น่าสนใจ					
4.	ความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
5.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและอยากเรียนรู้เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น					

(ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
6.	นักเรียนมีความสุขเมื่อทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ					
7.	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือและรับผิดชอบต่อหน้าที่					
8.	การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้					
9.	ครูใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม					
10.	ผู้เรียนมีความสุขและชอบเรียนนาฏศิลป์มากขึ้น					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก จ

- ค่าความเหมาะสมของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย
- ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย
- ค่าความสอดคล้อง (ICO) ของแบบทดสอบชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย
- ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ของผู้เชี่ยวชาญ
- ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 5.1 ค่าความเหมาะสมของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	การแปลความหมาย
1. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
2. ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
3. กิจกรรมผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
4. มีกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
6. ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ	4	5	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
7. ผู้เรียนมีโอกาสเสนอผลงานของตนเอง	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
8. ผู้เรียนมีโอกาสวิจารณ์ผลงานของผู้อื่น	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
9. ผู้เรียนสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
10. ผู้เรียนและเพื่อน ๆ ร่วมกันสรุปผลงานของกลุ่ม	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
11. ผู้เรียนมีโอกาสสรุปขั้นตอนการทำงานด้วยตนเอง	5	4	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
12. ใช้สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
13. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อเรียนรู้ที่ทันสมัย	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 5.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	การแปลความหมาย
14. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายวิธี	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
15. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
16. สนับสนุนให้ผู้เรียนนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนของผู้เรียน	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	79	79	80	79.34	
เฉลี่ย (\bar{X})	4.93	4.93	5	4.95	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 5.2 ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดง
นาฏศิลป์ไทย

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	การแปลความหมาย
สาระสำคัญ					
1. ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
2. สอดคล้องกับจุดประสงค์	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
จุดประสงค์การเรียนรู้					
3. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
4. ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
สาระการเรียนรู้					
5. ส่งเสริมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
6. เนื้อหาส่งเสริมการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	4	5	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
7. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
8. เนื้อหาเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนไม่ ยากหรือง่ายจนเกินไป	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
9. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
10. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
11. เหมาะสมกับเวลา	5	4	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
12. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 5.2 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	การแปลความหมาย
13. เร้าความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
14. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
15. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
สื่อการเรียนรู้					
16. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
17. เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
18. เร้าความสนใจของผู้เรียน	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
19. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
การวัดผลประเมินผล					
20. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
21. สอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
22. สามารถวัดและประเมินผลตามที่ระบุไว้ได้	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
23. เครื่องมือที่ใช้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	114	114	115	114.33	
เฉลี่ย (\bar{X})	4.95	4.95	5	4.97	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 5.3 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			N	รวม	IOC	ผลการวิเคราะห์	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
1	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
2	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
3	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
4	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
5	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
6	0	+1	+1	3	2	0.67	✓	
7	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
8	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
9	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
10	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
11	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
12	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
13	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
14	+1	+1	0	3	3	1	✓	
15	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
16	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
17	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
18	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
19	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
20	+1	0	+1	3	2	0.67	✓	
21	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
22	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
23	+1	+1	+1	3	3	1	✓	

ตาราง 5.3 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			N	รวม	IOC	ผลการวิเคราะห์	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
24	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
25	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
26	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
27	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
28	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
29	0	+1	+1	3	2	0.67	✓	
30	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
31	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
32	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
33	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
34	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
35	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
36	0	+1	+1	3	2	0.67	✓	
37	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
38	0	+1	+1	3	2	0.67	✓	
39	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
40	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
41	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
42	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
43	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
44	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
45	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
46	+1	+1	0	3	3	1	✓	

ตาราง 5.3 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			N	รวม	IOC	ผลการวิเคราะห์	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
47	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
48	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
49	+1	+1	+1	3	3	1	✓	
50	0	+1	+1	3	2	0.67	✓	

ตาราง 5.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	การแปลความหมาย
1. ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย มีความยากง่ายเหมาะสม	5	4	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
2. ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย เหมาะสมกับเวลา	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
3. ชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย น่าสนใจ	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
4. ความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและอยากเรียนรู้เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น	4	5	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
6. นักเรียนมีความสุขเมื่อทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ	5	5	4	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
7. สื่อที่ใช้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ได้เร็วขึ้น	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
8. การเรียนด้วยชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาและสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
9. ครูใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 5.4 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับความคิดเห็น	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	\bar{X}	การแปลความหมาย
10. ผู้เรียนมีความสุขและชอบเรียนนาฏศิลป์มากที่สุด	5	5	5	5	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	49	49	49	49.01	
เฉลี่ย (\bar{X})	4.9	4.9	4.9	4.90	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 5.5 ค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) และค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	P	B	ข้อที่	P	B
1.	.50	.47	16.	.60	.40
2.	.53	.40	17.	.57	.47
3.	.53	.53	18.	.57	.47
4.	.53	.53	19.	.47	.40
5.	.50	.47	20.	.53	.40
6.	.50	.47	21.	.47	.40
7.	.50	.47	22.	.53	.40
8.	.47	.40	23.	.47	.40
9.	.57	.47	24.	.53	.40
10.	.60	.53	25.	.57	.60
11.	.57	.47	26.	.57	.47
12.	.53	.40	27.	.57	.47
13.	.60	.40	28.	.53	.40
14.	.60	.40	29.	.47	.40
15.	.53	.40	30.	.60	.40

ค่าความเชื่อมั่น $r_{cc} = .8123$

ตาราง 5.6 ประสิทธิภาพภาคสนามชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่องการแสดงนาฏศิลป์ไทย

คนที่	ชุดกิจกรรม (250)	แบบทดสอบ (30)	คนที่	ชุดกิจกรรม (250)	แบบทดสอบ (30)
1	200	20	19	215	25
2	204	21	20	220	24
3	210	23	21	221	24
4	200	25	22	210	24
5	200	25	23	211	25
6	201	23	24	215	24
7	203	22	25	210	26
8	201	23	26	210	25
9	204	24	27	212	26
10	202	23	28	217	25
11	212	25	29	218	26
12	204	23	30	220	24
13	200	24	31	221	26
14	207	23	32	222	25
15	202	25	33	214	25
16	210	22	34	217	24
17	212	24	35	220	25
18	211	24	รวม	7,356	842
		รวม	7,356/842		
		เฉลี่ย	210.17 / 24.05		
		ร้อยละ (E₁ / E₂)	= 84.04 / 80.16		

ตาราง 5.7 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	ทดสอบ ก่อนเรียน	คะแนนระหว่างเรียน					รวม	ทดสอบ หลังเรียน
		ด้วยการทำชุดกิจกรรมที่						
		1	2	3	4	5		
		50	50	50	50	50	250	30
1	10	39	41	38	41	42	201	23
2	11	40	41	40	40	41	202	25
3	10	41	43	42	43	43	212	24
4	10	39	43	40	41	42	205	23
5	14	42	43	42	41	43	211	24
6	15	40	42	40	41	42	205	25
7	12	42	43	41	42	42	210	26
8	14	43	44	42	42	43	214	25
9	11	38	40	39	41	42	200	24
10	16	43	44	45	44	43	219	26
11	12	38	41	43	43	42	207	24
12	14	42	42	43	42	43	212	25
13	13	39	40	42	41	42	204	24
14	10	39	41	41	43	42	206	24
15	16	45	46	44	46	44	225	28
16	17	42	43	41	43	43	212	26
17	17	43	43	46	44	45	221	25
18	15	43	44	42	43	44	216	26
19	16	46	45	44	44	45	224	28

ตาราง 5.7 (ต่อ)

เลขที่	ทดสอบ ก่อนเรียน	คะแนนระหว่างเรียน ด้วยการทำชุดกิจกรรมที่					รวม	ทดสอบ หลังเรียน
		1	2	3	4	5		
		50	50	50	50	50		
20	17	44	45	44	45	45	223	26
21	17	45	46	44	45	44	224	27
22	18	43	42	42	43	43	213	25
23	17	45	44	43	44	45	221	27
24	18	44	45	44	45	45	223	27
25	17	42	41	42	43	44	212	26
26	17	47	46	45	45	46	229	29
27	18	43	44	42	45	46	220	28
28	16	43	43	44	45	46	221	26
29	19	47	46	45	44	45	227	29
30	16	44	43	45	45	47	224	28
31	17	45	44	44	44	47	224	29
32	16	46	45	45	45	47	228	29
33	17	42	41	43	43	42	211	26
34	15	44	42	43	44	41	214	26
รวม	508	1448	1466	1450	1470	1486	7320	883
เฉลี่ย	14.94	42.59	43.12	42.65	43.24	43.71	215.29	25.97
ร้อยละ	49.80	85.18	86.24	85.29	86.47	87.41	86.12	86.57
215.29 / 25.97								
$E_1 / E_2 = 86.12 / 86.57$								

ภาคผนวก ข

- รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นางอัจฉรา บัวเข้ม ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล
2. นางเบญจวรรณ เสาวโค ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสารภี สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
3. นางพรอุรา สังข์พัฒน์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเสนศิริอนุสรณ์ สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๖๓๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณอัจฉรา บัวแย้ม

ด้วย นางอภิญญา เวียงใต้ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดีจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๖๓๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณเบญจวรรณ เสาวโค

ด้วย นางอภิญา เวียงใต้ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่งจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือใน การทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๓๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖ ๖๓๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณพรอรุณ สังข์พัฒน์

ด้วย นางอภิญญา เวียงใต้ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่งจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๓๒๒๓, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๕๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแสลงโทน

ด้วย นางอภิญา เวียงใต้ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา เป็นประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหา ประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางอภิญา เวียงใต้ ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๓๒๒๓, ๐ ๔๕๖๐ ๓๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางอภิญา เวียงใต้
วันเดือนปีเกิด	9 มีนาคม 2511
สถานที่เกิด	107 บ้านสี่เหลี่ยมน้อย ตำบลแสงพัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
ที่อยู่ปัจจุบัน	239 หมู่ 19 ซ B3 หมู่บ้านนิคมเมืองใหม่ ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ตำแหน่งหน้าที่ สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแสงโตน ตำบลแสงโตน อำเภอประโคนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2522 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสี่เหลี่ยมน้อย ตำบลแสงพัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2525 ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นต้น (ละครนาง) วิทยาลัยนาฏศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2528 ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง (ละครนาง) วิทยาลัยนาฏศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2532 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกนาฏศิลป์ วิชาโทภาษาไทย วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2555 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์